

ምዕራፍ ፳፯

ከኢትዮጵያ መምህራን ተመርጠው ጳጳሳት እንዲሾሙ ስለ ማድረጋችን ።

ኢትዮጵያ እጅግ ሰፊ አገር ከመሆንዋ በላይ ካራተኛው መቶ ዓመት ጀምሮ እስካሁን ድረስ ሺ፰ ዓመት ያህል በክርስትናዋ ጸንታ የምትኖር መሆንዋን የሚጠራጠር ማንም ሰው ያለ እይመስለንም ። ቢኖርም ታሪኳን በማንበብ ብቻ ለመረዳት ይችላል ።

ነገር ግን ክርስትናዋን በተቀበለችበት ዘመን ቤተ መንግሥቱ ወይም የመንግሥቱ ዋና ከተማ አክሱም ላይ ስለ ነበረ ፡ ለዚያው ለአክሱም አውራጃ በእስክንድርያ በመንበረ ማርቆስ ከተቀመጠው ሲቀ ጳጳሳት እየተሾመ እንዳንድ ጳጳስ ብቻ እየመጣ ፡ የመጣውም ሲሞት ሌላ እየተተካ ይኖር ነበር እንጂ እንደ አውራጃው ሰፋት ብዙ ጳጳሳት እየተሾሙ አይመጡም ነበር ።

በቅርቡም በ፲፰፻፳፱ ዓመተ ምሕረት በነገሡት በዐፄ ዮሐንስ ዘመን አራት ግብጻውያን ጳጳሳት ተሾመው በ፲፰፻፸፫ ዓ. ም. መጥተው ነበር ። ምክንያቱም ዐፄ ዮሐንስ ለሸዋው ለንጉሥ ምኒልክና በጉጃም ላነገሡዋቸው ለንጉሥ ተክለ ሃይማኖት ፡ ደግሞ ልጃቸውን ራስ አርአያን በበገም ድር ለማንገሥ አስበው ነበርና እንደኛውን ጳጳስ ለራሳቸው ለትግራ አስቀርተው ፡ ሦስቱን ጳጳሳት ለሦስቱ ነገሥታት ለማካፈል ነበር ። ነገር ግን አራተኛው ጳጳስ ገና አክሱም ሳይደርሱ ስለ ሞቱ ፡ ራስ አርአያም ሳይነግሡ ስለ ሞቱ ፡ የኢትዮጵያን ሀገረ ሰብክት ለሦስቱ ጳጳሳት ብቻ አካፍለው ሰጥተዋ

ቸው ነበርና ካህናቱ የቅስናና የዲቁና ሹመት ለመቀበል እንደኛው ጳጳስ እስከሚኖርበት እስከ ሩቅ አገር ከመሔድና ከመድከም ዐርፈው ነበር ። ከነዚህም ከሦስቱ ጳጳሳት ሁለቱ ሲሞቱ ፡ ሌሎች ጳጳሳት ስላልተተኩ ፡ ለሙሉ ኢትዮጵያ ጳጳሱ አቡነ ማቴዎስ ብቻ ሆነው ስለ ነበሩ የርሳቸውም መኖሪያ በዋናው ከተማ በአዲስ አበባ ስለ ሆነ ፡ ከኢትዮጵያ አውራጆች ለቅስናና ለዲቁና የሚመጡት የቤተ ክህነት ወገኖች ትልቅ ችግር እያገኛቸው በሁከት ይኖሩ ነበር ።

እኛም የቤተ ክህነት ወገኖች በዚህ ነገር በጣም መቸገራቸውን ስለ አወቅን ፡ ካገሩ ውስጥ መምህራን ተመርጠው ጳጳስነት ተሾመው በየሰበካቸው እየሞሩ እንዲሰብኩ ቅስናም ዲቁናም እንዲሰጡ በማለት ይህን አሳባችንን ከነማስረጃው ጽፈን በግርማዊት ንግሥት ዘውዲቱና በእኔ ማንተም ታትሞ ለእስክንድርያ ኦርቶዶክስ ፓትረያርክ ለአቡነ ዮሐንስ ተላክላቸው ።

አቡነ ዮሐንስም በመልካም አሳባቸው ነገሩን ከመረመሩት በኋላ የሚገባ ዋና መሆኑን ስለ ተረዱት ፡ “ከኢትዮጵያ መምህራን አምስት መርጣችሁ ስትልኩልን ጳጳሳት አድርገን ለመሾም ፈቃዳችን ነው ። ነገር ግን ለአምስቱ ኢትዮጵያውያን ጳጳሳት ቀዳሚ የሚሆን አንድ ግብጻዊ ጳጳስ ጨምረን እንልካለንና ይህንም እንድታውቁት ይሁን” የሚል ምላሽ ላኩልን ።

ይህንም ለመሳፍንተና ለመኳንንቱ ለመምህራኑንና ለሊቃውንቱ ባስታወቅናቸው ጊዜ ብዙዎቹ ነገሩን በደስታ ተቀበሉት ። ከቤተ ክህነት ወገኖች ግን አንዳንድ ሰዎች አሳባችንን በግልጥ እንኳ ለመቃወም ባይቻላቸው መሞከራቸው አልቀረም ነበር ። ይኸውም በልማድ ከመሸነፍ የተነሣ ነበር እንጂ ነገሩን እስከ ሥሩ መርምረውና ዐውቀውት አልነበረም ። ቢሆንም ይህ አሳብ የተፈጸመ እንደ ሆነ ለኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ትልቅ ክብር የሚሰጣት መሆኑን በቀን ብዛት ስለ አስረዳናቸው የቀድሞ አሳባቸውን እየለወጡ የኛን አሳብ መቀበላቸውን እያረጋገጡ አስታወቁ ።

ከዚህም በኋላ መምህር ደስታ ፡ መምህር ኃይለ ማርያም ፡ መምህር ወልደ ኪዳን ፡ መምህር ኃይለ ሚካኤል ተመርጠው በግንቦት ወር ፲፱፻፳፩ ዓመተ ምሕረት ወደ ምድረ ግብጽ እንዲወርዱ አደረገን ።

ፓትረያርኩ አቡነ ዮሐንስም ለኢትዮጵያ ጳጳሳት አለቃ አድርገው የሚሰጁቸውን አቡነ ቁርሎስን ከገዳመ አስቁጥሶ መንኲሳት መካከል መርጠው ይጠብቁ ነበርና የኢትዮጵያ መምህራን ካይሮ ሲደርሱ ወዲያው በፍጥነት ግንቦት ፳፭ ቀን አምስቱንም ጳጳሳት አድርገው በአንድነት ሾሟቸው ።

ሰማቸውንም ፡ መምህር ደስታን አቡነ አብርሃም ፤ መምህር ኃይለ ማርያምን አቡነ ጴጥሮስ ፤ መምህር ወልደ ኪዳንን አቡነ ደስሐቅ ፤ መም

ሀር ጋይላ ሚካኤልን አቡነ ሚካኤል ፡ እያሉ ሰየሟቸው ።

አቡነ ጴጥሮስ በሐምሌ ወር በ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. ስለ ኢትዮጵያ ነፃነት ሲሰብኩ ተይዘው በኢጣልያኖች እጅ በሰማዕትነት ያረፉት ጳጳስ ናቸው ። አቡነ ሚካኤልም በጉራ በጠላት እጅ በሰማዕትነት ተደብድበው ሞተዋል ።

ጳጳሳቱ የጵጵስናውን ሹመት ከተሾሙ በኋላ ከሊቀ ጳጳሳቱ ከአቡነ ቄርሎስ ጋራ ወደ ኢትዮጵያ ተመልሰው አዲስ አበባ በገቡ ጊዜ በኢትዮጵያ ከዚህ ቀድሞ ያልተደረገ የኢትዮጵያን ቤተ ክርስቲያን ከፍ የሚያደርግ ሥራ መሆኑን ስለ ተረዳነው መሳፍንቱና መኳንንቱ ፡ መምህራኑና ሊቃውንቱ የየአድባራቱም ካህናት በሙሉ እንዲሰበሰቡ አድርገን መድፍ እየተተኩሰ የክብር አቀባበል ተደረገላቸው ።

ከዚህም በኋላ በየሀገረ ስብከታቸው እየዞሩ የትምህርት ሥራቸውን እንዲጀምሩ ስለ አሰብን ከዚህ ቀጥሎ እንዳለው አካፈልናቸው ።

ለሊቀ ጳጳሳቱ ለአቡነ ቄርሎስ ሀገረ ስብከት ሸዋ በሙሉ ፡ በአዲስ አበባ ዙሪያ ያለው አውራጃ ፡ ሐረርና አሩሲ ጭምር ።

ለአቡነ አብርሃም ጎጃምና በጌምድር ።

ለአቡነ ደስሐቅ ትግሬና ላስታ ፡ ዋግና በዙሪያውም ያለውን አውራጃ ሁሉ ።

ለአቡነ ጴጥሮስ የወሎና የየጁ አውራጃ ሁሉ ።

ለአቡነ ሚካኤል ከፋ ፡ ኢሉባቦር ፡ ወሊጋ የሚባለውና የኢትዮጵያ ምዕራብ በሙሉ ።

ስድስተኛ ጳጳስ ለመሆንም የተመረጡት የደብረ ሊባኖስ እጩ ገብረ መንፈስ ቅዱስ ነበሩ ። ነገር ግን ከመምህራኑ ጋራ ወደ ምድረ ግብጽ ለመውረድ ሳይመቻቸው ስለ ቀሩ ፡ በኋላ በዕድላቸው ፓትሪያርኩ አቡነ ዮሐንስ የሃይማኖት ልጆቻቸውን ለመጉብኘት በ፲፱፻፳፱ ዓመተ ምሕረት በታኅሣሥ ወር አዲስ አበባ መጥተው ነበርና ወዲያው ለእጩ ገብረ መንፈስ ቅዱስ የጳጳስነት ሹመት ሰጥተው ስማቸውንም አቡነ ሳዊሮስ ብለው ስለሰየሟቸው ለርሳቸውም ሀገረ ስብከት የኢትዮጵያን ደቡብ በሙሉ ሰጠናቸው ።

በዚህ ዘመን እግዚአብሔር በቸርነቱ ለኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ሁለት ትልልቅ የዕድል ሥራ መሥራቱ በጣም የሚያስደንቅ ነው ።

፩ኛው ዕድል ፡ ክርስትናን ከተቀበለችበት ካራተኛው መቶ ዓመት ጀምሮ እስካሁን አንድ ሺ ጃፂ ዓመት ያህል ተደርጎ የማያውቅ ፣ ከመምህራን ጋር መካከል ተመርጠው የጳጳስነት ሹመት መሾማቸው ነው ።

፪ኛው ዕድል ፡ ፓትሪያርኩ አቡነ ዮሐንስ አዲስ አበባ ድረስ መጥተው በቤተ ክርስቲያን ቀድሰው ለሕዝቡ ቡራኬ መስጠታቸው ወዲያውም የደብረ ሊባኖሱን እጩ ጳጳስነት መሾማቸው ነው ።

ምዕራፍ ፳፰

የንጉሠ ነገሥት ዘውድ ስለ መቀዳጀታችን ።

መስከረም ፲፯ ቀን ፲፱፻፱ ዓመተ ምሕረት ንግሥት ዘውዲቱ ሲነግሡ እኔም ለአልጋ ወራሽነቱና ለእንደራሴነቱ ስለ ተመረጥሁ በባለሙሉ ሥልጣን እንደራሴነቱ የመንግሥቱን ሥራ እየሠራሁ ፲፬ ዓመት ከቆየሁ በኋላ ፡ ንግሥት ዘውዲቱ በመጋቢት ፳፬ ቀን ፲፱፻፳፪ ዓመተ ምሕረት ስለ ዐረፉ ፣ በማግሰቱ የንጉሠ ነገሥቱ ዐዋጅ ተነግሮ በዙፋኑ ተቀመጥሁ ።

ስለ ዙፋንና ስለ ዘውድ አወራረስ ፣ ኢትዮጵያ ከውጭ አገር መንግሥት ጋራ መገናኛ ሳታበጅ ብቻዋን በምትኖርበት ጊዜ ፡ የቆየው ልማድ በታሪክ እንዳንበብነው አንዳንድ ጊዜ ንጉሠ ነገሥቱ ሲሞት ፡ ሞቱ እንዳይሰማ በጥንቃቄ ቆይቶ ፡ ወራሹን ልጁን በዙፋኑ አስቀምጠው ፡ ዘውዱንም ወዲያው ዕለቱን ይጭኑለታል ። የልጁ መንገሥና ዘውድ መጫን በዐዋጅ ከተነገረ በኋላ ሟቹን ንጉሥ በክብር ይቀብሩታል ።

አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ንጉሠ ነገሥቱ ሲሞት ፡ የቤት አዛዦች ማንም ሳይሰማ በሰውር ወስደው ይቀብሩና በማግስቱ ወራሹን ልጁን በዙፋኑ አስቀምጠው ፡ ሥርዓተ ንግሥ አድርሰው ዘውድ ከጫኑለት በኋላ ፡ ያባቱ መሞትና የልጁ መንገሥ ባንድነት ባዋጅ ይነገራል ።

አሁን ግን ከ፲፪ የውጭ አገር መንግሥታት ጋራ የንግድና የወዳጅነት ውል ተዋውላ በዓለም መንግሥታት ማኅበርም ገብታ የበረታ መገናኛ ስለ አበጀች ፡ በሥልጣኔ ከፍ ከፍ ያሉት መንግሥታት ለዘውድ በዓላቸው እንደ

ሚያደርጉት ፡ በኢትዮጵያ ሌጋሲዮንና ቆንሰላት ያቆሙትን መንግሥታት ለዘውድ በዓላችን መጥራት የሚገባ መሆኑን ፡ የጥሪውንም ደብዳቤ ለመላ ክፍ መላክተኞቹ እስቲሙ ለመጠበቅ ለዘውዱ በዓል የሚያስፈልገውን ለማሰናዳት ረጅም ጊዜ የሚያስፈልግ መሆኑን ስለ ተረዳነው የዘውዱ በዓል እስከ ሰባት ወር እንዲቆይ አደረግን ።

ከዚህም በኋላ ስማቸው ከዚህ ቀጥሎ ላለው ነገሥታትና ፕሬዚዳንቶች የጥሪ ደብዳቤ እየተጻፈ ተላክ ።

ለግርማዊ ጆርጅ ጅኛ የእንግሊዝ ንጉሥ ፡ የሀንድ ንጉሠ ነገሥት ።

ለግርማዊ ቪክቶር አማኑኤል ቮኛ ፡ የኢጣልያ ንጉሥ ።

ለግርማዊ ሂሮሂቶ ፡ የጃፓን ንጉሠ ነገሥት ።

ለግርማዊ አልቤርት ሄኛ ፡ የቤልጅክ ንጉሥ ።

ለግርማዊ ጉስታፍ ጅኛ ፡ የስዊድን ንጉሥ ።

ለግርማዊት ዊልሔልሚና ፡ የሆላንድ ንግሥት ።

ለግርማዊ ፋዳድ ጅኛ ፡ የምስር ንጉሥ ።

ለክቡር ሙሴ ዱሚርግ ፡ የፈረንሳይ ሬፑብሊክ ፕሬዚዳንት ።

ለክቡር ሚስተር ሐብር ፡ የአሜሪካ ዩናይትድ ስቴት ሬፑብሊክ ፕሬዚዳንት ።

ለክቡር ማርሻል ሂንደቡርግ የጀርመን ሬፑብሊክ ፕሬዚዳንት ።

ለክቡር ሙስጠፋ ካማል ፓሻ ፡ የቲርክ ሬፑብሊክ ፕሬዚዳንት ።

ለክቡር ሙሴ ኩንዱሪዮቲስ የግሪክ ሬፑብሊክ ፕሬዚዳንት ።

ደግሞ የፖሎኝ መንግሥት ከኢትዮጵያ መንግሥት ጋራ የንግድና የወዳጅነት ውል ለመዋዋል ንግግር ጀምሮ ሳይጨርስ የዘውድ በዓላችን ቀን ስለ ደረሰ ፡ ውሉ ባይፈረምም የወዳጅነት አሳባችንን ተገላልጠናልና ፡ ለዘውድ በዓልም መላክተኛ እንልካለን ብሎ መልካም ፈቃዱን ስለ አሳየን መልክተኛውን በታላቅ ደስታ ለመቀበል ፈቃዳችን መሆኑን ለፕሬዚዳንት ለሙሴ ሞሴስኪ አስታወቅን ።

ይህ የፖሎኝ መንግሥት ያን ጊዜ ያሳየን የወዳጅነት ምልክት ለዘውድ በልባችን ተቀርጾ ይኖራል ።

ደግሞ ከዚህ በፊት እንዳሳረዳነው በቀድሞ ዘመን የዘውድ በዓል የሚደረገው ወራሹ ልጅ በዙፋን ሲቀመጥ ዕለቱን ስለ ነበረ በያውራጃው ያሉትን መሳፍንትና መኳንንት ለመጥራት ጊዜው አያደርስም ነበር ። አሁን ግን የዘውድ በዓላችን እስከ ሰባት ወር እንዲቆይ ስለ አደረግን ፡ በሙሉ ኢትዮጵያ ያሉት መሳፍንቱና መኳንንቱ ባላባቶችም ሁሉ በየገዳማቱ ያሉ አባቶችና የያድባራቱ አለቆች መጥተው የደስታችን ተካፋዮች እንዲሆኑ የጥሪ ደብዳቤ ተላክላቸው ። ምንም እንኳ ሳይሆን የኢጣልያ ቅኝ አገር ቢሆን የኢትዮ

ጵያ ነገሥታት የገደሙት ከቀድሞ ዘመን ጀምሮ በትልቅነቱ ታውቆና ተከብሮ የሚኖረው የደብረ ቢዘን መምህር አባ ዓምደ ማርያም እንዲመጡ ተጻፈላቸው ።

ወደ ፊትም ያለው ወራቱ ክረምት ስለ ነበረ ፡ ለመንገዳቸው እየተዘጋጁ ቆይተው የክረምቱ ወራት ሲያልፍ በመስከረም ወር መጨረሻ እየተነሡ እስከ ጥቅምት ጅ ቀን አዲስ አበባ እንዲገቡ ትእዛዝ አለፈላቸው ።

ይህም የጥሪው ቃል ለውጭ አገር መንግሥታትና ላገር ውስጥ ታላላቆች ከተላክ በኋላ ፡ የአዲስ አበባ ትልልቁ መንገድና በየመንገዱም ዳር ያሉት ቤቶች እንዲታደሱ ፡ በየትልልቁ መንገድ ዳርና እንግዶቹ ሲመጡ በሚያርፉባቸው ቤቶች ሁሉ የኤሌክትሪክ መብራት እንዲበራ የሚያስፈልገው ሁሉ ተደረገ ።

ልብሰ መንግሥቱ ፡ ዘውዱና ሌሎች ፡ በትረ መንግሥቱና ሰይፍ ፡ ቀለበቱ ይህንም የመሰለው ሁሉ በተለየ በወርቅና በአልማዝ እየሆነ ተሠራ ።

የመሳፍንቱም የቀድሞ የክብር መለዮቸው የራስ ወርቅ ብቻ ነበር ። አሁን ግን የራስ ወርቅ በሥራና በአገልግሎት ለተሾሙት ራሶች እንዲሆን አድርገን ለአልጋ ወራሹና የዘር መስፍንነት ላላቸው ፡ በትልቅነቱና በሥራው ማግኘት ከራስ ወርቅ የበለጠ ፡ ከዘውድ ያነሰ የራስ ሌል ፡ ለሌቶች ቤተ ዘመዶቻችንና ለመሳፍንቱም ሚስቶች እንደማዕርጋቸው ከመሳፍንቱ አነሰ አነሰ የሚል ጌራ ወርቅ እንዲሠራላቸው አደረግን ።

ለጦር አለቆችም (ደጃዝማች) የአንበሳ ጋማ ጠጉር ከወርቅ ጋራ እየተሰባጠረ በከፊይ የተጠለፈ ልብስና ቆብ ተሠራላቸው ።

ደግሞ ለዘውድ በዓላችን እየተጠሩና በፈቃዳቸውም ለሚመጡ ለውጭ አገር እንግዶች ፡ ላገር ውስጥ ባላባቶችና ለትልልቆች ሰዎች መታሰቢያ እየሆነ የሚሰጥ የእኔና የግርማዊት እቴጌ መነን መልክ ባንድነት የተሳለበት የወርቅ ሚዳይ በብዙ ተሠራ ።

ከዚህም በኋላ ከጥቅምት ስምንት ቀን ጀምሮ እስከ ሃያ ቀን የተጠሩት የውጭ አገሮች መልክተኞች በየተራ ወደ አዲስ አበባ መግባት ጀመሩ ።

የመልክተኞቹም ስም ከዚህ ቀጥሎ ያለው ነው ።

የግርማዊ የእንግሊዝ ንጉሥ መልክተኛ ልዑል ዱክ እፍ ግሎስተር ፡

የግርማዊ የኢጣልያ ንጉሥ መልክተኛ ልዑል ዱክ ደኡዲኒ ፡

የግርማዊ የቤልጅክ ንጉሥ መልክተኛ ክቡር ሙሴ ገራርድ ፡

የግርማዊ የስዊድን ንጉሥ መልክተኛ ክቡር ባርን ዳቤልሳ ፡

የግርማዊት የሆላንድ ንግሥት መልክተኛ ክቡር ሙሴ የንሐሪ ሔርስ ማድ ፡

የግርማዊ የጃፓን ንጉሥ መልክተኛ ክቡር ሙሴ ኤዝቡር ፡

የግርማዊ የግብጽ ንጉሥ መልክተኛ ክቡር ቶሬክ ነሲም ጋሻ ፡
የፈረንሳይ ሬፑብሊክ መንግሥት መልክተኛ ክቡር ማሬሻል ፍራንሼ
ደስፔሬ ፡

የአሜሪካ ዩናይትድ እስቴት መልክተኛ ክቡር ሙሴ ገኮቢ ፡
የጀርመን ሬፑብሊክ መንግሥት መልክተኛ ክቡር ባሮን ሾን በልተሐ
ውዘን ፡

የግሪክ ሬፑብሊክ መንግሥት መልክተኛ ክቡር ኮንት ፒ ሜታክሳስ ፡
የቱርክ ሬፑብሊክ መንግሥት መልክተኛ ክቡር ሙሂቲን ጋሻ ፡

የፖሎኝ ሬፑብሊክ መንግሥት መልክተኛ ክቡር ኮንት ዲዚድ ባዚኪ
እነዚህም እንግዶች ሁሉ እንደ አመጣጣቸው ባደረግንላቸው የክብር
አቀባበል ደስ እንዳላቸው ገለጡልን ።

ደግሞ የትልቁ ንጉሠ ነገሥት የዳግማዊ ምኒልክ ሐውልት በመናገ
ሻው በቅዱስ ጊዮርጊስ ቤተ ክርስቲያን አጠገብ እንዲቆም አድርገን ሥራው
ተጨርሶ ነበርና በዘውዱ በዓል ዋዜማ እንዲመረቅ ስለ ተወሰነ ፡ ለዘውድ
በዓላችን የመጡት እንግዶች ሁሉ በዚያው እንዲገኙ ሆኖ በታላቅ ክብር
ከመጡ በኋላ ለዳግማዊ ምኒልክ ሐውልት ያቆምንላቸው በሚገባ መሆኑን
የሚያስረዳ ቃል በረኽሮሙ ተናግረን ስንጨርስ ፡ ሐውልቱ የተሸፈነበትን
መጋረጃ የመግለጡን ክብር ለልዑል ዱክ ኦፍ ግሎስስተር ስጥተን ነበርና
እርሳቸው ወደ ሐውልቱ ቀርበው መጋረጃውን ሲገልጡትና ሐውልቱ
ሲታይ በኢትዮጵያውያን ልብ የተደረገው ደስታ ይኸን ያህል ነው ተብሎ
ሊገመት አይቻልም ።

በዚሁም ቀን ወደ ማታ በጅሮንዱ የንጉሠ ነገሥቱን ልብስ መንግሥ
ትና ዘውዱን ፡ ሉሉን ፡ በትረ መንግሥቱን ፡ ሰይፉን ፡ አልማዝ ቀለበቱን ፤
የአቴይዬቱንም ልብስ መንግሥትና ዘውድ ፡ የአልማዝ ቀለበት በሠረገላ
አግብቶ በታላቅ ሰልፍ ወስዶ በመናገሻው በቅዱስ ጊዮርጊስ ቤተ ክርስቲ
ያን ለሊቀ ጳጳሳቱ አስረክቦ ሌሊቱን ሙሉ ሲጸለይበት አደረ ።

እኛና አቴይ ፡ ቤተ ዘመዶቻችንም መሳፍንቱና መኳንንቱ ከሌሊቱ
በ፩ ሰዓት ወደ ቤተ ክርስቲያን ሔድን ።

የውጭ አገር እንግዶቻችን ግን ከጧቱ በ፩ ሰዓት እንዲመጡ ተደርጎ
ነበርና በዙፋኑ ቀኝና ግራ በተዘጋጀው ወንበር እንደ ማዕርጋቸው ተቀ
መጡ ። የወንበሩም አቀማመጥ የኢትዮጵያ መሳፍንትና መኳንንት በእንግ
ዶቹ መካከል እየተሰበሰቡ ነበር ።

ሥርዓተ ንግሥ ከመጀመሩ አስቀድሞ ሊቀ ጳጳሳቱ አቡነ ቄርሎስ ገበ
ታው የወርቅ የሆነ ወንጌል ይዘው ቀርበው ከዚህ ቀጥሎ ያለውን የመሐላ
ቃል እንድንፈጽም ጠየቁን ።

ገርግዮት እቤ ከልዕላን ለጃቻው ጋር ።

HAIRY ABBEY JR.

«፩ኛ : ከቅዱሳን ነገሥታት ከአብርሃና ከአጽብሐ ጀምሮ በኢትዮጵያ ጸንቶ የኖረውን የእርቶዶክስን ሃይማኖት አጽንተን ለመኖርና የእርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን የወሰነችውን ሕግና ሥርዓት ሳናፈርስ እንድንጠብቅ ።

፪ኛ : በንጉሠ ነገሥቱ መንግሥት በኢትዮጵያ ያለውን ሕዝብ በሥልጣናችንና በጋይላችን በምንሠራው ሥራ ሁሉ በርኅራኄና በትዕግሥት እንደ ሕጉ ለጥቅሙ እንድናስብለት ።

፫ኛ : ፈቅደን በምክር ቤት አስመክረን ያቆምነውን ሕግ ጠብቀን ለመኖር : የኢትዮጵያን ግዛቱንም ሕዝቡንም ሁሉ እንደሚቆመው ሕግና እንደ ምክር ቤቱ ሥርዓት እድርገን እንድንጠብቅ ።

፬ኛ : በኢትዮጵያ የሥጋዊና የመንፈሳዊ ትምህርት የሚሰፋፋበትን ወንጌል የሚሰበክበትን የትምህርት ቤት አቁመን በቸርነታችንና በሥልጣናችን እንድንረዳ» ነው ።

ይህንም ከዚህ በላይ የተጻፈውን ለመፈጸም ፈቃዳችን ለመሆኑ የመሐላውን ሥርዓት ከፈጸምን በኋላ በዚህ ላይ ፊርማችንን ፈረምንበት ።

ከዚህ በኋላ ሊቀ ጳጳሳቱ የሥርዓተ ንግሡን ሥራ ለሰድስቱ ጳጳሳት አካፍለው ሰጥተው ጸሎቱ ተጀመረ ። ከነዚህ ፮ቱ ጳጳሳት ኢትዮጵያውያን ናቸው ። ሰድስተኛው ግን የአስክንድርያው ፓትረያርክ አቡነ ዮሐንስ የዘውድ በዓላችንን ደስታ ለመካፈልና ቡራኬያቸውንም ለመስጠት ከምድረ ግብጽ ልከዋቸው የመጡት ጳጳስ አቡነ ዮሳብ ናቸው ።

ሊቀ ጳጳሳቱና ጳጳሳቱ የንባብና የጸሎት ሥራቸውን እየሠሩ መዘምራት እየዘመሩ ሥርዓቱን ከፈጸሙ በኋላ ሊቀ ጳጳሳቱ ቀርበው ቅብዕ መንግሥት ቀብተው የንጉሠ ነገሥቱን ዘውድ ሜኑልን ። በዚህም ጊዜ አልጋ ወራሻችን ልዑል አስፋ ወሰን የራስ ሉሉን ከራሱ አውርዶ በፊታችን በተንበረከከ ጊዜ ፡ ሊቀ ጳጳሳቱ ወንጌል ይዘው ቀርበው ከዚህ ቀጥሎ ያለውን በመሐላ እንዲናገር ጠየቁት ።

«፩ኛ : አባቱን በፍጹም ልቡ እንዲያከብርና ታዛዥ እንዲሆን ።

፪ኛ : በፈቃዳችን ያልሰጠነውን ከክፉ ሰዎች ጋራ በመተባበር እንዳይሻ ።

፫ኛ : ፈቅደንና በምክር ቤት አስመክረን ያቆምነውን ሕግ እንዲጠብቅ ነው ። ይህንንም ለመፈጸም ከማለ በኋላ ፊርማውን ፈረመ በት ።

ከዚህም በኋላ የእቴጌዬቱ ሥርዓተ ንግሥ ተጀመረ ። የእቴጌዬቱ አነጋገሥ የቀድሞና የዛሬው በጣም ልዩ ነው ። የቀድሞውን በታሪክ እንዳነበብነው ፡ እቴጌዬቱ ከንጉሠ ነገሥቱ ጋራ የገዥነት ተካፋይ አይደለችም ተብሎ ቅብዕ መንግሥት አትቀባም ። ዘውዱም ለምልክት ያህል በጣም

ትንሽ ነበር ። ዘውዱንም የሚጭንላት ንጉሠ ነገሥቱ በቤተ መንግሥቱ ውስጥ ነው እንጂ በቤተ ክርስቲያን አልነበረም ። ያውም በሦስተኛው ቀን ነው እንጂ ከንጉሡ ጋራ ባንድ ቀን ዘውድ እንድትጭን አይፈቀድላትም ነበር ። አሁን ግን ከቅብፀ መንግሥቱ በቀር ዘውዱን ሊቀ ጳጳሳቱ እንዲጭኑላት ፡ የአልማዝ ቀለበቱንም በጣቷ እንዲያደርጉላት ፡ ቀኑም በዚህ ንጉሠ ነገሥቱ ዘውድ በሚጭንበት ቀን ባንድነት እንዲሆን ነገሩ በምክር ተጨርሶ ነበርና እንደዚህ ተደርጎ ተፈጸመ ።

ምዕራፍ ፳፱

ሕገ መንግሥት ስለ ማቆማችን ።

በቀድሞ ዘመን በአውሮጳም በእስያም በአፍሪቃም ቢሆን ፤ ነገሥታቱ ሕዝቡን እንደፈቃዳቸው በሚገዙበት ጊዜ በነገሥታቱና በሕዝቡ ፡ በነገሥታቱም ቤተ ዘመዶች መካከል ብዙ ሁከትና መለያየት ነበር ። ይህንንም የብዙ አገሮች አስተዳደር ታሪክ ያስረዳል ።

ባገራችን በኢትዮጵያም እንደዚህ ሲደረግ ይኖር ነበር ። ስለዚህ ለአገራችን ሕግ እንዲኖረው ለወራሾቻችንም በሕግ የተመሠረተ አገዛዝ ለማቆየት ፡ ሕዝባችንም የመንግሥቱን ሥራ ተከፋይ ሆኖ እንዲከታተል ለማድረግ አስበን ፤ ገና የኢትዮጵያ መንግሥት አልጋ ወራሽና ባለሙሉ ሥልጣን እንደራሴ ሆነን ሳለን ፤ ሕገ መንግሥት ቢቆም ለመንግሥቱም ለሕዝቡም ትልቅ ጥቅም የሚያመጣ መሆኑን ለንግሥት ዘውዲቱ አስታውቀን ነበር ። ነገር ግን ያለሕገ መንግሥት አገርን መግዛት ጥቅማቸው የሆነ አንዳንድ ትልልቆች መኳንንቶች ፡ ሕገ መንግሥት የቆመ እንደ ሆነ ፡ የንግሥት ዘውዲቱን ማዕርግና ሥልጣን የሚያጉድል እያስመሰሉ ስለ ተናገሩ በዚህ ምክንያት አሳባችን ሳይፈጸም ቆየ ።

በዚያ ጊዜ ምንም እንኳ ባለሙሉ ሥልጣን እንደራሴ ብንሆን ፡ በመካከሉ የሚያስቸግር ነገር ነበረበት ። ትልልቁን ጉዳይ ሁሉ ከመፈጸሙ አስቀድሞ ለግርማዊት ንግሥተ ነገሥታት ዘውዲቱ አስታውቃቸው ነበር ። ጉዳዩንም እርሳቸው የሚቀበሉት ሲሆን በቶሎ እንዲፈጸም አደርጋለሁ ።

የማይቀበሉት ሲሆን ግን እየመላለሱ ከማሰረዳት በቀር ባለሙሉ ሥልጣን እንደራሴ ነኝ ብዬ በኃይል ለመሥራትና እርሳቸውን ለማሳዘን አልፈክ ድም ነበር ። ምክንያቱም በዚህ የተነሣ ባገር ውስጥ ሁከት እንዳይሆንና የሰው ደም እንዳይፈሰስ መጠንቀቅ የሚያስፈልግ ስለ ነበረ ነው ። ስለዚህ ሕገ መንግሥት ማቆሙን በትዕግሥት አቆየሁት ። ነገር ግን ንግሥት ዘውዲቱ በመጋቢት ፳፬ ቀን ፲፱፻፳፪ ዓመተ ምሕረት ካረፉ በኋላ ፣ ዘውዱንና ዙፋኑን በሚገባ በሕግ ስለ ወረሰን ፣ ቀድሞ በእንደራሴነት ባለን አሰብ ነው የነበረውን ሕገ መንግሥትን ለማቆም ቆረጥን ። ስለዚህ የልዩ ልዩ አገሮችን ሕገ መንግሥት መርምረን ፣ የውጭ አገር ልማድና ትምህርት ያላቸውን ፣ ካገሩም ውስጥ ያውራጃውን ልማድና የቀድሞውን ታሪክ የሚያውቁ ሰዎች መርጠን ፣ ከዚህ ዘውዱ አገሮች ሕገ መንግሥት ለኢትዮጵያ ሕዝብ የሚስማማው ተመርጦ እየተዋጣ እንዲቀርብልን አዘዝን ።

ተጽዕኖም ቀርቦ እኛ ከመረመርነው በኋላ ከመሳፍንቱ ወገን ፣ ራስ ካሣ ኃይሉ ፣ ራስ ኃይሉ ተክለ ሃይማኖት ፣ ራስ ሥዩም መንገሻ ፣ ራስ ጉግሣ አርአያ ፣ ራስ እምሩ ኃይለ ሥላሴ ፣ ከሚኒስትሮችም ወገን የጦር ሚኒስትሩ ፊታውራሪ ብሩ ወልደ ገብርኤል ፣ ያገር ግዛት ሚኒስትሩ ቢትወደድ ወልደ ጸድቅ ጉሹ ፣ የውጭ ጉዳይ ሚኒስትሩ ብላቴን ጌታ ጎሩይ ወልደ ሥላሴ ፣ የጽሕፈት ሚኒስትሩ ጸሐፊ ትእዛዝ ወልደ መስቀል ታሪኩ ፣ ከመኳንንት ወገን ደጃዝማች ይዘቱ በሀብቱ ፣ በጅሮንድ ተክለ ሐዋርያት ባንድነት እንዲመረምሩትና ለመፈረም የተዘጋጀ አድርገው እንዲያቀርቡ ትእዛዝ ሰጠን ።

እነዚህም ነገሩን መርምረው ለመፈረም የተዘጋጀ አድርገው እንዲያቀርቡ የታዘዙት ሰዎች ፣ በአሳብ ሳይጋጠሙ ስለ ቀሩ ብዙ ጊዜ በእኛ ፊት ሲከራከሩበት ቆይተው ነበር ። ከመሳፍንቱ ራስ እምሩ ብቻ አሳቡን ከሚኒስትሮችና ከመኳንንቱ ጋራ አድርጎ ነበር እንጂ ፣ የቀሩት አራቱ መሳፍንት በአሳብ አንድ ሆነው ነበር ።

የመሳፍንቱ አሳብ ኢትዮጵያ በየትልልቁ አውራጃ ተከፍሎ ፣ ለመሳፍንቱ ለልጅ ልጅ የሚያልፍ ርስት እየሆነ እንዲሰጥ ፣ በንጉሠ ነገሥቱና በመንግሥቱ ላይ ትልቅ የወንጀል ሥራ ሠርተው ካልተመሰከረባቸው በቀር ዘራቸው እንዳይነቀል ፣ በየውስጣቸውም ያለው የያውራጃው ባላባት የያዘው ግዛት ርስት ሆኖለት ለመሳፍንቱ እየገበረና እየታዘዘ እንዲኖር ነበር ። በጠቅላላም የፊዎዳል መንግሥት ማለት ነው ።

የሚኒስትሮችና የመኳንንቱ አሳብ ግን «ኢትዮጵያ በየትልልቁ አውራጃ ተከፍሎ ለመሳፍንትና ለባላባቶች ለልጅ ልጅ የሚያልፍ ርስት ሆኖ ከተሰጠና ሹመት በዘር ይሁን ከተባለ ፣ ወደ ፊት የሚነሣው ትውልድ እንደምን ሊሆን ነው?» ቢማርስ ቢያገለግልስ ሹመትና ግዛት ካላገኘ ኢትዮጵያ

አገሪ ናት ለማለት እንደምን ይችላል? ። ስለዚህ አሁን ያሉት መሳፍንትና ባላባቶች ጥፋት ካልተገኘባቸው ባገረ ገዥነት ብቻ ይቆዩ ፣ ጥፋት ተገኝ ቶባቸው ቢሻሩ ወይም ቢሞቱ ግን በግዛታቸው ዕውቀትና ችሎታ ያለው ማንም ኢትዮጵያዊ እንዲሾምበት ይሁን እንጂ ለዘር ማለፍ የሚገባ ነገር አይደለም ። ዳሩ ግን ልጆቻቸው በዕውቀትና ባገልግሎት እንደ ሌሎቹ ሰዎች ሆነው ቢገኙ ንጉሠ ነገሥቱ እንዳወቀ በአባቶቻቸው ግዛት ወይም በሌላ ማዕርግ ስፍራ ይሹማቸው እንጂ ግዛታቸው ለልጅ ልጅ የሚያልፍ ርስት መሆኑ በሕገ መንግሥት ሲጻፍ አይታዩንም» የሚል ነበር ።

መሳፍንቱም ይህን ያቀረቡትን አሳብ ሚኒስትሮችና መኳንንቱ እንዳልተቀበሉባቸው ባዩ ጊዜ ፣ ይህም ካልሆነ ከዚያው ከግዛታችን ከብዙ አውራጃች ውስጥ አንዳንድ አውራጃ ብቻ ለልጅ ልጅ የሚያልፍ ነው ተብሎ በሕገ መንግሥት ይጻፍልን የሚል አሳብ አቀረቡ ። ሚኒስትሮችና መኳንንቱ ግን ይህንም አሳብ አንቀበልም ብለው በፊተኛው አሳባቸው ጸኑ ።

እኛም ለዚህ ሥራ የመረጥናቸው ሰዎች በአሳብ መለያየታቸውን በሰማን ጊዜ ሁለቱም ወገኖች አሳባቸውን ከነማሰረጃው በጽሕፈት እንዲያቀርቡ አድርገን ከመረመርነው በኋላ ፣ ንጉሠ ነገሥቱ ለመሳፍንቱም ቢሆን ፣ ለሌሎችም የመንግሥት አገልጋዮች ቢሆን ፣ ርስትና ጉልት ለመትከል ይችላል ፣ የሚል አንድ ክፍል በሕገ መንግሥቱ ይጻፍና ወደ ፊት አገልግሎታቸው እየታየ እንደሚያስፈልግ ይደረጋል እንጂ ፣ የፊዎዳል መንግሥት በዓለም ላይ መቅረቱን እያወቅን አሁን እንደ ገና ያንኑ አጽንተን በሕገ መንግሥት መጻፍ ወይም ያለ ሕገ መንግሥት መግዛት የማይገባ መሆኑን ለመሳፍንቱ አሰረድተን ተጣርቶ ተጽፎ እንዲፈረም ይሁን በማለት ነገሩን ቆረጥን ።

ከዚህም በኋላ መሳፍንትና ሚኒስትሮች ፣ የጦር አለቆችና አገረ ገዥዎች ሹማምንትና ጳጳሳት ሊቃውንትም ሁሉ በታላቅ ክብር እንዲሰበሰቡ አድርገን ለመፈረም የተዘጋጀው ሕገ መንግሥት ተነበባቸውና ሁሉም ባንድ ቃል ወደነዋል ፣ ይቁም የሚል አሳባቸውን ተናገሩ ።

ይሁን እንጂ በኢትዮጵያ ከቀዳማዊ ምኒልክ ጀምሮ ሦስት ሺ ዘመን ያህል የተለመደው አገዛዝ ንጉሠ ነገሥቱ ብቻ በሥልጣኑ እያዘዘ እንጂ የምክር ቤት አቁም በሕገ መንግሥት የገዛ ንጉሥ አልነበረምና ፣ በተለየ ወዳጆቻችን የሆኑ አንዳንድ ሰዎች ነገሩ ስላልገባቸው ፣ እንዴት በገዛ እጅም የመንግሥትዎን ሥልጣን ለሕዝብ ይለቃሉ ፣ እባክዎ እንዲቀር ያድርጉ እያሉ በቅንነት ይመክሩኝ ነበርና እንደተቻለ መጠን ነገሩን እያሰረዳኋቸው ነገሩን ተቀበሉት ። ሕገ መንግሥቱም የሚፈረመውና ዐዋጅ የሚነገረው በሐምሌ ፱ ቀን ፲፱፻፳፫ ዓመተ ምሕረት እንዲሆን ስለ ተወሰነ ፣ ለየትልልቁ

መኳንንት ጸሐፊ ትእዛዛችን ፡ ለውጭ አገር ዲፕሎማቲኮች የውጭ ጉዳይ ሚኒስትራችን እንዲያስታውቁ ትእዛዝ ሰጠን ።

ከቀኑም ፤ ሰዓት ሲሆን የውጭ አገር ዲፕሎማቲኮች በታላቅ ክብር መጥተው እንደ ማዕርጋቸው በየወንበራቸው አጠገብ በቆሙ ጊዜ ፡ ሕገ መንግሥት ለማቆም ያሰብንበትን ምክንያት ለማስረዳት ከዚህ ቀጥሎ ያለውን ተናገርን ።

«እኛ ፡ ኢትዮጵያን ለመጠበቅ ከእግዚአብሔር ለተቀበልነው አደራና ለዚህ ለታላቁ ለንጉሠ ነገሥትነት ማዕርግ ላበቃን አምላካችን በአንደበት ብቻ ማመስገን ለራሳችን ጥቅም በሚሆንና በቀላል አደራረግ መደለል አይበቃንም በማለት ፡ ለዘለቄታ ቀዋሚ ፡ ለትውልድ ተሸጋጋሪ ፡ ለሰው ሁሉ የሚደርስ ጠቀሜታ የሚሆን ሕግ አቁመን ብንሠራ ምንም የአምላካችንን ወረታ ለመመለስ የበቃ ባይሆን ፡ እኛ ጅምረን መጨረሱን ለእግዚአብሔር እንድንሰጠው ማሰባችንን ልንገልጥላችሁ ስለ ወደድን በአሁን ሰዓት በዚህ በታላቅ ጉባኤ ሰበሰብናችሁ ።

ሕግ ለሰው ሁሉ የበለጠ የሚጠቅም መሆኑን ማንም አይስተውም ። መከበርም መጠቀምም የሚገኙት ከሕግ መተካከል የተነሳ ነው ። መዋረድም መጉዳትም የሚመጡት ከሕግ መጓደል የተነሳ ነው ። ግፍና በደልም የሚበዙት ሕግ ባለመቆሙ ነው ።

እግዚአብሔር ከፍጥረት ሁሉ በላይ ሆኖ ፡ በቃሉ ብቻ ማዘዝ የማይቸግረው ሲሆን ፡ ሕግን መሥራቱ ሕግ ለዓለም ሁሉ የበላይ ገዥ እንዲሆን ስለ ዐወቀ ነው ።

ከሰውም ትክክለኛ ለመባል የሚገባው በማናቸውም ረገድ ሲሆን ፡ ዋናውን አሳብ አገልጭ ሲሆን ሰውን ሁሉ በሙሉ ፡ ሳይሆንም የሚበዛውን ለመጥቀም በተሰጠው ዕውቀት የሚጣጣርና የሚችል ሲሆን ነው ።

አሳባችን ምንም በአንዳንድ ምክንያት ሳይፈጸም ቢቆይ ፡ ከብዙ ዘመን በፊት የጀመርነው ድካማችን ሁሉ ለመንግሥቱ ሕግ እንዲቆምለት ነበርና ፡ ስለዚህ ለኢትዮጵያና ለተወደደው ሕዝባችን የምናስብለት ፡ በጽኑም የምንከተለው አሳባችን አሁን የምንገልጽላችሁ መጀመሪያ ሕግን ለኢትዮጵያ ሕዝብ መስጠታችንን ፡ ሁለተኛም ይህንኑ ሕግ አጠንክሮ ለመከተልና ለመጠበቅ መፍቀዳችንን ነው ።

በዚህም ለኢትዮጵያ ሕዝብ በምንሰጠው ሕግ ውስጥ የሚዘረዘሩት ዋና ዋናዎቹ አሳቦች ከዚህ የሚከተሉት ናቸው ።

፩ኛ ፡ ኢትዮጵያ ወገን ያልተለያየባት አንድ ቤተ ሰብ ሆና ፡ ሕዝቡ ባንድ ሕግ ተወስኖ ፡ በአንድ ንጉሠ ነገሥት ተገዝቶ በመተባበር እንዲኖር ፡ ይኸውም የመተባበር ኃይል ለዘለቃ በሚያስተሳስር ጥቅም ተጠብቆ እንዲ

ኖር ፡ ለሰውም የግል ጥቅሙ ሳይቀርበት የመተባበር ኃይል እንዲመዘንና የበለጠ እንዲሆን ለማድረግ ነው ። ይኸውም ለያንዳንዱ ለየራሱ የሚሆነው መጠቀም ሳይቀርበት የተለያየ ግለኝነት ፈላጊ እንዳይሆን ለማድረግ ነው ።

፪ኛ ፡ የሕግ ጠቃሚነቱ ወይም ቀጭነቱ ለማንም ቢሆን የማያዳላ ትክክል እንዲሆን ለማድረግ ነው ።

፫ኛ ፡ ባለፉት ዘመናት የኢትዮጵያ ሕዝብ ከሌሎች አገር ተለይቶ በመኖሩ ታላቁ የዛሬው ሥልጣኔ የሚሰጠውን ጥቅም ለማግኘት ሳይችል በመቆየቱና የወትሮውን ሥልጣኔ በመከተሉ ምክንያት ፤ የኢትዮጵያ ነገሥታት ለሕዝቡ እንደ መልካም አባት ሆነው የማስተዳደር ሥራቸውን እየሠሩ ይኖሩ ነበር ።

አሁን ግን ሕዝባችን በማናቸውም ረገድ ወደ ሥልጣኔ ደረጃ እጅግ እየገፋ ስለ ሔደ ፤ የቀድሞ ነገሥታት ብቻቸውን ይደክሙበት የነበረውን ከባድ የሆነ የመንግሥቱን ሥራ ለማከናወን ፡ ሕዝቡ ከድካማችን እንዲካፈል ለማድረግ ሕገ መንግሥት ለማቆም ጊዜው ፈቀደልን ።

የኢትዮጵያ ሕዝብ በአሁኑ ዘመን ተባብሮ የመንግሥቱን ሥራ ሁሉ እንዲሠራ የሚያስፈልግ ነው ። ስለዚህ በዚህ አሳብ የሚገባቸው ሰዎች ሁሉ ለሥራው ተካፋይ ለመሆን እንዲችሉ ሁለት የምክር ቤቶች አቁመናል ።

በነዚህም የምክር ቤቶች የሚመክሩ ለማካሪዎች ፤ ሕዝቡ ተምሮና ዐውቆ ለመምረጥ እስኪችሉ ድረስ በንጉሠ ነገሥቱ ፈቃድ ከያውራጃው እየተመረጡ ይመጣሉ ። ምክርም የሚቆረጠው በቃል ብዛት እየሆነ ፤ ንጉሠ ነገሥቱ ወደ ሲቀበለው የጸና ይሆናል ።

፬ኛ ፡ በምክር ቤቱ የተመከረውንና ንጉሠ ነገሥቱ ወደ የተቀበለውን ሚኒስትሮች በሙሉ ኢትዮጵያ እያከናወኑ አላፈም እየሆኑ የመንግሥቱንና የሕዝቡን ጉዳይ እንዲያስፈጽሙ ተደርጓል ።

፭ኛ ፡ ሁከት እንዳይነሳና ለኢትዮጵያ ጉዳት እንዳያመጣ ፤ የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት መቸውንም ቢሆን በዚህ ሕገ መንግሥት ከተጻፈለት ትውልድ እንዳይወጣ በሕግ ተወስኗል ።

፮ኛ ፡ ሕግ ማስፈለጉ ማንኛውም የትዳር አኳኋን ተሻሽሎ በተደላደለና በታመነ መሠረት እንዲሆን ነውና ፤ ሁሉንም አሻሽሎ የሚያደላድል ዕውቀት ነው ። የኢትዮጵያም አስተዳደር በማናቸውም ረገድ ወደ ዕውቀት የተመራ እንዲሆን ፤ ዕውቀትን ሁሉ በያይነቱ እያማረጡ መቀበል መቸውንም የምንፈልገው እንዲሆን ለማድረግ ነው ።

፯ኛ ፡ ይኸውም ያቆምነው ሕገ መንግሥት ልብ ወለድና ከአገርም ልማድ የተፋለሰ ሳይሆን ፤ ከሠለጠኑት መንግሥታት ሕዝቦች ትምህርት

ጋራ የተያያዘና የተቃረበ ስለ ሆነ ከመሳፍንቶቻችንና ከመኳንንቶቻችን ከሌሎችም ዕውቀት ካላቸው ከኢትዮጵያ ተወላጆች መርጠን በአሳብ እየረዱን የተዘጋጀ ነው።

ሰው ይጀምራል እንጂ የመጨረስ ኃይል ያለው እግዚአብሔር ብቻ ነውና ይህንን ያቆምነውን ሕገ መንግሥት ለመፈጸም እንዲያበቃን እምነታችንን በእግዚአብሔር ላይ እናደርገዋለን።

እናንተም ከቡራን የውጭ አገር ሚኒስትሮችና ቆንሲሎች ፣ ሕገ መንግሥት ያቆምንበትንና የፈረምንበትን ይህን ዕድለኛውን ቀን ከኛ ጋራ ለማ ክበርና ደስታችንን ለመካፈል ስለ መጣችሁ እናመሰግናችኋለን።

ይህንም ተናግረን ስንጨርስ ከዚህ ቀጥሎ ያለውን ያዋጁን ቃል ጸሐፊ ትእዛዛችን አነበበ።

«በእግዚአብሔር ችርነት ፣ በሕዝብ ኅብረት ለኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥትነት ተመርጠን ዘውዱንና ዙፋኑን በሕግ አገባብ ተቀብለን ስንቀባ ፣ ከእግዚአብሔር የተቀበልነውን አደራ እኛም በሕግ ሠርተን ጠብቀን ፣ ተከታያችንም በሕግ እንዲቀበለንና በደንብ እንዲሠራ ፣ ለሀገራችንም በመልካም አስተዳደር በሕግ የሚጠብቅበትን ደንብ እንዲያቆም አድርገን ለኢትዮጵያ ልማት ፣ ለመንግሥታችን ጽናት ፣ ለምንወደው ሕዝባችንም ጥቅምና ሀብት ሆኖ ደስ እንዲያሰኝ ተስፋ ስለ አደረግን አሳባችንን ገልጠንና አስረድተን የመንግሥት ሕግ እንዲቆም መረጥን።

የመንግሥት ሕግ አቋቋም የሚያስረዳው የኢትዮጵያ መንግሥት ወደ ፊት የሚጸናበት መሠረት ፣ መሠረቱም የሚቆምበት ሕጉ ፣ ሕጉም የሚፈጸምበት ኃይሉ እንደምን እንደሚወሰን ታውቆ ፣ የመንግሥታችን አቋቋም ለዘለዓለም ቀዋሚና ጽኑ ሆኖ እንዲኖር የታመነ መጠበቂያ የሚያስፈልግ መሆኑን ነው።

ስለዚህም ሁሉ ነገር በኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት ዙፋን ከተቀመጥን ጀምሮ ከእግዚአብሔር እጅ ታላቅ የሆነ አደራ ስለ ተቀበልን መንግሥታችን የሚጸናበትን የሕዝባችን ኑሮ የሚሻሻልበትንና ሕዝባችን ወደ ታላቅ የሥልጣኔና የደስታ መንገድ ተመርቶ ነፃ የሆኑና የሠለጠኑ ሕዝቦች ያገኙትን መልካም ነገር ሁሉ የሚያገኝበትን ማወጅና ማሠራት የሚገባ መሆኑን አስተውለን።

ይህንም ለማድረግ የሚያስፈልገው ፍሬ ነገሩ ወደ ፊት ያለውን የመንግሥት ሕግ አቋቋም አጣርተን የመንግሥቱን ሥራ ሁሉ እንዲከናወን ፣ የሕዝቡም የደስታ ኑሮ እንዲረጋገጥ ፣ ለልጅ ልጅም የሚያልፍ ክብር እንዲገኝበት ፣ መንግሥቱም በሰላምና በጸጥታ እንዲኖር ማድረግ መሆኑን አስተውለን።

ይህም እጅግ ከፍ ያለው አሳባችን መንግሥታችንን ከታላቁ ታሪክ ከፍተኛ ማዕርግ ለማድረስ ስለ ሆነ በንጉሠ ነገሥቱ ዙፋን ተቀምጠን በነገሥንበት በሁለተኛው ዓመት በ፲፱፻፳፫ ዓመተ ምሕረት ማንም ሳይጠይቀን በፈቃዳችን ይኸንን የመንግሥት ሕግ በዐዋጅ አቁመናል።»

ከዚህ ቀጥሎ በጽሕፈት የተዘጋጀው ሕገ መንግሥት ቀርቦና በመጀመሪያ እኛ ከፈረምንበት በኋላ ፣ ከአልጋ ወራሻችን ጀምሮ ፣ ጸሐፊና መሳፍንቱ ፣ ሚኒስትሮቹና ባላባቶቹ መኳንንቱም ሁሉ ፈረሙበት። የውጭ አገር የዲፕሎማቲክ መልክተኞችም ለመታሰቢያ በተለይ በተሰናዳው ደብተር ላይ ስማቸውን እየጻፉ ለመታሰቢያ ፈረሙ።

ምዕራፍ ፱

የሕገ መንግሥትን ትርጓሜ ስለ ማስረዳት ።

ከመኳንንቱና ከሕዝቡም ወገን ሕገ መንግሥት ማለት ምን እንደሆነ የሚያውቁት ጥቂቶች ነበሩና ሁሉም እንዲያውቁት አስፈላጊ መሆኑን ስለ ተመለከትን ሕገ መንግሥቱ በተፈረመበት ሰዎች መኳንንቱ በሙሉ፣ ከሕዝቡም ወገን ብዙዎች እንዲሰበሰቡ አድርገን የገንዘብ ሚኒስትራችን በጅሮንድ ተክለ ሐዋርያት በሰብከት እያስረዳ ከዚህ ቀጥሎ ያለውን ነገራቸው ።

«ጃንሆይ ።»

ዘንድሮ በኢትዮጵያ የተፈጸመው አሳብና የተወጠነው እቅድ በዓለም ላይ በማናቸውም አገር በማናቸውም ጊዜ ተደርጎ የማያውቅ ነው ።

ኢትዮጵያ በሁለትና በሦስት መቶ ዓመት የማትራመደውን ደረጃ ግርማዊነትም ባንድ ጊዜ አገሥግሠው ከፍ አድርገው ለታላቅ ማዕርግ አበቋት ።

እስከ ዛሬ ድረስ ለያንዳንዳችን የሚያደርጉልን የቸሮታዎ ብዛት ያስደንቀን ነበር ። የዛሬው ግን ማንንም ሳይለይ ለሙሉ ኢትዮጵያ ሕዝብ ባንድ ጊዜ የሚደርስ ነውና በእውነት ያስገርማል ።

ይህም በእኛ ዘመን በመፈጸሙና ለማየትም ለመስማትም ስለ አበቃን ዕድላችን በመልካም መታሰቡ አይቀርም ። ስለዚህ እንኳን ለግርማዊነት

ትዎ ለእኛም ቢሆን ጊዜያችን የሚያስመሰግን መሆን አይጠበቅም ። ለዚህ ፊትም የሚመጣውን ትውልዳችንን የሚያስከብር ነው ።

መጠቅለያውን ኢትዮጵያ ከአንግላዊ ወጋዮ ለመግታዋ የሚያበቃ ትን የሕይወት ምንጭ አግኝታለችና ኃይልዋ እየተገኘች ለገባች ለዘለዘለ ለም እያበራች የማያቋርጥ ብርሃን ልትሰጥ ተገላለጸ ። ስለዚህ ዘመን ለኢትዮጵያ በድንገት ማንም ሳያሰበው በፈቃድ ሆኖ በገርግሎት በም አስተዋዩን ትዎና ተመራጫነትዎ ቅን ልቡና ሆኖ ግልጽ እየሆነች እየመጣች ሆኖ ገባች ላት ውለታ በዓለም ላይ ምሳሌ የማይገኝለት በመሆን፣ የሳላም ተመራጫዎች ሁሉ አሁንም ያሉት ወደ ፊትም የሚኖሩት በባም መሆን ቀጥሎ የማይቀር ነው ። ለታሪክዎም ከደጎቹ ከብልሆቹ ነገሥታት በላይ አደርጎ የሚያስፈርድልዎ ነው ።

ኢትዮጵያ በመንግሥትነት ከታወቀች ከሦስት ሺ ዘመን ይበልጣል ። ከዚያ ጀምሮ እስከ ዛሬ እጆችዋን ወደ እግዚአብሔር ዘርግታለች ለንዳች ታላቅ ችሮታ በትዕግሥት ስትጠብቅ ቆይታ ነበርና ገና ዛሬ የእግዚአብሔርን በራኬ በግርማዊነትዎ እጅ ለመታደል አደረሳት ።

ፈጣሪ መኖሩንና የበላይ ገዥነቱን የሚያሳምነን ዓለምን በሙሉ በማይፈርስና በጽኑ ሕግ ለዘላለም ወስኖ በመኖጠሩ ነው ።

የሰው ታላቅነቱ በልዩ የሚታወቀው የፈጣሪውን ሕግ እየተመራመረ በመግለጹና ያንኑ በመከተሉ ነው ። ስለዚህም ራሱን ያስከብራል ። ወገኖቹንም ይጠቅማል ። ለኢትዮጵያ የሚበቃ ውለታ ለመሥራት ሕገ መንግሥት ከማቆም የበለጠ ሌላ ምንም ሊደረግ አይችልም ። ጃንሆይም መጀመሪያ በራስዎ ፈቃድ ለመንግሥትዎ አቋቋም መሠረት መትከልዎ ፣ ለሕዝብም አገዛዝ ሕገ መንግሥት መወሰንዎ ለኢትዮጵያ ውለታ ለመሆን የሚበቃ ሌላ የበለጠ ውለታ ምንም እንዳይገኝ ስለ ተረዱት ነው እንጂ በመታለል ወይም በሌላ ምክንያት አለ መሆኑን ማንም አይስተውም ።

ይህም አሁን ላለነው ሰዎች ብቻ ሳይታሰብ ለመጭውም ትውልድ ለነፃነቱ መጠበቂያ ታሰቦ የተደረገ መሆኑን አውቀንዋልና ምስጋናችን እውነተኛ ነው ።

የመንግሥትን መሠረት መትከልና የሕግን ምሰሶ ማቆም ለትውልዳችን መጠቀሚያ የሚያስፈልግ ዋና አሳብ መሆኑን ግርማዊነትዎ ስለ ተረዱት ግን እኛም የኢትዮጵያ ተወላጆች ዜጎችም ሁሉ የዚህ ግምት አመዛዝ ነን ለመረዳትና የሠሩልንን ውለታ ለማወቅ ስለ ተቻለን ድካምም ሁሉ ከንቱ አይሆንም ። ነገር ግን እኛ ዛሬ አብረንም ለምንኖር ሰዎች ለዚህ ላደረጉልን ወሮታ እንደሚበቃ ያህል አድርገን ውለታ መላሽ ለመሆን እናውቅ በት ይሆንን ? ወይስ ውለታ እመላለስ እንደ ምን ሲሆን ነው በቂ የሚሆነው ።

ለዚህ ላቀረብሁት ጥያቄ የሚያስፈልገውን አመላለስ ከመስጠት በፊት ግርማዊነትዎን መጀመሪያ የምለምንም በዚህ በታላቅ ጉባኤ ላይ የዚህን የትልቅ አሳብ አተረጓጎም ለኔ ለትንሹ አገልጋይዎ ስለ ፈቀዱልኝ የእውነተኛውን ምስጋናዬን ከዙፋንዎ ሥር ሳቀርብ ፈቃድዎ ሆኖ እንዲቀበሉኝ ነው ።

ልዑላን መሳፍንት ፣ ከቡራን ባላባቶችና መኳንንት ፣ አሁን የምለምና ችሁ በሐምሌ ፱ ቀን የተነገረውን ዐዋጅ የአሳቡን ትርጉም እንዳስረዳችሁ ፣ የአሳቡ ጥልቅነት ምንኛ የረቀቀ መሆኑን እንድታውቁት ፣ በዚህስ መጀመሪያ ተጠቃሚ ማን እንደ ሆነ ፣ ለጃንሆይ ለታላቁ ውለታቸው ወሮታ መላሽ ለመሆን የምንበቃው ምን ብናደርግ እንደ ሆነ እንዳስረዳችሁ ነው ።

እንግዲህ ከዚህ በላይ ለተናገርሁት ነገር ፣ አመላለሱንም ክርክሩንም ለእኔው አደርገዋለሁና እናንተ ብቻ በትዕግሥትና የሽልታ ነገር ብታገኙ ታዘቡኝ ። ፍሬ ነገር ብታገኙ ግን የልባችሁ ገንዘብ አድርጉት ።

ስለ ሕገ መንግሥት ነገር ።

ጃንሆይ ፣ ከእንግዲህ ወዲህ የንጉሠ ነገሥት መንግሥትዎ አገዛዝ ለመቸውም ቢሆን በሕግ አወሳሰን እንዲሆን ፈቅደው አሳወጁ ። ሕገ መንግሥት ማቋቋም ማበጀት ማለት ነው ። ከሁለትና ከሦስት ነገሮች አማርጦ እንዴት ብቻ አዋሕዶ እንደ ማቆም ነው ። እነሆ ለምሳሌ የግንብ ሕግ ካራት ነገር የተቋቋመ ነው ። ከድንጋይ ፣ ከኖራ ፣ ከአሸዋ ፣ ከቀጥታ ሚዛን ፣ እንደ ዚሁም አገር ፣ ሕዝብ ፣ ንጉሥ ፣ ሕግ ፣ ባንድነት ተዋውደው ለመንግሥት አቋቋም መሠረት ይሆናሉና ባንድነት የመዋዋዳቸው አሳብ ሕገ መንግሥት ተብሎ ተሰይሟል ። ነገር ግን ለመንግሥት አቋቋም መሠረት የሚሆነውን አሳብ አሳምሮ አጠንክሮ ለመደልደል ብዙዎች ታላላቆች ሰዎች በየጊዜያቸው ለያገራቸው እጅግ ደክመውበት ነበርና በዓለም ታሪክ ላይ ተጽፎ ይገኛል ።

እንግዲህ ለዚህ ለሕገ መንግሥት አቋቋም በዓለም ላይ የተደረገውን የመሠረት አኳኋን ሁሉ በትምህርት የሚሰበከውን በያይነቱ እናመለክታችኋለን ።

፩ኛ ፣ ንጉሡ ባለሙሉ ሥልጣን ሆኖ በሀገሩ ምንም የተለየ ልማድ ወይም ደንብ ሳይኖርበት እብራኩ ብቻ በየቀኑ የመራውን አሳብ እንደ ፈቀደ እንደ ባሕሪው ድንገተኛ መለዋወጥ እየለዋወጠ ያደርጋል ። ያለ ፍርድ ይቀጣል ፣ ይገድላል ፣ ይሰቅላል ። እንደዚህ የመሰለው መንግሥት ለአረመኔ

ይሰማማ እንደ ሆነ ነው እንጂ ለክርስቲያን ሕዝብ አይሰማማም ። የወንጌልም ቃል አይፈቅድለትም ። ምሳሌውም ከሚዳ ላይ እንደ ተቆለለ ደንጊያ ውስጡ እንደ ዋሻ ሆኖ ሰው ቢኖርበት በድንገት እየተናደ ሊፈጠፍጠው ይችላል የማለት ያህል ነው ። እርሱም የእብራተኛ መንግሥት ተብሎ ተሰይሟል ። የዘውዱም አወራረስ እንደ ጊዜው መመቻት ዓባይ ገንገነት ነውና ቶሎ ቶሎ ይለዋወጣል ፣ በተለዋወጠም ቍጥር ሕዝቡን በወገን እየለያየ እርስ በርሱ እያፋጀ ዕድሉን ሁልጊዜ ደም ማፋሰስና መተላለቅ ያደርግበታል ።

፪ኛ ፣ ንጉሡ ባለሙሉ ሥልጣን ሆኖ በትክክል ተለይቶ የተጻፈ ሕግ ሳይኖረው ከትውልድ እየተሸጋገረ በቆየው ልማድ ይሠራል ። ቅጣትም ምሕረትም ለማድረግ ፣ ለመሸም ለመሻርም ባደባባይ በጉባኤ እያስፈረደ በክብር እየሸለመ ፣ በገሃድ እያሳወጀ ነው ። በድንገትም በደል ነገር ቢሠራ ማገጃ አልተደረገበትም ። እንደዚህ ያለው መንግሥት አብዛኙ ሕገ መንግሥት ባልተቋቋመላቸው ሕዝቦች መካከል ሲደረግ ቆይቶ ነበር ። ምሳሌውም በጥሬ ካብ እንደ ተሠራ ቤት ነው ። እርሱም ትዕግሥት ያለው በል ማድ ነዋሪ መንግሥት ተብሎ ተሰይሟል ። የዘውዱም አወራረስ ድንገተኛ ጊዜ ለሰጠው ወገን ነው ።

፫ኛ ፣ ንጉሡ ባለሙሉ ሥልጣን ሆኖ ሕጉን የሚያሰናድሉት አማካሪዎች በተለይ ተደርገውለት ፣ እነርሱም በተለይ ጉባኤ ፣ በተለይ ቀጠሮ እየተሰበሰቡ ይሠራሉ ። ለመምከርም የተፈቀደላቸው ሰዎች ቍጥራቸው የተወሰነ ሆኖ የሚመረጡትም ከያገሩ ክፍል ከመሳፍንቱና ከመኳንንቱ ከሕዝቡም መካከል ነው ፣ የምክሩም ጉባኤ የሚደረገው በሁለትና በሦስት ክፍል የሆነ እንደ ሆነ የምክር ቤቱ እንደ ክፍሉ ተደላድሎ ይለያያል ። በውስጡም አማካሪ የሚሆኑት ሰዎች እንደ ወገናቸው ማዕርግ ይመረጣሉ ። የምክር ቤታቸውም የመሳፍንት ፣ የመኳንንት ፣ የሕዝብ እየተባለ ይለያያል ። ነገር ግን ከሕዝብ ወገን የሚመረጡት ሰዎች እንደ ደንቡ የሚደረጉት በሕዝቡ መራጭነት ነውና ለተወሰነ ቀጠሮ ብቻ እየመከሩ እየተሻሩ ደግሞ ሌሎች እንደ ገና እየተመረጡና እየተተኩ እንደዚሁ ይሠራሉ ። የሁሉም ምክራቸው የሚቆረጠው በቃል ብዛት ሆኖ በጽሕፈት እየተሰናዳ ለንጉሡ እየቀረበለት ንጉሡ ምክሩን የወደደውና የተቀበለው እንደ ሆነ ያጸድቀዋል ። ቍጥሉም ያሳውጃዋል ። ከዚህም በኋላ ሚኒስትሮቹ እንደ ሕጉ እየታዘዙ ያስፈጽማሉ ። ከሕግ የተላለፈውንም ሰው እያስፈረዱ ያስቀጣሉ ።

ሕጉን ለማደስ ወይም ጨርሶ ለመለወጥ እንደ ሕጉ ተመክሮበት ይደረጋል ። እንደዚህም ያለው መንግሥት ራሱ ተባብሮ በሕግ ተወስኖ ገዥ ተብሎ ተሰይሟል ። ያልጋውም አወራረስ ምንም ቢሆን ከዙፋኑ አይወጣም ።

ለዚህም በንጉሠና በመሳፍንቱ በመኳንንቱና በሕዝቡ መካከል የመሐላና የውግዘት ቃል አለበትና ጸንቶ ይኖራል ። ምሳሌውም በድንጋይና በኖራ በአሸዋም እንደ ተገነባ ቤት ያህል ነው ።

፬ኛ ፡ ንጉሥ የሌለበት የማኅበር መንግሥት ሆኖ የማኅበሩ አለቃ ለተወሰነ ዘመን በሕዝቡ ፈቃድ የሚሾምበት ነው ። እንደዚህ ያለው መንግሥትም በሕዝቡ ሥልጣን ብቻ ተገዝቶ የሚያድር የማኅበር መንግሥት ነው ።

የማኅበሩ አለቃ በተወሰነ ዘመን እየተሻረ ፡ ደግሞ በሕዝቡ ፈቃድ እየተመረጠ ይተካል ። በማኅበር መንግሥት የማኅበሩ አለቃ ሚኒስትሮቹም አማካሪዎቹም የሚመረጡት ፈጽሞ በሕዝቡ መራዎች ነው ። ማንኛውም አሳብ የሚፈጸመው ሕዝቡ በቃል ብዛት ወደ ቆረጠበት ወገን ነው ። መንግሥቱም የሕዝብ መንግሥት ተብሏል ። እንደዚህ ያለው የመንግሥት አኳኝን በጣም ላልተማረና ላልሠለጠነ ሕዝብ የሚፈቀድ አይደለም ። ለሠለጠኑትም ሕዝቦች እንኳ ደም እያፋሰሰ በጣም አስቸግሮ ይኖራል ።

ከነዚህ ከተቆጠሩት የመንግሥት አኳኝን ዓይነቶች የተላለፈ ሌላ እንኳ በኖርም ለዛሬው ጊዜ ለሰው ኑሮ ከነዚህ የሚሻል አይገኝም ።

ለሰውም ምኞት ወሰን የለውምና ፡ ምኞትም ሲበዛ አሳብ ብቻ ሆኖ ይቀራል እንጂ ለኑሮ መጥቀሚያ አይሆንም ። ስለዚህ ለሰው ኑሮ ጠቃሚ ለመሆን የሚችሉትን በዓለም ላይ የሚገኙትን የመንግሥት አገዛዝ ዓይነቶች አሳየሁ ። እንግዲህ ጃንሆይ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ለኢትዮጵያ አሁን ላለችበት አኳኝን ይጠቅማል ብለው የፈቀዱላት የመንግሥት አገዛዝ ሦስተኛ ደረጃ ነው ። ማለት የኢትዮጵያ መንግሥት ለመቸውም የንጉሠ ነገሥት መንግሥት ሆኖ ንጉሠ ነገሥቱም ባለሙሉ ሥልጣን ሆኖ ዋናው የሕግ አወሳሰን በንጉሠ ነገሥቱ ፈቃድ እየሆነ ለዝርዝሩ ጉዳይ የሚያስፈልገው ለጊዜው በመሳፍንትና በመኳንንት ጉባኤ ላይ እየተመከረበት በንጉሠ ነገሥቱ ሥልጣን እየተፈቀደ እንዲጸና ነው ። ኋላም ሕዝቡ ሠልጥኖ ለዕውቀት የበቃ ሲሆን ለአማካሪነት የሚፈቀድላቸውን ሰዎች በየወገኑ መምረጥ እንዲፈቀድላት ነው ።

እንደዚህም ማለት በዛሬው ጊዜ ንጉሠ ነገሥቱ መሳፍንቱንና ባላባቶቹን መኳንንቱንም ለሕዝቡ ሞግዚት አድርገውለት ወደ ማሻሻል ሊመሩት ነው ።

እንግዲህ በጃንሆይ በቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ለኢትዮጵያ የተሰጠ ሕገ መንግሥት ባጭሩ እንደዚህ ሆኖ ተወስኗል ።

፩ኛ ፡ የኢትዮጵያ መንግሥት ለመቸውም የንጉሠ ነገሥት መንግሥት ነው ። ንጉሠ ነገሥቱም ባለሙሉ ሥልጣን ነው ። ገዢነቱ ግን በሕግ አወሳሰን ነው ።

፪ኛ ፡ የሕግ መወሰኛና የሕግ መምሪያ ቤቶች ለመቸውም የማይነቀሉ ትክለኞች ሆነው አማካሪዎቹ ብቻ በተለየ ዘመን ከየሀገሩ ክፍል ከመሳፍንቶችና ከባላባቶች ከመኳንንትና ከሕዝብ መካከል የሚመረጡ ይሆናሉ ።

፫ኛ ፡ ዋናዎቹ ሕጎች በንጉሠ ነገሥቱ ዕውቀት ተመሥርተው ጸንተው እንዲኖሩ ሆኗል ።

፬ኛ ፡ ለየዝርዝሩ ጉዳይ የሚሆኑት ሕጎች በምክር ቤቶች ጉባኤ ላይ እየተመረጡና በቃል ብዛት እየተቆረጡ የንጉሠ ነገሥቱ ሥልጣን እያጸደቃቸው ይታወጃሉ ።

፭ኛ ፡ ሚኒስትሮች ለየሥራቸው ክፍል አላፈ ሆነው ሥራቸውን በሙሉ ኢትዮጵያ ያስፈጽማሉ ።

፮ኛ ፡ በኢትዮጵያ በጦር ኃይል በበላይ ሆኖ በሙሉ የሚያዝበት ንጉሠ ነገሥቱ ብቻ ነው ።

፯ኛ ፡ ዋና ሥልጣንና ማዕርግ ፡ ሹመትና መብት ፡ ሽልማትና ክብር ፡ ርስትና ጉልት ፡ ትልቅ ማደሪያ ወይም መጢሪያ የሚሰጥ ንጉሠ ነገሥቱ ብቻ ነው ።

፰ኛ ፡ ጦርነት ወይም ዕርቅ ለማሳወጅ የሚችል ንጉሠ ነገሥቱ ብቻ ነው ።

፱ኛ ፡ ጥፋተኛ በሕግ ከተፈረደበት በኋላ ቅጣትን ለማቃለል ወይም ፈጽሞ ለመማር የሚችል ንጉሠ ነገሥቱ ብቻ ነው ።

እንግዲህ ሕገ መንግሥት የተባለውን የመንግሥት መሠረት አቋቋም በያይይቱ ካስረዳሁ በኋላ ደግሞ ሕግ የተባለውን አሳብ እንዳስረዳ ፈቃዳችሁ ይሁንልኝ ።

ስለ ሕግ ፡

ሕግ ማለት በዓለም ላይ ለኑሮ ጸጥታና ሰላም እንዲገኝ በሰዎች መካከል የሚደረገውን ውል ሁሉ የሚወስን የመንግሥት ግዴታ ነው ።

ደግሞም ሕግ ማለት ከውሉ የተላለፈውን ሰው ሁሉ አላፊ አድርጎ ፈርዶ አስገዳጅነት ላለው ኃይል አሳልፎ ለቅጣት የሚሰጥ ነው ። እንደዚህ እየሆነ ሕግ ለሰው እንዲጠቀምበት የሚፈቅድለትን ለይቶ ወስኖ ያስጠነቅቀዋል ። ደግሞም እንዲፈጸም ግዴታ የሚሆንበትን ምግባር እያስጠነቅቀዋል ። ሰው እንዲጠቀምበት የሚፈቀድለት ነገር ሁሉ የጥቅም መብት ተብሏል ። ይኸውም የጥቅም መብት በሁለት ዋና ክፍል ይለያያል ።

፩ኛ : የግል ጥቅም ለያንዳንዱ ሰው በነፍስ ወከፍነት ለየራሱ የሚሆን ነው ።

፪ኛ : የመተባበር ጥቅም ለሕዝቡ ሁሉ በሙሉ ለኢትዮጵያም ለእንድ ነትዋ የሚሆን ነው ።

የግልም የመተባበርም አሳብ በሦስት ዓይነት ሊሆን ይችላል ።

፩ኛ : የትዳር ጥቅም (ሀብት)

፪ኛ : የአእምሮ ጥቅም (ዕውቀት)

፫ኛ : የልቡና ጥቅም (ፍቅርና ሃይማኖት)

ለነዚህ ለተነገሩት በግልም በመተባበርም ለሚሆኑት ጥቅሞች ሁሉ ለደም ሳሹ አሳብ ጃንሆይ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ሕግ ሰጥተዋል ። ዝርዝር ለሚሆ ነው አሳብ ግን አማካሪዎች በምክር ቤት በጉባኤ እያሰናዱ እንዲያቀርቡላቸው ከላይ እንዳሳየነው የመንግሥት አቋቋም መሠረት ሕገ መንግሥት የተባለውን ተክለዋል ።

እስካሁን ድረስ ሕገ መንግሥት ምን እንደ ሆነ ፣ ደግሞ የሕግ አወሳ ሰን የሚደረገው እንደ ምን እንደ ሆነ ለማስረዳት ተናገርሁ ። እንግዲህ ደግሞ ከላይ ያቀረብኋቸውን ጥያቄዎች እየዘረዘርሁ እናገራለሁ ።

መረዳዳትንና መተባበርን እንድናውቅ ።

ጃንሆይ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ለእኛ ያደረጉልንን ሌሎችም ነገሥታት ለየሀ ገራቸው አድርገውታል ። ነገር ግን በሌላው አገር እንደዚህ ያለው መሻሻል የተፈጸመው በችሮታ ሳይሆን ደም በመፋሰስና በግዴታ እየሆነ ለሁሉም አደጋ እየተረፋቸው ነበር ።

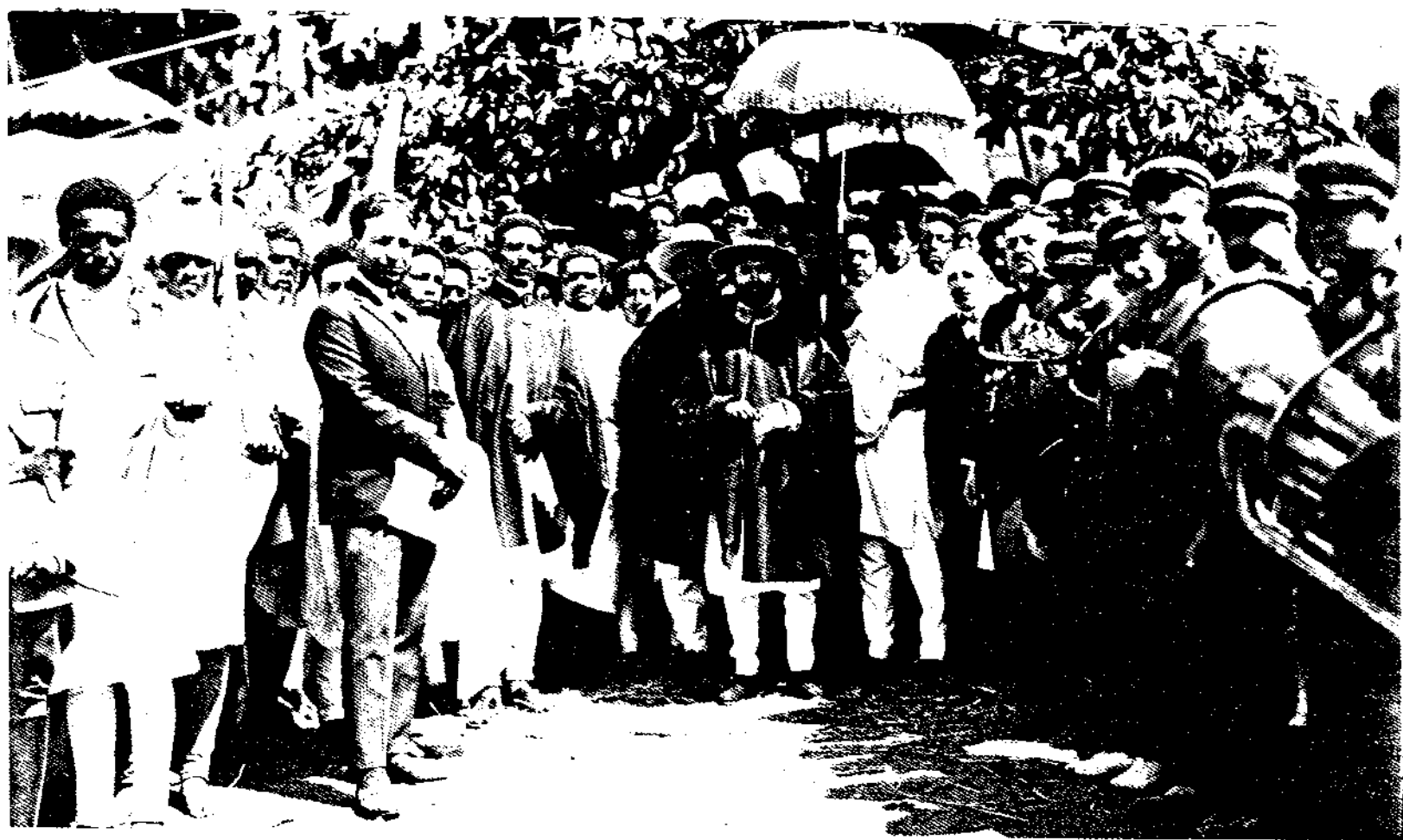
በእኛ አገር ግን የሕዝቡ ዕውቀት ገና ለምንም ሳይበቃ ወደ ፊት የሚሆ ነውን ጉዳትና ጥቅም በማመዛዘንና በመገመት ዕድላችንን በመልካም አመራር ለማሻሻል ሲሉ ንጉሠ ነገሥታችን በዕውቀታቸውና በፈቃዳቸው ኢትዮጵያ እስካሁን በልማድ ብቻ ከምትኖርበት አኳኋን ተነሥታ ወደ ሥልጣኔ እንድትሸጋገር አደረጉ ። ይኸውም እጅግ የሚያስደንቅ መሆኑ ኢትዮጵያ ከነበረችበት አኳኋን ባንድ ጊዜ ስትዛወርና ስትሸጋገር እንደዚህ በሰላምና በጸጥታ ከወገኖቻቸውና ከአገልጋዮቻቸው ጋር በመስማማት ፡ በመተባበርና በመረዳዳት ፡ እየሆነ በደስታ በመፈጸሙ ነው ።

ይህ እንደዚህ ያለው አደራረግ ብቻ ኢትዮጵያን ከሠለጠኑት ሕዝቦች ጋር እኩል አድርጎ ሊያስከብራት ይበቃል ።

እኛም እንግዲህ ውለታቸውን ለመመለስ ራሳችን ፈርደን በራሳችን

ለመጀመሪያ ጊዜ የተደቀመውን ፓርላማ በበረከት ጊዜ

የግል ልጆች የአርመን መዝናኛ ተብለው የሚጠሩትን ስንጉብኝ ከቀኝ ወደግራ ካሳ ገብረ፡ ከንቲባ ጠናጋሻው፡ አቶ ካቲክ ጎርጎርዮስ፡ አቶ ጸባ ብሩ፡ ደጃች ነሲቡ፡ ባለምባራስ ግርማ ያየሀራድ፡ ልዑል ራስ ካሳ፡ ራታውራሪ በቀለ አየለ፡ አቶ ገሠሠ ጂማ፡ ግራዝማች አበራ ግዛው፡ ሊቀ መኳስ ኃይለ ማርያም ጠልዩ ገብርኤል፡ ሙሉ ላሳጎሮዳል።

ላይ ግዴታ የምናደርገው በእውነትና በቅንነት ተገዥ እንድንሆን ነው ። ጃንሆይ ወደውና ፈቅደው እንደዚህ የተከበረ አላብ ሲመሠርቱልን ፡ እኛም ወደንና ፈቅደን ወይታ መላሽ ካልሆንን የራሳችንን ጥቅም ብቻ ባጉል መን ገድ ፈላጊዎች የሆንን እንደ ሆነ ፡ ከሕዝቡም ጋራ የሚያስተባብረንን ጥቅማ ችንን የናቅን እንደ ሆነ ፡ ባንድ ወገን ንጉሠ ነገሥታችንን ፡ በሌላውም ወገን ሕዝቡን ብዙዎቹን ማስቀየምና በሁሉም ወገን መጠላት ይሆንብ ናል ።

ሕግ ማለት በሰዎች መካከል በቅድስና ፡ በንጽሕና ተከብሮ ለመኖር የታዘዘ የማይደፈር ጽኑ ኃይል ነውና የተፈለገውም በሰዎች መካከል የሚሆ ነው ። ጥቅም በሚገባ ተደላድሎ ለመቸም እንዳይፈረስ መጠበቂያ ለመሆን የሰላማዊነት ፍላጎት ነው ። ሕጉም ራሱ የሚጠብቀው በቃል ኪዳን በታሠ ረው ውል በልብ ቅንነቱና በእውነት ፈራጅነቱ ታማኝነት ነው ።

ይህ በቃል ኪዳን የታሰረው ውል ሕግ ተብሎ ተሰይሞ በዓለም ላይ የሚኖሩ ሰዎች የሚገናኙበት ፡ በትዳራቸው ሥራ ሁሉ ከመጠን እንዳይተላ ለፋ ማንኛውንም አኳኋን በልዩ እያስጠነቀቀ የሚወስንላቸውና የሚያስማ ማቸው ከጠብም የሚገላግላቸው ነው ።

ስለዚህ ሕግ ከሁሉ የበለጠ የበላይ ኃይል ሆኖ ሊከበር የተገባ ነውና ፡ እኛም የኢትዮጵያ ተወላጆች ሁሉ ወደ ፊት ሕጉን አክብረን ለመኖር ግዴ ታችንም ውዴታችንም መሆኑን ዐውቀነው ወደን ቃል ኪዳን መግባታች ንን ለመቸም እንዳንረሳው አጥብቀን ልንተጋበት ይገባናል ።

ለሰው ሁሉ በሕግ የተፈቀደለትን አኗኗር ለመከልከል ወይም ሁከት ለማድረግ የሚፈልግ ሰው በፈጣሪ ፊት በሕዝብም ጉባኤ ላይ መወቀስ ፡ በንጉሥም ፊት እንደ ዓመፀኛ መቀጣት የተገባው ነው ። ደግሞም ሰው ሕግ ያዘዘውን ሳይፈጽም ቢቀር ፡ ወይም ሕግ የወሰነውን ተላልፎ ቢገኝ እን ደዚሁ በሕግ መቀጣት የተገባው ነው ያስኛል ።

ሕግ በሚፈቅደው አኳኋን ሁሉ ሕዝቡ እንዲጠቀምበት በትጋት ለመ ጠበቅ በቃል ኪዳን ታስሮ ከውል የገባው ንጉሠ ነገሥቱ ነውና ይህ እንዲከ ናወንለት እናድርግ ።

ደግሞ ሕግ የሚከለክለውን ሁሉ ማንም እንዳይተላለፍ ለማስገደድ በቃል ኪዳን ታስሮ ከውል የገባው ያው ንጉሠ ነገሥቱ ነውና ይህንም ለማክ ናወን እንዲመቸው እንደተቻለን እንጠባጠርለት ።

በጃንሆይና በሕዝቡ መካከል የቃል ኪዳን ውል መታሰሩ ለመተባበራ ችንም ውዴታም ግዴታም ለሁለቱም ወገን ሲሆን ነው እንጂ ላንዱ ወገን ብቻ ሊሆን አይደለም ።

ስለዚህ ለሁለቱም ወገኖች በያኳያችን ከሚሆነው ውዴታና ግዴታ

በቀር ሌላ ምንም ከዚህ የሚበልጥ ጥቅም አይገኝልንም ። ጃንሆይ ለኛ ሕግ በመስጠታቸው ፡ እኛም አክብረን በመቀበላችንና በመፈጸማችን የዚህን ዓለም ትዳራችንን ተስፋ ያለበት ታማኝ ልናደርገው እንችላለን ። ስለዚህ እሳባችንም ሁሉ የተረጋጋ ይሆናልና ቁም ነገር ያለበትን የጥቅም ሥራ ሁሉ ለመወጣትና ለማከናወን እንድንተጋ ያደርገናል ።

ይህም ላገራችን ልማት ቅና አሳብ መሆኑን አንስተውም ። ሕግ ባይኖር ግን ከግፍና ከበደል በቀር ምንም ታማኝ ለመሆን የሚበቃ ተስፋ አይገኝልንም ነበርና ልባችን ይሰንፍ ነበር ። ትዳራችንም ስለማይከናወንልን አሳባችን ያልተረጋገጠና ያልተረጋጋ ይሆንብን ነበር ።

በዚህም አደራረግ ዓላማችን መሠረት የሌላት ከንቱ ምኞት ብቻ ሆና ትቀር ነበር ። የዚህንም ሁሉ ጉዳቱን ስንገምተው ከባድነቱ በጣም ሳይታወቅን አይቀርም ። ነገር ግን ንጉሠ ነገሥቱ ሕግ በመስጠቱና በዚያው የሕዝቡን ጥቅሙንና ጉዳቱን ጠባቂ በመሆኑ በልዩ የሆነ ዕድል ፡ ከፍተኛ ሥልጣንና መብት ተሰጥቶታል ። ይኸውም ለዘላለም የግል ገንዘቡ እንዲሆን ያሰፈልጋልና ማንም ሌላ ሰው ሊፋለመው አይችልም ። ከዕድሜውም በኋላ በውርስ በአገባብ ለልጆቹ እያለፈ እነሱም እንደ ቅድሚያቸው በተራ እየተተኩ የመንግሥቱን ሥራ እንደ ሕገ ይፈጽሙታል እንጂ ወደ ሌላ ነገድ ሊዛወር አይችልም ። ለዚህም ባለ አደራ ለመሆን በቃል ኪዳን ታስሮ ከውል የገባው የኢትዮጵያ ተወላጅ ሁሉ በሙሉ ነው ።

ከዚህም የሚገኘው ዋናው ጥቅም በዘውድና ባልጋ አወራረስ ምክንያት በየጊዜው የሚነሳው ጠብና የሚሆነው ፍጅት ፡ ሕዝቡን ወገን እያሰለየ የሚያመጣበት መተላለቅና የኢትዮጵያ መንግሥት መለያየት እንዲቀር መደረጉ ነው ።

የንጉሠ ነገሥቱን ሥልጣን ፡ የሕዝቡንም ጥቅም ፡ የፍርድን ኃይል እቃወማለሁ ፡ ወይም አንድላለሁ የሚል ሰው ቢገኝ በገዛ ፈቃዱ ከሕግ ውስጥ የተፋቀ መሆኑ ነውና ከቅጣት የሚያድነው ምንም መከታ አይገኝለትም ።

ከእንግዲህ ወዲህ ኢትዮጵያ በማናቸውም አካላት በሕግ የተጠበቀችና የተረጋጋች በመሆንባ ሳንድ ወገን ባገር ውስጥ በማናቸውም ዓይነት በትዳር አካላት እየደረጃች የሀብት ዕድገት ትጨምራለች ። ደግሞ በሌላው ወገን በውጭም በዓለም ላይ ዙሪያዋን ካሉት ሕዝቦች ጋራ በምትገናኝበት ነገር ሁሉ የዘለቃ ጥቅሟን እየተሰማማች ለመዋዋልና ለመጠቀም ለመከበርም ትችላለች ።

እንግዲህ ይህ ሁለቱ የመሻሻል ዘዴ ዋና ጥቅም ያለበት ገበያ መሆኑን ለመረዳት አያቅተንም ። ለመንግሥት አቋቋም የሚሆነው መሠረት ሲተ

ከል ፡ ሕግም ሲወሰን ፡ ለየዝርዝር ጉዳይ የሚሆነው ውሳኔ ሁሉ ባንድ ጊዜ ተጠንቅቆ ሊነገር ሊደረግም አይቻልም ። ይኸውም የሕዝብ ትዳር ዓይነቱና መጠኑ ልዩነቱም እጅግ የበዛ ስለ ሆነ ነው ። ነገር ግን እያደር እንደሚያስፈልገው እየሆነ በየጊዜው ለመፍቀድ ሳይደረግ አይቀርም የማለት ተስፋ በፍጹም አግኝተናልና ለወደ ፊት ልባችንን ያሳምንልናል ።

የጃንሆይም የችሮታቸው ሰፊነት በጉልህ የሚታየው ከዚህ ላይ ሲደርስ ነው ። እንደ ጥንቶቹ ነገሥታት እንደ ፈቃዴ እገላሁ ለጊዜው እብራቱ ያሰኘኝን አደርጋለሁ ለማለት ሲቻላቸው ይህን ትተው በፈቃዳቸውና በችሮታቸው ለመንግሥታቸው አቋቋም መሠረት ተክለው በሕግ አወሳሰን ለሕዝባቸው ነፃነትን ሰጡ ። ነገር ግን ይህን ሲያደርጉ የሕገን ዓይነት ለመምረጥ ያንዱን የሠለጠነውን መንግሥት ሕግ አስተርጉመው እንድንተዳደር በት በግድ አላዘዙንም ። እንደዚህ ተደርጎ በሆነ ጥቅማችን መሆኑ ቀርቶ ጉዳታችን ይሆን ነበር ። ነገር ግን እንደ ሀገሩ ልማድና እንደ ሕዝቡ ዕውቀት እንደ ትዳራ ችግር እንደ ጊዜው ፈሊጥ እንዲሆንለት ብለው ራሱ ሕዝቡ ለጊዜው የሚሰማግውን እየመከረ ፡ ሕገ መንግሥቱን እየጠበቀ ፡ አሳቡን እያመለከተ እንዲኖር ፈቀዱለት ።

እንደዚህ አገባብ ባለው በልዩ በቆመ ምክር ቤት ውስጥ በልዩ በተመረጡት አማካሪዎች ጉባኤ ላይ እየተመረመረ በቃል ብዛት የተቆረጠው አሳብ እንደ ሕገ ሕግ ለመሆን የበቃ ሲሆን ፡ የንጉሠ ነገሥቱ ሥልጣን እያጸደቀው ሲታወጅ ነውና ከዚህ የሚሻል አወሳሰን ላሁን ጊዜ አይገኝልንም ። ያንኑ ንጉሠ ነገሥቱ ካጸደቀውና ካሳወጀው በኋላ ለፍጹሜው አላፊ የሚሆኑ ባለሥልጣናት ሚኒስትሮች ሆነው ማንም ሰው ቢሆን ከትልቁ እስከ ትንሹ ድረስ ሕገን ለመተላለፍ እንዳይችል ተደርጓል ።

እንግዲህ ኢትዮጵያ ከታደሰችበትና ከተመራችበት ጉዳይ ከጥንቷ አካላት ልዩ የሆነበትን ምክንያት ፡ ልዩም ሆኖ ከእንግዲህ ወዲህ የኢትዮጵያ ሕግ በኢትዮጵያ ተወላጆች ዕውቀት እየተደራጀ ፡ በንጉሠ ነገሥቱ እየተፈቀደ እንጂ በውጭ አገር ሰዎች አሳብ ብቻ የተመራ ነገር አለመሆኑን አስረዳሏችሁ ።

የሚኒስትሮች ሥልጣን የሚመለከተው የመንግሥቱንና የሕዝቡን ጉዳይ ሁሉ ነው ። ከዚህም ዋናው የእርሻ ፡ የከብት ማርባት ፡ የእጅ ሥራ ፡ የንግድ ፡ የጻጅነት ሥራ ፡ ይህንም የመሰለው ሌላው ሁሉ ነው ።

ከእንግዲህ ወዲያ ማንም ሰው ለሕዝቡ የተፈቀደለትን በኃይልና በጉልበት ሊያጠፋበትና ጥቅሙን ሊከለክለው ወይም እንደ እብራቱ መለዋወጥ ሁከት ሊያደርግበትና ግፍ በደል ሊሠራበት አይችልም ። ከእንግዲህ ወዲያ ማንም ጉልበታምና ዘመናይ የሆነ ፡ ዐቅመ ቢሱን ድህ እንዳያጠቃው ሕገ

ይጠብቀዋል ። ለዚህም የሕገ መጽሐፍ ታላቅ ሰማናቸውም ሥራ እንዲገኝ ተደርጓልና ማንም ሰው ሕጉን እየተመለከተ በዚያው በሕገ መካከት ራሱን ከጥቃት ለማዳን ይችላል ።

ከእንግዲህ ወዲያ ዳኞችም ፍርዳቸው የማያዳላ እንዲሆን በሕግ ተጠብቆ እንዲኖር ተደርጓልና በዚህም ሕዝቡ በጣም ሊጠቀሙበት ይችላል ።

እንግዲህ ለሕዝቡ የሚፈቀድለት የመረገነት ነፃነት ሳይሆን የሰውነቱ ነፃነትና የትዳሩ ጥቅም ነው እንጂ ከሕግ የወጣ ማናቸውንም ሥራ እንዲሠራ አይደለም ። ይኸውም የሚታወቀው አእምሮው እንዲከተኩትና እንዲቀና ፣ ሠርቶ መጠቀም እንዲችል ፣ ርስቱን እንዳይነቀል ተደርጎ በሕግ ስለተወሰነለት ነው ። ነገር ግን ሕግ ተጽፎ ብቻ ቢቀመጥ እንደ ሞተ ሰው ይሆን ነበርና በቀጥታ እንዲፈጸም ተመልካችና አትጊ ተደርጎበታል ። ከዚህም ሁሉ የሚገኝ ፍሬ የሰላም ፀጥታ ፣ የሥልጣኔ መሻሻል ፣ የትዳር መደር ጀት ይሆናል ።

የሰላም ፀጥታ ይገኛል ማለቱ ፣ በጉልበትና በእብረት መኖር ከልክልሆኖ በሕግ መኖር ብቻ ግዴታ ሆኖ ስለተፈቀደና በትጋት እንዲጠበቅ ሆኖ ሁሉም ባንድነት በጥንካሬ ስለተመሠረተ ነው ።

ቀጥሎም በልዩ የቆሙት የሥራ መከናወኛ የሚሆኑ የሚኒስቴር ቤቶች ሥራቸውን በያይነቱ ተከፋፍለው የየድርሻቸውን አንዱ ላንዱ ሁከት ሳይሆኑ ለማስፈጸምና ለማስጠበቅ የሥልጣንና የመብት ኃይል እንደሚበቀቸው እንዲያገኙ ስለተደረገላቸው ነው ።

ማንም ሰው በበላይ የሕግ ኃይል አላፈ የሚያደርገው ከሌለበት ፣ ያንዱ በደል ለሌላው ጥቅም እየሆነ በሰው ላይ ግፍ መደረጉ አይቀርምና ሕግ ከሁሉ በላይ እንዲሆን የተገባ ነው ተብሏል ።

የሥልጣኔ መሻሻል ይገኛል ማለቱ ሰው ለራሱ ሠርቶ መጠቀም እንዲችል ተፈቅዷልና ርስቱን በማቅናትና በማልማት ፣ በእጅ ጥበብም ሠርቶ ጉዳዩን ፈጽሞ ትዳሩን በማደራጀት ፣ በዕውቀት በተደራጀ በአዲስ መሣሪያና በቀለጠፈ ዘዴ ጊዜውን እየቆጠበ በጥቂት ድካም በጥቂት ኪሣራ ብዙ ጥቅም ለማፍራት ይችላልና በእንደዚህ ያለው ሁሉ እየተቀናና ለመወዳደር መጣጣሩ የማይቀር ስለሆነ ነው ።

የትዳር መደርጀት ይገኛል ማለቱም በዚህ በተፈቀደው ሁሉ መንገድ ሕይወት መበልጠግ እንዲቻል ሆኗልና ማንም ሰው በሥራ ለመበልጠጥና ትዳሩንም ለማደርጀት ለመሠልጠንም መጣጣሩ የማይቀር ስለሆነ ነው ።

እንግዲህ የንጉሠ ነገሥቱንም የሕዝቡንም ጥቅምና ጉዳት እየለየሁ ከተናገርሁና ሁለቱም በቃል ኪዳን የተሳሰሩበትን የውል ውዴታና ግዴታ ሥልጣንና መብትንም እየለየሁ ካመለከትሁ በኋላ ፣ ለእኛም የሚገባንን

ምግባር እንዳንረሳው ማስታወስ የተገባ ነው ።

ንጉሡና ሕዝቡ ሕግ ባዘዘው ውዴታና ግዴታ ሊኖሩ በቃል ኪዳን ሲተሳሰሩ ከኛም እያንዳንዳችን በሚቻለን ሁሉ በእውነተኛው አገልግሎት በቅን ልቡና ልንረዳቸው ፣ ለኢትዮጵያም ላንድነቷ ለሚሆነው ጉዳይ ልንተባበር በት እንደዚህ በቃል ኪዳን ተሳስረናልና ውዴታም ግዴታም የማይለቀን መሆኑን አሳስባችኋለሁ ። ደግሞ ሕግ ለሁሉም ትክክል እንዲሆን ያስፈልጋልና ለኢትዮጵያ ተወላጆች ሁሉ ፣ ትንሽና ትልቅ ሀብታምና ድሀ ፣ የሠለጠነና ያልሠለጠነ ሳይባልና ሳይለይ ሁሉም እንደ ዕድላቸው መጠን እንዲጠቀሙ ያስፈልጋል ። ሕግ ምንም በደገና ንግግር የተጻፈ ቢሆን በውስጡ ያለው ፍሬው ነገር እንደዚህ አሁን እንደ ተናገርነው በእውነት እንዲፈጸም ካልሆነ በቀር አንዳንድ ሰው በተለይ ሕጉን ለመተላለፍና እንደ ፈቃዱ ለመሆን ፣ ለማድረግም ከቻለ መደለያ ሆኖ ይቀራል እንጂ ለሠለጠነ ለክርስቲያን መንግሥትና ሕዝብ የበቃ እውነተኛ መተዳደሪያ ሊሆን አይችልም ።

ጃንሆይ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ይህን የተከተሉትን የመንግሥት መሠረት በሕግ ወስነው በቸርነታቸው ሲፈቅዱልን ኢትዮጵያን ባንድ ጊዜ ከነበረችበት ስፍራ እንሥተው የሠለጠነት ሕዝቦች ከደረሰበት ከከፍተኛው ማዕርግ ደረጃ ላይ ለማቆም አበቋት ብለናልና ንጉሠ ነገሥታችን እኛን ለማስከበር ሲሉ እንደዚህ ያለውን ከፍ ያለ አሳባቸውን ሲገልጹልን እኛም ሳንቀበላቸው ቀርተን ወይም ችላ በማለት አንረዳ ብለን ብናጋልጣቸው የውርደት ይታችንን በገዛ እጃችን መፈለጋችንን መመስከር ይሆንብናል ።

ስለዚህ ነፃነት ተብሎ በከፍተኛ አሳብና በመልካም በቅንም ልቡና አስተያየት የተፈቀደውን ነፃነት አንዳንድ ሰዎች ትርጓሜው ሳይገባቸው ቀርቶ መረገነት የተፈቀደላቸው መስፈጻቸው እንዳይታለሉ ሁላችንም በየበኩላችን ለየወገናችን ማስጠንቀቅ የተገባ ሥራችን ነው ። ምንም ነፃነት ቢፈቀድ የመረገነት ሥራ እንዳይፈቀድ ማንም ሰው እንዲያውቀው ያስፈልጋል ።

እንደዚህ ያለውም እንዳይደረግ ለማስገደጃ የንጉሠ ነገሥቱ መንግሥት ኃይል በጣም የበቃ መሆኑን መናገር የማያስፈልግ ትርፍ ነገር ይመስለኛል ።

ሕግ ያዘዘውን ሁሉ በንጉሠ ነገሥቱ ፈቃድ ያው ሕገ በመታደስ ሊሸረው ይችላል እንጂ ሌላ ማንም ሰው ሊሸረው አይችልም ። ደግሞ ትልቅ አሳብ ለማከናወን መቸም ብዙ ጊዜ ይወስዳልና ትዕግሥት እንዲኖረን ያስፈልጋል ። እንደዚህም ማለት ይህ በሰፊው የታቀደው አሳብ ሁሉ ዕለቱን ለመከናወን አይችልምና ለፍጹሚው የሚበቃ ዘመን የሚያስፈልግ መሆኑን ማወቅ አለብን ማለት ነው ። ስለዚህ እንዳንድ ሰዎች ጊዜ ለመጠበቅ ትዕግ

ሥት እያጡ ሕጉ ተጻፈ እንጂ አይሠራበትም እያሉ ሕዝቡን እንዳያበላጩ ትና ተስፋ እንዳያስቆርጡት በየበኩላችን በየወገናችን ማስረዳት የተገባ ሥራችን ነው ። ከተማሪ ቤት ባንድ ቀን አውቆ የሚወጣ የለም ። ይህ የተነገረው ሁሉ መንግሥቱንና ንጉሡን ለሚወድ ልብ ምንም ቅርታ ሊያስገባ በት የሚችል አይመስለኝም ።

እንደዚህ ያለው ሰፊ አሳብ በቀላል መሠረት ላይ አይወጠንምና ውጥኑ የሚከናወንበትን ዋናውን ብልሃት አስቀድሞ በጥንቃቄ እየመረመሩ ማወቅ ዋና ዘዴ ነው ።

በድንገተኛና በቀላል አሳብ እየተነሣን ለሕዝቡ የሚያመጣውን ጥቅምና ጉዳት ሳንገምትና ሳናመዛዝን የሠራን እንደ ሆነ ወደ ከፍተኛው የሥልጣኔ ደረጃ መድረሳችን ቀርቶ ይልቁን ወደ ታች ወደ አላዋቂነት እየተመለሰን መዋረዳችን አይቀርም ። ይህንም ሁሉ እናንተ ከዚህ ያላችሁት ጌቶች ትስብታላችሁ ብዬ አልጠራጠርም ። ነገር ግን በውጭ ያለውን ሕዝብ ምናልባት ያብዛኙን የዕውቀቱን ደረጃ ሳትገምቱት አትቀሩምና በንጉሠ ነገሥቱ ፈቃድ እናንተ መሪ ሞግዚት እየሆናችሁ ጥቅሙንና ጉዳቱን ለመለየት እስተችል እያስታገሣችሁ እንድታቆዩት ያስፈልጋል ።

የነፃነትን የእውነተኛውን ትርጉምና ጥቅሙን ለማወቅ መጀመሪያ መማርና መርማሪ መሆን ያስፈልጋል ። የተማሪም ሰው ራሱ ከመረገነት ሥራ የታገሠ እንዲሆን ዐውቆ ይጠነቀቃል ። ላልተማረ ሰው ግን ዕውቀትና ቅንነት ያላቸው ሰዎች መሪ እየሆኑት ከጥፋት እንዲድንና ተጠቃሚ ጠቃሚም እንዲሆን ያስፈልጋል ።

ከዚህም በቀር የበታች ለበላዩ በፍጹም ታዛዥ መሆኑን ፣ የበላይም የበታችን የሚያዘበትን አገባቡን እንዲያውቅበት እናንተው እራሳችሁ ምሳሌ እየሆናችሁ እንደሚቻላችሁ ለሀገራችንና ለንጉሠ ነገሥታችን ማገልገል የተገባ ምግባራችሁና ጥቅማችሁ ነው ።

እንደዚህ እየሆነ ፣ ሁላችንም ስንረዳ በንጉሠ ነገሥቱ ላይ ብቻ የወደቀው ትልቅ ሸክም እየተከፈለ ለሁላችንም እየተዳረሰ ይቀልላልና ሥራውም በፍጥነት እየተከናወነ ለሙሉ ኢትዮጵያ ሕዝብ ሁሉ መጠቀሚያ ይሆናል ።

እንግዲህ ያለ ይሉኝታና ያለ ፍራቻ ለእውነተኛው ለትልቁ አሳብ ብቻ ሲል ሕዝቡ የሚጠቅመውን ችሮታ ከመንግት ለእግዚአብሔርም ደስ የሚያሰኘውን ምግባር ከማስቀረት ፣ በእውነትና በሕግ ለመግዛት ከሚጣጣረው ከንጉሠ ነገሥታችን ጋራ በመተባበር በየሥራችን እየተጋን አገራችን አትዮጵያ ለከፍተኛው ማዕርግ እንድትበቃ ፣ በዚህም ትውልዳችን ሁሉ የተባረከ እንዲሆን ከሁሉ የበለጠ ምኞታችንና ጥረታችን ይሁን ።

እንግዲህ ጌቶቹ ሆይ ፣ እስካሁን እንደ ተቻለኝ አድርጌ ተናግራለሁና ደስ አሰኝቷችሁ እንደ ሆነ ወደ ፊትም ጃንሆይ በፈቀዱበት ጊዜ የሕግን አገባብ በጣም ለማስረዳት በእኔ ወገን መቸውንም በፍጹም ልቡናዬ የተሰናዳሁ ነኝ ።

ከዚህም በኋላ ሁለት የምክር ቤቶች ተዘጋጅተው ነበርና እንደኛው የሕግ መወሰኛ ፣ ሁለተኛው የሕግ መምሪያ ተብለው ተሰየሙ ።

ከአራት ወር በኋላም ከያውራጃው የተመረጡት እማካሪዎች እንዲመጡ አድርገን የንጉሠ ነገሥት ዘውድ የሚንበት ሁለተኛው ዓመት በሚጀመርበት በጥቅምት ፳፫ ቀን ፲፱፻፳፱ ዓ. ም. ትልቅ በዓል ተደርጎ የምክር ቤቱ ተከፈተ ።

ይህም አደራረግ የጠላትን ልብ ስለ አናወጠው በልቡ ብቻ ማዘኑ ላይ በቃው ፣ ያሁኑ የኢትዮጵያ መንግሥት ሥራ አጀማመር ወደ ፊት በጣም የሚያሠጋ ነውና እኛ ኢጣልያኖች ዛሬውኑ በጣም ልናስብበት ያስፈልጋል ብሎ በቃሉ መናገሩን የሰማ የሁላችንም ወዳጅ የሆነ ሰው ነገረን ።

ምዕራፍ ፴፩

ኢጣልያኖች በራስ ኃይሉ በኩል የተንኩል ፕሮፓጋንዳ ሠርተው ፡ ልጅ ኢያሱ ከሚጠበቁበት ከፍቼ አምልጠው እንዲወጡ ስለ ማድረጋቸው ።

ራስ ኃይሉ የጎጃሙ የንጉሥ ተክለ ሃይማኖት ልጅ ናቸው ። ንጉሥ ተክለ ሃይማኖት ገና ልጅ አዳል ሲባሉ ፤ በ፲፰፻፷፩ ዓመተ ምሕረት የነገሡትን የዐፄ ተክለ ጊዮርጊስን ዘመድ ወይዘሮ ላቀችን አግብተው ራስ ተብለው ነበር ። በኋላ ደግሞ በ፲፰፻፷፩ ዓመተ ምሕረት የነገሡት ዐፄ ዮሐንስ ዘውድ ሰጥተው በ፲፰፻፸፫ ዓመተ ምሕረት በጎጃም ንጉሥ አሰኙዋቸው ።

ለንጉሥ ተክለ ሃይማኖት ራስ በዛብህና ደጃች በለው የሚባሉ ሌሎች ልጆች ነበርዋቸው ። ንጉሥ ተክለ ሃይማኖት በሞቱ ጊዜ ዐዓ. ምኒልክ የጎጃምን ግዛት ለራስ ኃይሉ ሰጥዋቸው ። ያን ጊዜ ግን ደጃዝማች ሥዩም ይባሉ ነበር ።

ነገር ግን ከቀድሞ ጀምሮ ሥራቸው ሁሉ የተንኩል ሥራ ነበርና ፤ ያባታቸውን መኳንንቶች ለማጥፋት ስለ አሰቡ ማጎተማቸውን እያስመሰሉ አስቀርጸው ከዐፄ ምኒልክ እንክዳ የሚል ቃል እየጻፉ ለዐፄ ምኒልክ ቢያቀርቡ መኳንንቱ ይህን የመሰለ ሥራ አልሠራንም ብለው ስለ ተቃወሙ ነገሩ ቢመረመር እርሳቸው በተንኩል ማጎተማቸውን አስመስለው ማስቀረጻቸው ስለ ተገለጠባቸው እስራት ተፈርዶባቸው ጂ ዓመት በአፍቀራ ከቆዩ በኋላ ዐፄ ምኒልክ በቸርነታቸው ከግዞት አውጥተው እንደ ገና የጎጃምን

ግዛት መለሱላቸው ። ከዚህም በኋላ የእቴጌ ጣይቱን የእገት ልጅ ወይዘሮ አበልፈችን ስለ አገቡ ጋብቻውን ለማክበር በ፲፱፻፩ ዓ. ም. የራስነት ማዕርግ አገኙ ። ስማቸውም ሥዩም መሆኑ ቀርቶ ኃይሉ ተባሉ ። ልጅ ኢያሱም ባባታቸው በንጉሥ ሚካኤል ፈቃድ ብቻ የራስ ኃይሉን ልጅ ወይዘሮ ሰብላ ወንጌልን አግብተው ነበር ።

ራስ ኃይሉ በጎጃም የሚያልፉትን ኢጣልያኖች ሁሉ በመልካም አቀባበል እየተቀበሉ ይሸኝዋቸው ነበር ። ከዚህም በቀር ታምሚአለሁ እያሉ በደሴ ወይም በጎንደር ወደሚቀመጡት የኢጣልያ የንግድ ወኪልና ሐኪም ይመላለሱ ነበር ።

በጎንደር ፡ በደሴ ፡ በመጋሎ ፡ የንግድ ወኪል እየተሾሙ የሚቀመጡት ኢጣልያኖች ሐኪምነት ያላቸው እየተመረጡ ነበር ። ምክንያቱም ካንሩ ገዥና ከሕዝቡ ጋራ በሕክምና ሥራ እየተገናኙ የተንኩል ፕሮፓጋንዳ ለማድረግ እንዲመቻቸው ነው ።

እኛም የኢጣልያንን አደራረግ ሁሉ መጠርጠራችን አልቀረም ነበር ። ነገር ግን ባንድ ወገን የወዳጅነት ውል መዋዋላችንን ስለ አሰብን ፤ በሁለተኛውም ወገን ወኪል በሚኖርበት አገር የሚኖሩትን ሕዝብ ወደ ወኪሉ ቤት እየሔዳችሁ አትታከሙ ብለን ብንከለክል የሥልጣኔ ሥራ አይሠሩም ብለው በዓለም ፊት ያሳጡናል በማለት ፡ ለዚሁም ዋና ማስረጃ እስትናገኝ በትዕግሥት ቆይተን ነበር ።

በኋላ ደግሞ በጎጃም የቆንሲል ቤት ለማቆም ኢጣልያ አጥብቃ ብትጠይቅ የወዳጅነቱን ውል ያከበርን መሰሎን ፈቀድንላትና የቆንሲል ቤት አቆመች ።

ለልማዱ ቆንሲል መሾም የሚፈለግበት ምክንያት ዜጎቹ የሚኖሩበት ፤ ንግድ የሚነግዱበት አገር ሲሆን ነበር ። ኢጣልያ ግን ነጭም ጥቁርም ቢሆን አንድ እንኳ ዜጋና ነጋዴ ደብረ ማርቆስ ላይ አልነበራትምና ፤ ለፕሮፓጋንዳ ብቻ መሆኑን ሰው ሁሉ ያውቀው ነበር ። በዚሁም በቆንሲልው ግቢ አንድ የሕክምና ቤት አቁሞ ነበርና የጎጃም መኳንንቱም ሕዝቡም ወደ ዚያው እየሔዱ ይታከሙ ነበር ።

ራስ ኃይሉ የኢትዮጵያ መንግሥት እንዲጠፋና ለኢጣልያ እንዲሆን አሳብ አላቸው ብለን አንጠረጥርም ነበር ። ነገር ግን ጊዜው ካለፈ በኋላ በመጨረሻ እንደ ሰማነው ኢጣልያኖች የሚነግርዋቸው ልጅ ኢያሱ ከሚጠበቁበት አምልጠው እንዲወጡ ያደረጉ እንደ ሆነ እርሳቸው የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት ሲሆኑ እርስዎም ቢሆን በጎጃምና በባሌም ድር ፤ ባይሆንም ባባትም ግዛት በጎጃም ንጉሥ ይባላሉ ። ልጅዎም እቴጌ ትባላለች ። ይህንም በማድረግ በሚያስፈልግምና በሚቸግርም ሁሉ የኢጣልያ መንግሥት ትረዳዎታ

ለች እያሉ ነበር ። ይህም የኢጣልያኖች ምክር በልባቸው ጠልቆ ስለ ገባ ራስ ኃይሉ ይህንን ነገር ለመሞከር ምቹ ጊዜ ይጠብቁ ስለ ነበረ ፡ ለዘውድ በዓላችን ወደ አዲስ አበባ መጥተው ሁለት ዓመት ያህል ቆይተው ነበርና ፤ ልጅ ኢያሱ ከሚጠበቁበት ክፍቼ አምልጠው እንዲወጡ ፤ በገንዘብም በነገርም የሚቻላቸውን ሁሉ በምስጢር ይሠሩ ጀመር ። ለዚህ የታሰበው የተንኩል አሳብ ልጅ ኢያሱ ከሚጠበቁበት ክፍቼ አምልጠው ሲወጡ ፤ በሙገር ተሻግረው ሚጫ ላይ ከራስ ኃይሉ ጋራ ተገናኝተው በግንደበረት ወይም በሌላ በሚመች ስፍራ ዐባይን ተሻግረው ደብረ ማርቆስ ሲደርሱ ፤ የንጉሠ ነገሥትነት ዐዋጅ እስካረገው ወዲያው ራስ ኃይሉን በጎጃም እንግሠው ከዚያም በበጌምድር አልፈው ወደ ወሎ ተሻግረው ደሴ ላይ ሆነው የጎጃምን ፡ የበጌምድርን ፡ የሰሜንን ፡ የትግራይን ፡ የየጁን ጦር ባዋጅ በከተት ሰብሰበው ወደ ሸዋ መጥተው ከእኛ ጋራ ተዋግተው አዲስ አበባ እንዲገቡ ነበር ።

ምናልባትም ይህ አቅዳቸው የተሰናከለ እንደ ሆነ ፤ በአይሮፕላን ሆነው በፍጥነት ወደ ጎጃም ለመሻገር እንዲመቻቸው ፤ ስለ አይሮፕላኑ ከኢጣልያኖች ጋራ ተነጋግረው ኖሮ ፤ ባሮን ፍራንኬቲ የሚባለው ባለ አራት ሞተር አይሮፕላን ይገዛ እመጣለሁና ስለ ትልቅነቱ በአዲስ አበባ ሰፊ ስፍራ ስለ ሌለ ፤ በአዲስ ዓለምና በገንት ከተማ መካከል ባለው ሰፊ ሚዳ እንዲያርፍ ይፈቀድልኝ ብሎ ፤ ገና ከአሥመራ ሳይነሣ በሌጋሲዮኑ በኩል ፈቃድ ቢጠይቅ ፤ ለልጅ ኢያሱ ወይም ለራስ ኃይሉ ጉዳይ መሆኑን አልጠረጠርንም ነበርና በአዲስ ዓለም አጠገብ እንዲያርፍ ፈቀድንለት ። ምስጢሩ ግን ልጅ ኢያሱ እንዲያመልጡ ያደረጉት አቅድ ለአዲስ ዓለም በሚቀርብ በሚጫ ስለ ሆነ ኖሮአል ።

አይሮፕላኑም በመጣ ጊዜ አንድ መትረፍክ ከጠመንጃዎችና ከብዙ ጥይት ጋራ በውስጡ መኖሩን ሲቀበሉት የሎዲት ብዙ ሰዎች አይተዋል ። ዐሥር ቀን ያህል በዚያው በአዲስ ዓለም አጠገብ ከቆዩ በኋላ ደግሞ እንደ ገና አሁን የራዲዮ መኪና በቆመበት በአዲስ አበባ አጠገብ ባለው ሚዳ ለመዛወር ቢጠይቅ ይህንም ፈቀድንለት ። ይህም አሳብ ራስ ኃይሉን ከአዲስ አበባ ወስዶ ከልጅ ኢያሱ ጋራ ለማገናኘት እንዲመቻቸው መሆኑ በኋላ ተገልጧል ።

ነገር ግን ከሰው አሳብ የእግዚአብሔር አሳብ ይበልጣልና ፤ ልጅ ኢያሱ ከፍቼ ወጥተው የሚያመልጡበት አቅድ ስለ ተሳሳተባቸው ልጅ ኢያሱ ሳይወጡና የመውጣታቸውን ምልክት ሳያስታውቁ ስለ ቆዩ ፤ ባሮን ፍራንኬቲ አንድ ወር ሙሉ ሲጠባበቅ ቆይቶ የልጅ ኢያሱ ወሬ ስለ ጠፋበት ፤ በግን ቦት ፰ ቀን ፲፱፻፳፱ ዓመተ ምሕረት አይሮፕላኑን ይዞ ወደ አሥመራ ተመለሰ ።

እርሱ በተመለሰ በአራተኛው ቀን ልጅ ኢያሱ ከፍቼ አምልጠው መጥተው ያያ ጉለሌ ሲደርሱ ፤ አምልጫ ወጥቼአለሁና ሚጫ ላይ እንድንገናኝ የሚል ደብዳቤ ለራስ ኃይሉ ልከውላቸው ኖሮ ፤ ራስ ኃይሉ በፊት ያሰናዱት አቅድ ሁሉ ስለ ፈረሰባቸው አልተሰናዱም ነበርና አምሳ ያህል ፈረሶች ለማስገዛት የግንደበረትን ባላባት በፍጥነት ላኩት ።

ልጅ ኢያሱም ወደ ራስ ኃይሉ ብቻ ሳይሆን ወደ ሌሎችም መኳንንቶች ደብዳቤ ልከው ነበርና ፤ ራስ ኃይሉ በነገሩ ያልገቡ ለመምሰልና አታልለው ለማምለጥ ስለ አሰቡ ልጅ ኢያሱ እኔን በተንኩል ለማታለል ደብዳቤ ጽፈውልኛል ፡ እኔ ግን ከዐፄ ኃይለ ሥላሴ በቀር ሌላ ጌታና ንጉሥ የለኝምና ለመንግሥትም የታመንሁ መሆኔን እንዲያውቁልኝ ብለው ከልጅ ኢያሱ የመጣላቸውን ደብዳቤ አቅርበው አሳዩን ።

ነገር ግን የልጅ ኢያሱ ማምለጥና ራስ ኃይሉም በነገሩ ሁሉ መግባታቸው በአዲስ አበባ እየሰፋ ተወርቶ ነበርና ፤ በጉዳዩ መግባታቸውን የሚያስረዳ ብዙ ምልክት ተገኝባቸው ። በአሽከራቸውም እጅ የነበረው ኮረጃ ተገኝቶ በውስጡ ያለው ሲመረመር ከልጅ ኢያሱ ጋራ የሚላላኩበት የቀጥረ ቃልና ሌላም ሁለቱ ብቻ የሚተዋወቁበት ምልክት ተገኝባቸው ።

ፈረሶችም ለመግዛት የላኩት ሰው ተይዞ ቢመረመር ፤ ፈረሶቹን ገዝተህ ከልጅ ኢያሱም ተገናኝተህ የሚሉህን ሰምተህ ና ብለውኝ ነበር ብሎ መስከረባቸው ። በመጨረሻው ግን በደግነትም ምሕረት ከሚያደርጉልኝ በቀር ሰይጣን አስቶኝ ይህን ሁሉ ማድረጌ እውነት ነው ብለው በቃላቸው አመኑ ። ከሰምንት ቀንም በኋላ በችሎት ቀርበው እንዲፈረድ ተደርጎ ነበርና ጻፎቹ በሙሉ የሞት ፍርድ ፈረዱባቸው ።

እኛ ግን የሞት ቅጣቱን ለውጠን ገንዘባቸውን ተወርሰው በተወሰነ ስፍራ በግዞት እንዲቆዩ አደረግን ። ልጅ ኢያሱም በሚጫና በግንደበረት አውራጃ ራስ ኃይሉን ሲጠብቁ ሰንብተው ተይዘው መታሰራቸውን ከሰሙ በኋላ ፡ ዐባይን ተሻግረው ወደ ደብረ ማርቆስ ለመግባት የሁለት ቀን መንገድ ሲቀራቸው የጎጃም ሕዝብ ይዞ እኛ ለላክነው ለደጃች ደስታ ዳምጠው አሳልፎ ሰጣቸው ።

ኢጣልያኖች በ፲፱፻፳፱ ዓመተ ምሕረት ልጅ ኢያሱ በተሻሩ ጊዜ የልጅ ኢያሱ ተቃዋሚ መሆናቸውን እየገለጡ ለእኛ ይናገሩ ነበር ። አሁን ግን ወዳጅ መስለው ከፍቼ እንዲያመልጡ እርዳታ ማድረጋቸው እነሱ በጦርነት አንድ ወታደር እንኳ ሳይሞትባቸው እኛን እርስ በርሳችን አዋግተው ኢትዮጵያን ለመውሰድ አቅድ ማድረጋቸውን ያስረዳል ።

ምዕራፍ ፴፪

የስዊድን አልጋ ወራሽ ልዑል ጉስታፍ አዶልፍ ሊጉቦብ
ኙን ስለ መምጣታቸውና በክብር ስለ መቀበላችን ።

እኛ የኢትዮጵያ መንግሥት አልጋ ወራሽና ባለሙሉ ሥልጣን እንደራሴ
ከመሆናችን አስቀድሞ፣ የስዊድን ሚሲዮኖች በአዲስ አበባ ትምህርት ቤት
አቁመው ለኢትዮጵያ ልጆች የእንግሊዝ ቋንቋና የወንጌል ትምህርት ማስተ-
ማር ጀምረው ነበር ። እነዚህም ሚሲዮኖች ባገር ውስጥም በውጭ አገርም
በማናቸውም የፖለቲካ ጉዳይ ሳይገቡ፣ በደግነትና በርገራጌ ብቻ ያስተምሩ
ነበር ። እኛም ባለሙሉ ሥልጣን እንደራሴን፣ ከያዘን በኋላ ሥራቸውን
ሁሉ በትምህርት ሚኒስቴር በኩል አስመርምረን ቋንቋና መንፈሳዊ ትምህ-
ርት ከማስተማር በቀር ሌላ አሳብ እንደ ሌላቸው በተረዳነው ጊዜ ሥራቸ-
ውን እያሰፉ እንዲሔዱ የሚቻለንን እርዳታ ሁሉ አደረግንላቸው ። ይልቁ-
ንም በአዲስ አበባ ካደረግንላቸው እርዳታ በቀር በሐረርና በነቀምቴ የትም-
ህርት ቤትና ሆስፒታል እንዲሠሩ፣ የገንዘብና የመሬት እርዳታ እየሰጠና
ቸው በነዚሁ አገሮች ያለውን ሕዝብ በትምህርትም በሕክምናም እንዲረዱ
አደረግን ። እነዚህም ሚሲዮኖች በአዲስ አበባና በሐረር፣ በነቀምቴ ከሕ-
ዝቡ ጋራ በመስማማት ይኖሩ ነበር ።

ኋላም በ፲፱፻፲፮ ዓመተ ምሕረት አውሮጳን በጉብኝት ጊዜ ወደ ስዊድን
ዋና ከተማ ወደ እስቶኮልም ሔደን ከግርማዊ ጉስታፍ ጋራ በወዳጅነት ስንን-
ጋገር የኢትዮጵያና የስዊድን ሕዝብ በጣም ለመቀራረብ የሚችሉ መሆናቸ-
ውን ገለጥንላቸው ።

ከአውሮጳም ወደ አዲስ አበባ ስንመለስ፣ ቤተ ሳይዳ የሚባለውን ሆስ-
ፒታል በልዩ ገንዘባችን ሠርተን ባቆምን ጊዜ፣ ከስዊድን ዶክተር ሐነር
የሚባለውን በአፔራሲዮን ሥራ ስመ ጥሩ የሆነውን ቀጥረን ስለ ወሰድን፣
ብዙ በሽተኞች እየታከሙ ድነዋል ። ይልቁንም ከዚያ አስቀድሞ በኢትዮ-
ጵያ ታይቶ የማይታወቀውን ኤክስሬ የሚባለውን የበሽታ መመርመሪያ
ገዝቶ እንዲያመጣና እንዲያቆም ስላደረግን የቤተ ሳይዳ ሆስፒታል የሕክ-
ምና ሥራ በጣም እየሰፋና እየተቃና ሐደ ።

ከዚያም ቀጥሎ ለውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ሥራ አማካሪ የሚሆን ትል-
ቁን ሊቅ ዶክተር ኮልሞዲን ከስዊድን ቀጥረን ስለ አመጣነው፣ እርሱ በብዙ
አየረዳን ቆይቶ በአዲስ አበባ ዐረፈና ከጥቂት ጊዜ በኋላ ዐፅሙ ወደ ስዊድን
እንዲሔድ አደረግን ። ቀጥሎም በዶክተር ኮልሞዲን ምትክ ጀኔራል ቢር-
ጂን ጠይቀን እንዲመጣ አድርገን ነበርና እርሱም ብዙ ረድቶናል ። እነዚ-
ህም ሁለቱ የስዊድን አማካሪዎች እንደ ኢትዮጵያውያን ሆነው ስለ አገለ-
ገሉ በየክፍሉ ያሉት ሚኒስትሮቻችን ደስታቸውን ይገልጡልን ነበር ።

ደግሞ ካፒቴን ደታም የሚባልና ሌሎችም አራት የጦር መኩንኖች
አስመጥተን በገነት ከተማችን ካዜርን አሠርተን የጦርነት ትምህርት እያሰ-
ተማሩ ብዙ ልጆች አሠለጠኑልን ።

በዚህም ምክንያት በኢትዮጵያ የሚኖሩት ስዊድኖች ስለ በዙ በግር-
ማዊ ጉስታፍ አዶልፍ ጥያቄ በአዲስ አበባ የስዊድን መንግሥት ቆንስላ
ቤት እንዲቆም ፈቀድን ። በመጨረሻውም እኛ በ፲፱፻፲፮ ዓመተ ምሕረት
ያደረግንላቸውን ጉብኝት ምክንያት አድርገው አልጋ ወራሻቸው ጉስታፍ
አዶልፍ ወደ አዲስ አበባ መጥተው ጉብኝት እንዲመልሱ መፍቀዳቸውን
በ፲፱፻፳፮ ዓመተ ምሕረት በአፊሴል አስታወቁን ። ይህንም ትልቅ የሆነ
የወዳጅ መንግሥት እንግዳ የምንቀበልበት ቤተ መንግሥት በአውሮጳ መሐ-
ንዲሶች ፕላኑን አሥለን ባንድ ዓመት ውስጥ ተሠርቶ ተጨረሰ ።

ነገር ግን ኢጣልያ መቸም ቢሆን ኢትዮጵያ በምትሠራው የሥልጣኔ
ሥራ ሁሉ መቅናቷ አልቀረም ነበርና፣ የእንግዳችንን አቀባበል ያሰናከለች
መስሏት እንግዳችን አዲስ አበባ ለመግባት ጿ ቀን ያህል ሲቀራቸው፣ በጎ-
ዳር ጽጌ ቀን ፲፱፻፳፮ ዓ. ም. በግዛታችን በወልወል ውስጥ ገብታና አደጋ
ጥላ ብዙ ሰው ገደለችብን ። ወዲያውም በአሁኑ የሁከት ጊዜ የስዊድን አልጋ
ወራሽ ከመንገድ ይመለሳሉ እንጂ ወደ ኢትዮጵያ አይመጡም፣ ጦርነቱም
ከአዲሱ ዓመት በፊት ሳይጀመር አይቀርም እያሉ በከተማ የሚያወሩ ኢጣ-
ልያኖች ብዙ ነበሩና ምናልባት ይህ ወሬ እውነት የሆነ እንደሆነ ለትልቁ
እንግዳችንና ለእኛም ትልቅ ገዘን ይሆናል በማለት በጣም ሠግተን ነበር ።

ኢጣልያ እኛ የሥልጣኔ ሥራ ነው እያልን የምንሠራውን ሁሉ በሌላ

አሳብ እየተረገውም በዓለም ፊት ማውራቷን አልዘነጋነውም ። ይህንም የሚያስረዳ ነገር በ፲፱፻፳፫ ዓ. ም. ስለ ተደረገው የዘውድ በዓላችን፣ መልክ ተቆቻቸውን ለላኩት መንግሥታት ሁሉ ጉብኝት ለመመለስ፣ ለእንግሊዝና ለፈረንሳይ፣ ለኢጣልያ አልጋ ወራሻችንን፣ ለሌሎችም መንግሥታት መልክተኛ ስንልክ ከነዚህ መንግሥታት ለአንደኛው ለጃፓን መንግሥት የውጭ ጉዳይ ሚኒስትራችንን ብላቴን ጌታ ኅሩይን፣ ወደ ተኪዮ ልክን ነበርና መልክቱን ፈጽሞ ሲመለስ፣ ኢጣልያኖች ኢትዮጵያና ጃፓን ልዩ የምስጢር ውል ተዋዋሉ። ከዚህም በቀር ዩ ሚሊዮን ኤክታር መሬት ኢትዮጵያ ለጃፓን ኩምፓኒያ ኮንሴሲዮን ሰጠች እያሉ በጋዜጣ ያወሩ ጀመር ። እንደ ዚህም ማውራታቸው ጉረቤቶቻችን የሆኑት እንግሊዝና ፈረንሳይ እንደነሱ በእኛ ላይ የሚቀኑ ስለ መሰላቸው ይሆናል እንጂ፤ ይህን የመሰለ ምስጢርና የኮንሴሲዮን ውል አለመዋዋላችንን ሳያውቁት ቀርተው አልነበረም ። ኢትዮጵያና ጃፓን ከዚህ አስቀድሞ እንደ ሌሎች መንግሥታት የንግድ ውል ከመዋዋል በቀር፣ ለምስጢርና ለኮንሴሲዮን ውል ይቅርና መነጋገር እንኳ የላቸውም ። ከዚህም የባሰ ነገር የኢትዮጵያ መንግሥት አልጋ ወራሽ ከጃፓን መስፍኒት ጋራ ሊጋባ ነው ብለው በጋዜጣ አወጡ ። በዚህም ምክንያት የውጭ ጉዳይ ሚኒስትራችን የኢጣልያን ሚኒስትር ኮንት ቤንችን ጠርቶ፣ በአልጋ ወራሻችን ላይ ይህን የመሰለ የሐሰት ወሬ በኢጣልያ ጋዜጣ መውጣቱ ስለ ምን ነው፣ አልጋ ወራሻችን ከዚህ ካገራቸው ሚስት ማግባታቸውን እርስዎ ራስዎ ያውቁ የለምን ብሎ ቢጠይቀው፣ በስሕተት የሆነ ነገር ነውና ስሕተት እንዲታረም አደርጋለሁ ብሎ ከተናገረ በኋላ እንደ ሳምንት ቆይቶ ስሕተቱ መታረሙን አስታወቀ ።

ይኸን ማንሣታችን ነገሩ ስለ አጋጠመን ነው እንጂ፣ ኢጣልያኖች በእኛ ላይ የሚሠሩትን የሐሰት ወሬ ጽፈን እንጨርሳለን ብለን አይደለምና ለስዊድን እንግዳችን የተደረገውን አቀባበል ወደ መጻፍ እንመለሳለን ።

የስዊድን መንግሥት አልጋ ወራሽ ልዑል ጉስታፍ አዶልፍ ምንም ኢጣልያ በወልወል ግዛታችን ላይ አደጋ ጥላ ሁከት ማንሣቷን ቢሰሙ፣ ከመንገድ ለመመለስ አላሰቡምና በዚያው በተወሰነው ቀን በታኅሣሥ ወር በኢትዮጵያ የልደት በዓል አዲስ አበባ ደረሱ ።

ከርሳቸውም ጋራ ባለቤታቸው ልዕልት ሉይስና ሴቲቱ ልጃቸው ልዕልት እንግሪድ፣ ወንድ ልጃቸው ልዑል ቤርቲል ሌሎችም ተከታዮች ነበሩ ።

የኢትዮጵያ መሳፍንትና መኳንንቶች እስከ ተራው ሕዝብ ድረስ፣ በኢትዮጵያና በስዊድን መንግሥታት መካከል በጣም የጠበቀ ወዳጅነት መኖሩን ያውቃሉና አልጋ ወራሹን ከነቤተ ዘመዶቻቸው በማየታቸው ትልቅ ደስታ ተደረገ ። ይህንም የመሰለ ከጥልቅ ልብ የሆነ የወዳጅነት አቀባበል ጂ ቀን ያህል ከተከበረ በኋላ ወደ ሀገራቸው ተመለሱ ።

ምዕራፍ ፴፫

የቀይ መስቀል ማኅበር ስለ ማቆማችን ።

ኢጣልያ በዓለም መንግሥታት ማኅበር የገባችውን ግዴታና የፈረመችውን የኬሎግን ውል ጥላ፣ ከእኛም እስከ ጁ ዓመት ጦርነት ሳታደርግ በሰላም ለመኖር በ፲፱፻፳ ዓ. ም. (በአውሮጳውያን አቆጣጠር በ፲፱፻፳፮ ዓ. ም.) የተዋዋላችውን የወዳጅነት ውል አፍርሳ፤ ኢትዮጵያን ትወጋለች ብለን አላሰብንም ነበር ። በወልወል ላይ አደጋ ጥላ ወታደሮቻችንን ብትገድልም፣ ወደ ፊት ትልቅ ጦርነት እንዳታደርግ የሚያግዳት ስለ መሰለን፣ ለዓለም መንግሥታት ማኅበር አስታወቅን ። ነገር ግን ኢጣልያ ኅፍረትን ከምንም ሳትቆጥረው ከዘለዓለም የሰም ክብር የዕለት ጥቅምን መርጣ፣ የተዋዋላችውን ውሎች ሁሉ በእግሯ ረግጣ፣ ብዙ መሣሪያና ብዙ ወታደሮች ወደ ሁለቱ ቅኝ አገሮች ለመስደድ አለማቋረጧን በሮማ ያለው ጉዳይ ፈጻሚያችን ነጋድራስ አፈ ወርቅ ገብረ ኢየሱስ ስለ አስታወቀን፣ እንደ ተቻለ የወታደሮቻችንን ሕይወት ለመጠበቅ ስንል በሐምሌ ፩ ቀን ፲፱፻፳፮ ዓ. ም. በአዲስ አበባ የቀይ መስቀል እንዲቆም አደረግን ። ወዲያው ቀጥሎ ከዓለም የቀይ መስቀል ማኅበር ገባን ። ነገር ግን ማኅበሩ የቆመበት ጊዜ ቅርብ ስለ ሆነ፣ የቀይ መስቀልን ጥቅምነት ሕዝቡ ገና አላወቀውም ነበርና ከአንዳንድ ትልልቆች ሰዎች በቀር፣ የእርዳታ ገንዘብ ለመስጠት የቻለ ስላልተገኘ፣ ነገሩን ለሕዝብ እስክናስረዳው ጊዜው ያልፋል በማለት ለጊዜው ለደመወዝና ለመድኃኒት መግዣ ይህንም ለመሰለው ሁሉ እስከ ሁለት መቶሺ ብር ከግምጃ

ቤታችን አውጥተን ለእርዳታ ሰጠን ። ቢሆንም ኢጣልያኖች ጦርነት ለማድረግ የመጡት ባንድ ወገን ብቻ ሳይሆን በምሥራቅና በሰሜን በደቡብም ስለሆነ ፣ ብዙ ሐኪሞችና ብዙ መድኃኒት የሚያስፈልግ መሆኑ ታውቆ ነበርና ፤ በዓለም ያሉት የቀይ መስቀል ማኅበሮች እንደሚቻላቸው ያህል እንዲረዱ የኢትዮጵያ የቀይ መስቀል ማኅበራችን ጀኔብ ላይ ባለው በዋናው የቀይ መስቀል አማካይነት ልመናውን አቀረበ ። በየመንግሥቱም ያሉት የቀይ መስቀል ማኅበሮች ይህን ነገር በሰሙ ጊዜ በሚቻላቸው ሁሉ ለመርዳት መፍቀዳቸውን ገለጡልን ።

ከዚህም በኋላ የእንግሊዝና የሰዊድን ፣ የሆላንድና የኖርዌ ፣ የምስር የቀይ መስቀል ማኅበሮች ፣ ሐኪሞችንም መድኃኒቱንም የሕክምና መሣሪያውን ፣ ሌላውንም ለዚህ የሚያስፈልገውን ሁሉ ሙሉ አምቡላንስ እያደረጉ ላኩልን ።

የፈረንሳይና የጀርመን ፣ የጃፓንና የቱርክ ፣ የአሜሪካና የመስኮብ ፣ የግሪክና የአውስትራልያ የሌሎችም የትንንሽ መንግሥታት የቀይ መስቀል ማኅበሮች እንደተቻላቸው መጠን ፣ ገንዘብም መድኃኒትም የሕክምና መሣሪያም እየላኩ ትልቅ እርዳታ አደረጉልን ።

ይልቁንም ዋናው የጀኔብ የቀይ መስቀል ማኅበር ፣ የገንዘብ እርዳታ ከመላኩ በቀር ወዲያው የኢትዮጵያን የቀይ መስቀል ማኅበር ሥራ እንዲያቃኑ ብሎ ሙሴ ብራውንና ዶክተር ገሮኖ የተባሉትን ሁለት ሰዎች ጨምሮ ልኮ ነበርና የኢትዮጵያ የቀይ መስቀል ሥራ እየሰፋና እየተቃና ይሔድ ጀመር ።

በአዲስ አበባም ከሚኖሩት የውጭ አገር ሰዎች አንዳንዱ ፣ ኢጣልያ የምትሠራብንን የግፍ ጦርነት እያዩ ከማዘናቸው የተነሣ የየራሳቸውን ሥራ እየተወ. የቀይ መስቀል ሥራ ይሠሩ ነበርና እነዚህን ሁሉ አጥብቀን እናመሰግናለን ።

የኢትዮጵያም የቀይ መስቀል ማኅበር ጦርነቱ የበረታባትን ስፍራ እያጠያየቀ ሐኪሞቹ በየመንገዱ ችግር እንዳያገኛቸው ፣ ያገር ሰዎች እየተጨመሩ እንዲሔዱ አደረገ ።

የሰዊድን አምቡላንስ በሲዳሞና በባሌ በኩል ፣ የእንግሊዝና የሆላንድ አምቡላንስ የአኛ ጠቅላይ የጦር ሠፈር ባለበት በሰሜን በኩል ፣ የኖርዌና የምስር አምቡላንስ በውጋዴን በኩል እየሔዱ እንዲያከሙ ተደረገ ።

የኢትዮጵያ ሕዝብ የቀይ መስቀል ማኅበር የቀጠራቸው ሐኪሞችም በትግሬ ፣ በውጋዴን ፣ በሲዳሞ በሌላም ባስፈላጊው ስፍራ ረዳት እየሆኑ እንዲሔዱ ተደረገና ሥራው ለጊዜው በመልካም ይሠራ ጀመር ።

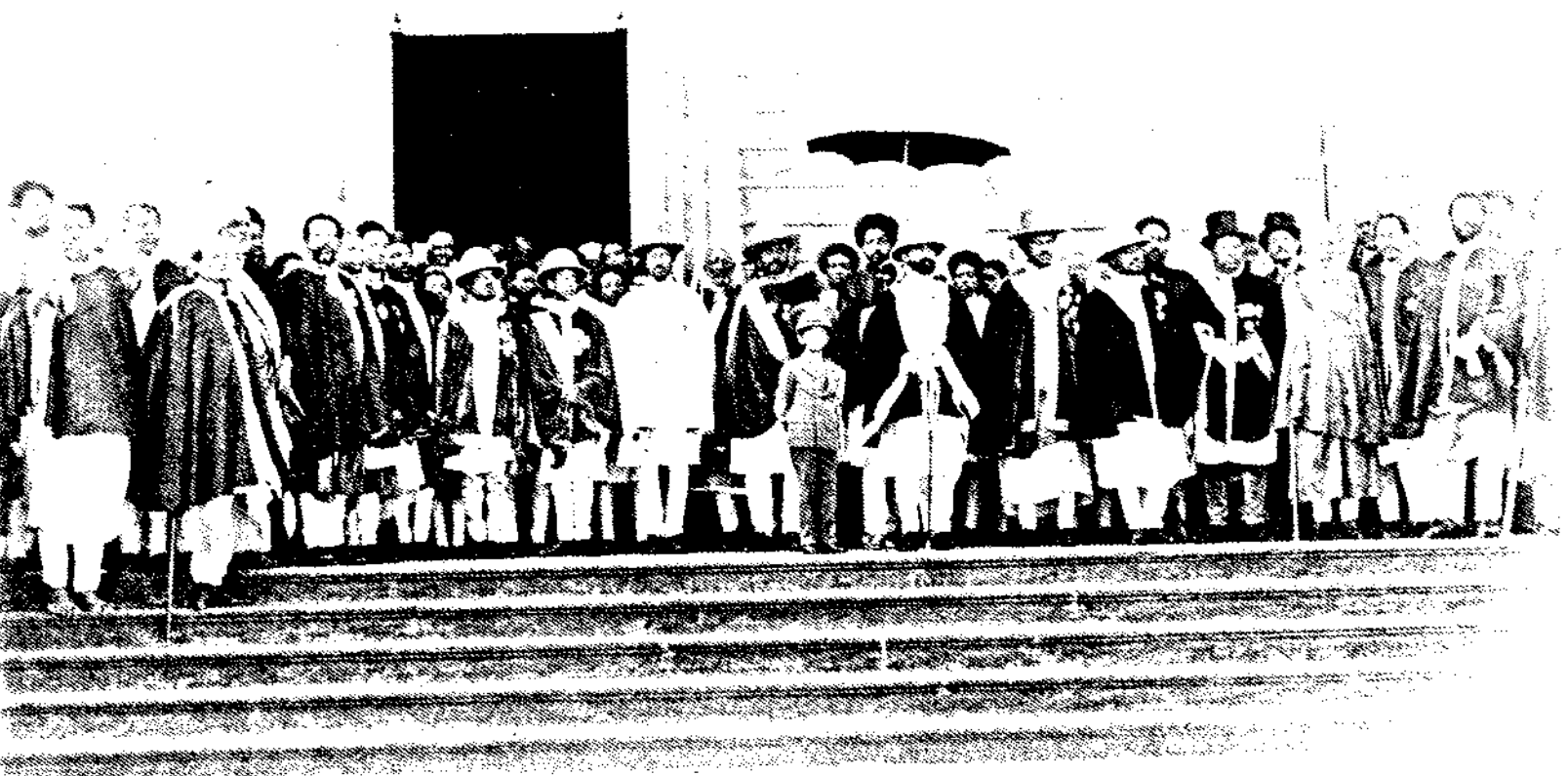
ሐኪሞቹም ሥራቸውን ሲሠሩ የጀኔብን የቀይ መስቀል ማኅበር ደንብ

የገንዘብ ዘውድ በሜንገ ጊዜ ።

አውሮፓን በጉባኝነት ሰዓት ከግራ ወደቀኝ ልዑል ራስ ሥዮም፣ ልዑል ራስ ተፈሪ (ቀ.ጋ.ሥ.) ልዑል ራስ ኃይሉ፣
ከቆሙት ውስጥ በመካከል ደጃዝማች ገብረ ሥላሴ፣

ከግራ ወደቀኝ ጸሐፊ ትእዛዝ አፈወርቅ ፣ ጸሐፊ ትእዛዝ ኃይሌ ወልደ ናፌ ፣ ጸሐፊ ትእዛዝ ወልደ መስቀል ፣ ደጃች ኃሲቡ
ዛግኔል ፣ ቢትወደድ መኩንን ደምሰው ፣ ራስ ብሩ ወልደ ገብርኤል ፣ ለዑል አላጋ ወራሽ ፣ ራስ ጉግሣ እርአያ ፣ ራስ አይፍ
ርሰው ፣ ለዑል ራስ ካሣ ፣ ለዑል መኩንን (በሐፃንነት) ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ፣ በቀለ አየለ ፣ ደጃች በዛብዛ ፣ ለዑል ራስ
ኃይሌ ተክለ ሃይማኖት ፣ ለዑል ራስ ሥዩም መንገሻ ፣ ራስ ከበደ ፣ ራስ ጌታቸው አባተ ፣ ቢትወደድ ወልደ ገብርኤል ፣
ደጃዝማች ሥዩም ደስታ ፣ ደጃዝማች ታዩ ጉልላት ።

እየጠበቁ ፣ ከወታደሮች ሰፈር በጣም እየራቁ ነበር ። ነገር ግን የአጣልያ
ወታደሮች በኢትዮጵያ ላይ ያደረጉት ጦርነት የድፍረትና የግፊትነት ስለ
ሆነ ፣ የዓለምን ሕግ ጥሰው በቦምብ እየደበደቡ የቀይ መስቀሎችን ሰፈር
እንዳጠፉት ወደ ፊት በስፍራው እንናገረዋለን ።

ፊታውራሪ ታሪክ ፡ ጸሐፊ ትእዛዝ አረወርቅ ፡ ጸሐፊ ትእዛዝ ኃይሌ ወልደ ፋሬ ፡ ጸሐፊ ትእዛዝ ወልደ መስቀል ፡ ራስ ብሩ ወልደ ገዢኤል ፡ ራስ ሙሉጌታ ፡ ልዑል ራስ ካሣ ፡ ልዑል መኩንን ፡ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ፡ ራስ አደፍርሰው ፡ ራስ ደስታ ፡ ቢትወደድ ወልደ ጻድቅ ፡ አፈንጉሥ አጥፍፍ ሰገድ ፡ ደጃች ሀብተ ሚካኤል ፡ ብላቱን ጌታ ኅሩይ ፡ በጅርንድ ዘለቀ አግደው ፡ በጅርንድ ፍቅር ሥላሴ ከተማ ።

ምዕራፍ ፴፬

ኢጣልያ በግፍ መነሣትዋን በየጊዜው ስለ ማስታወቃችን ።

በወልወል የተደረገውን ግጭት በዕርቅ ለመጨረስ እንዲቻል በ፲፱፻፳ ዓ.ም በተዋዋልነው ውል በጅኛው አንቀጽ በተጻፈው መሠረት ሽማግሌ እንም ረጥ እያልን በየጊዜው በመጠየቅ ደክመን ነበር ። ነገር ግን የኢጣልያ ፍላጎት ወደ ጠብ ያዘነበለ ስለ ሆነ የዕርቁን ነገር ችላ ብላ በወሰናችን አቅራቢያ የጦር መሣሪያ ማከማቻትዋን ሰማን ። ስለዚህም በግንቦት ፳ ቀን ፲፱፻፳፯ ዓ.ም. ከዚህ ቀጥሎ ያለውን ቃል ወደ ጀኔብ አስተላለፍን ።

«ለዓለም መንግሥታት ማኅበር
አማካሪዎች ፕሬዚዳንት
ጀኔብ ።

እኛ የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት ፣ የኢትዮጵያ ጥያቄ በሚመረመርበት ባሁኑ ጉባኤ ፣ ይህን ከዚህ ቀጥሎ የተጻፈውን መልክት ከቡርካትዎ መልካም ፈቃድ ሆኖ እንዲነበብ እንዲያደርጉ እንጠይቃለን ።

ከኛ በኩል እስከ ዛሬ ድረስ ወታደርም መሣሪያም ሳናስከትት ፣ ነገርም ሳናነሣ ኢጣልያ ካለፈው መስከረም በፊት ጀምሮ በወሰናችን አቅራቢያ

ወታደር ፣ የጦር አቢዬን ፣ ታንክ ፣ ሌላም በያይነቱ የጦር መሣሪያ ትሰበስባ ለች ። ይኸንንም ማድረግን በኢትዮጵያ የሚኖር ማንኛውም ሰው ፣ የማንኛውም አገር ተወላጅ የሆነ ያውቀዋል ። ወልወል ላይ አደጋ ከሆነበት ጊዜ ወዲህ ፣ በፊት ከገባችው ከእንተርናሲዮናል ግዴታዎ ሁሉ ለመሰወር በሁለታችን መካከል የተነሡት ጠቦች ሁሉ በትክክለኛው መንገድ እንዳይመረመሩ ለማድረግ በታወቀው በዲፕሎማቲክ መሣሪያ እየፈለገች በማይገባ መንገድ ሰፊ አገር ከግዛታችን መያዟ የታወቀ ሆኖ ሳለ ፣ ኢትዮጵያ ላላጠፋችው ጥፋት ካሳ እንድትሰጣት ትጠይቅ ጀመረች ። ከኢትዮጵያም ግዛት አንድ ክፍል መያዟ ኢትዮጵያንም ማጥቃቷና ሕዝቡንም ለማግኘት መመኘቷ በሚገባ ለማሠልጠን ነው ። በአረመኔም ሕዝብ ላይ ለማድረግ የሚገባ ነው ለማሰናኘት አሁን በቅርብ ፕሮፓጋንድ አቆመች ። ኢጣልያ በኢትዮጵያ ወይም በመንግሥቱ ላይ የምታቀርበው ክስ ቢኖር ፣ በሚያስፈልገው ጊዜ ስፍራ ላይ የሚገባውን ምላሽ ለመስጠት የተዘጋጀን ነን ። አሁንም ደግሞ ለሽምግልናውና ለዕርቁ ዳኝነት የመንግሥቷ ሠራተኞች የሆኑ ሁለት ያገሯን ሰዎች መረጠች ። የነሱም መመረጥ ነገራችንን በትክክል መንገድ መመርመሩን የሚከለክል ባይሆን እንኳ ምርምሩ እንዲያስቸግር የሚያደርግ ነው ። ከዚህም በቀር ለሽማግሌዎቹ እንዲመረምሩት የሚቀርበውን ነገር ኢጣልያ መወሰኗ በሽምግልና ለመታየት የሚገባውን ዋና የሆነውን በግንቦት ፳ ቀን ፲፱፻ ዓ.ም. የውል ትርጉም ነገር ሳይጨረስ እንዲቀር ለማድረግ ነው ። እውነተኛና ትክክለኛ የሽምግልና ዳኝነት ተሰማምቶ ለማቆም ባሁኑ በኢጣልያ አላብ በዲፕሎማቲክ መንገድ አልተቻለም ። ወደ ፊትም አይቻልም ።

ኢትዮጵያ የሽምግልናውን ዳኝነት አልቀበልም አለች ብላ ኢጣልያ አመካኝታ በመንግሥታት ውል የተቀበለችውን ግዴታ ለማስወገድ የሚፈቅድላት መንገድ እንዳታገኝ በማለት ነገራችን በትክክልና በፍጥነት ማለቁ እንዲረጋገጥልን ፣ ችላ ሳንል በማሰብ የኢትዮጵያ ተወላጅ ያልሆኑ ሁለት ሽማግሌዎች መምረጣችንን ለኢጣልያ አስታውቀናል ። ምንም ይህ ጎረቤታችን የሆነ መንግሥት ጦር ማዘጋጀቱም ባያቋርጥና በየወሰናችን ላይ መጣቆሱ ባይቀር በወሰን ላይ ግጭት እንዳይሆን ተጠንቅቀንበት በሙሉ በግዛታችን ላይ የሆነ ነፃ ቦታ ለማቆም ፈቃዳችን ሆኖ የዓለም መንግሥታት ማኅበር ውል ቃል እንዲፈጸምና በውነት ለመከላከያ ያልሆነው የኢጣልያ የጦር ማዘጋጀት እንዲቆም እንዲያደርጉ አማካሪዎቹን አጥብቀን እንጠይቃለን ። ካለፈው ወር ታኅሣሥ ጀምሮ በሱማሌና በኢትዮጵያ ወሰን አቅራቢያ የተደረገውም አደጋ ሁሉና በግንቦት ፳ ቀን ፲፱፻ ዓ.ም. የተደረገውን የውል ትርጉም ሽማግሌዎቹ መርምረው እንዲፈረዱ ፣ ኢጣልያ አልቀበልም የም

ትል የሆነ እንደ ሆነ ግን አማካሪዎቹ ነገሩን ራሳቸው በጃቸው አድርገው መርማሪ እንዲያደርጉበትና የመንግሥታት ውል ፲፭ኛውን ክፍል መሠረት አድርገው በሙሉ መርምረው እንዲጨርሱት እንጠይቃለን ።

ይህን ጥያቄ ኢትዮጵያ የምታቀርብበት ምክንያቱ ነገሩ በሕግ በሙሉ በፍጥነትና በሰላም እንዲያልቅ በመፈለግ ብቻ ነው ።»

ከዚህም በኋላ በሐምሌ ፲፩ ቀን ለምክር ቤታችን ባደረግነው ንግግር የነገሩን ሁኔታ ለሕዝባችን አስታወቅነው ። ቃሉም ከዚህ በታች ያለው ነው ።

«በአርባ ዘመናት ይበልጥ ጀምሮ ፡ ኢጣልያ አገራችንን ለመውሰድ ያላትን ምኞት ምን ጊዜም ቢሆን አላቋረጠችም ነበር ። በነዚህ ዘመናት ሁሉ በልዩ ልዩ አኳኋን ዘወትር ይታይ የነበረው ይኸው ምኞቷ ባለፈው በ፲፱፻፳፮ ዓ. ም. በክረምቱ ውስጥ በሥራዋ እየተገለጸ መታየት ጀመረ ። ይኸውም ርግጥ ይሆን ዘንድ ባለፈው ዓመት በነሐሴ ወር ውስጥ አላንዳች ምክንያት የኢጣልያ መንግሥት በወሰኖቻችን አቅራቢያ የጦር መሣሪያ በብዙ ማከማቸት ጀመረ ።

ይህን ነገር ሰምተን ምክንያቱ ምን እንደ ሆነ ጠይቅ ብለን ፡ ሮማ ላለው ጉዳይ ፈጻሚያችን ትእዛዝ እንዲያልፍለት አደረግን ፤ ይህን የጦር መዘጋጀት ያደረግነው ኢትዮጵያ የኤርትራንና የሱማሌ ቅኝ አገሮቻችንን ለመውጋት አሳብ ሰላላት ነው የሚል መሠረት የሌለው ከመጀመሪያው እስከ መጨረሻው ሐሰት የሆነ ምክንያት ምላሽ አድርገው ሰጡ ። ምንም ይህ የተሰጠው ምላሽ ጨርሶ ሐሰት መሆኑን ብንገልጽ ፡ ኢጣልያ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ የምትከተለው አሳባ በረጅሙ መርምሮ በቁረጠችው ጥላን ነበር ፤ ምንም በፍጹም የወሰነችው አሳባ እኛን በማጥቃት ለመውጋት ቢሆን ለመከላከያ ነው እያሰኘች የጦር መዘጋጀቷን እየገፋች ከመሔዱ አላቋረጠችም ።

ይህን የመሰለውን ግፊት የሆነ አሳብ በዓለም ሕዝብ ፊት የሚገባ ነገር አስመስሎ ለማሳየት ለዚህ የሚጠቅም ምክንያት ማግኘት ለኢጣልያ የሚያስፈልጋት ነበረ ።

ግማሾቹ የኢትዮጵያ አገር የመሥሪያ ቤቶች ሠራተኞች በሆኑና ፡ ግማሾቹ የኢጣልያ የንግድ ወኪል (አጃንሲያ) አሸከሮች በሆኑ በኢትዮጵያ ተወላጆች መካከል ባለፈው በጎዳር ወር ውስጥ ጉንደር ላይ ፡ በሱት ምክንያት አምባገነር ተነሣ ። በነዚህ ሰዎች መካከል በራሳቸው ጉዳይ ይህ ጠብ ተነሥቶ ደም ቢፈስ ፡ አዲስ አበባ ያለው የኢጣልያ ሌጋሲያን በዲፕሎማቲክ መንገድ በብርቱ በነገሩ ገብቶበት ፡ መንግሥታችን ሰላም ፈላጊ በመሆኑ የከረረ ጠብ እንዳይነሣ ሲል ኢጣልያኖች የጠየቁት እንዲፈጸምላቸው አደረገው

ከዚህ በኋላ ደግሞ ላሁኑ ጠባችን መሠረት የሆነው የወልወል አደጋ ወደቀ ።

ኢጣልያ የኛን ግዛት ቀንሳና የአገራችንን ነፃ ተገዥነትን እንደ ግዛብ በር ሁሉ ጥሳ በ፲፱፻ ዓመተ ምሕረት በሁለቱ መንግሥታት መካከል የተደረገው ውል የወሰነውን ወሰን መቶ ኪሎ ሜትር ያህል አልፋ ወልወል በሚባለው ቦታ ላይ ወታደርና ብዙ መሣሪያ አስቀመጠች ።

በእንግሊዝ ሱማሌና በእኛ መካከል ያለው ወሰን በመወሰኑ ምክንያት በውል እንደ ተፈቀደላቸው የእንግሊዝ ሱማሌ ጎሣዎች ከብት የሚያግጡ በትን ቦታ ሔደው አይተው ለመወሰን ከኢትዮጵያም መንግሥት ፡ ከእንግሊዝም መንግሥት ሰዎች ታዘው ነበር ።

እነዚህ መንግሥታት ለሥራ የላኳቸው መልክተኞች የታዘዙትን ሥራ በግዛታችን ላይ ሲሠሩ የሚጠብቃቸው መንግሥታችን ስለ ነበረ ተከታዮች ወታደሮች ተሰጥተዋቸው ነበረ ። በነዚህም በኢትዮጵያ ወታደሮች እንደ ምታውቁት ሁሉ በጎዳር ፳፮ ቀን ፲፱፻፳፮ ዓ. ም. አደጋ በድንገት ተጥሎባቸው አርበኞቹ ወታደሮቻችን በኢጣልያ መትረየስ በታንኩና በአቪዮኑ እየተመቱ መውደቃቸው የኢጣልያ አጥቂዎች ቀድሞ አስበው የፈጸሙት ግፍ መሆኑን እንደሚበቃ የሚመሰክር ነው ።

እንደዚህ አድርገው በገዛ ግዛታችን ላይ ወታደሮቻችንን ወግተው ኢጣልያ የገዛ ሰዎቿ የሠሩትን ግፍ አዛውራ በእኛ ላይ ለማድረግና እኛን ለመውቀሥ አሰበች ። ወታደሮቻችንን መግደል የማይበቃት ሆነና መንግሥታችን ይቅርታ እንዲጠይቃትና ካሣ እንዲከፍል ከመጠየቅ ደረሰች ።

ኢትዮጵያም የሚገባትን መብት ሕሊናዋ ያውቅላታልና ኢጣልያ ለዘለዓለም በመካከላችን ሰላምና ወዳጅነት ጸንቶ እንዲኖር በመካከላችንም ጠብ ቢነሣ ይኸው ጠብ በሽማግሌ ሥልጣን በሰላም እንዲያልቅ ቃል የገባችበትን በ፲፱፻፳ ዓ. ም. የተደረገውን ውል ጠቅሰን ነገሩን በውሉ ቃል መሠረት ለመጨረስ ጥያቄያችንን ወዲያው አቀረብንላት ። ለዚህም ላቀረብነው ጥያቄያችን ምላሹ ፍጹም እምቢታ ሆኖ ኢጣልያ ሳይመረመርና በሚገባው መንገድ ሳይፈረድ ያቀረበችውን ጥያቄ በሙሉ ለማስፈጸም ጥብቅ አሳቧን ገለጸች ።

እኛም ፡ ክብር ምንም ቢሆን እንዳይነካ ቁርጠን ነበርና ፡ አንድ መንግሥት በሙሉ ፈቃዱ ይህን የመሰለውን ጠብ ለተገባው አለመድሎ ለሚፈርድ ለመንግሥታት ዳኛ አቅርቦ ቢፈረድ እንደ ፍርዱ መፈጸም ይህን መንግሥት ከፍ አድርጎ የሚያሳየው እንጂ የሚያዋርደው አለመሆኑን ስለተረዳነው በዚህ ነገር ውስጥ ኢትዮጵያ ጥፋተኛ ሁኔታ የተገኘች እንደ ሆነ የተፈረደባትን ፍርድ በሙሉ ወዲያው የምትፈጽም መሆንዋን በግልጽ አስታወቅን ።

ኢጣልያ ነገሩ በሽማግሌ እንዲያልቅ የማትፈልግ ከመሆንዋ የተነሣ ነገሩ በሕግና በሰላም መንገድ እንዲያልቅ ፈቃዳችን ስለ ነበረ ይህንኑ ሰላማዊ መንገድ በመፈለግ ነገሩን ወደ ዓለም መንግሥታት ማኅበር አማካሪዎች ለማድረስ የሚያስፈልግ ሆነ ። ይኸንኑ ነገር ወደ ዓለም መንግሥታት ማኅበር ያደረሰንበትን ምክንያት በዝርዝሩ በጽሕፈት አድርገን ለኢጣልያ ንጉሥና ለኢጣልያ መንግሥት ሹም ለሙሴ ሙሶሊኒ አስታወቅን ።

ባለፈው ጥር ወር የዓለም መንግሥታት ማኅበር አማካሪዎች በተሰበሰቡበት ጉባኤ ላይ ነገሩ ታይቶ በሽማግሌ እንዲያልቅ አሳቡን ኢጣልያ ሲቀፉት ተቀበለች ።

ነገር ግን በዚህ በጥር ወር ፲፩ ቀን የዓለም መንግሥታት ማኅበር አማካሪዎች የቁረጡትን ቃል ተከትለን ሽማግሌዎቹን ለመምረጥ ተጀምሮ የነበረው የዲፕሎማቲክ ንግግር ያላደረግነውን ጥፋት ለማሳመን እየተጣጠረ የኢጣልያ መንግሥት ሚኒስትር ነገሩን እየጎተተው ስለ ሐደ በመጋቢት ወር ውስጥ እንደ ገና ነገሩን ወደ ዓለም መንግሥታት ማኅበር አማካሪዎች ማድረስ የሚያስፈልገን ሆነ ።

በውነትም ኢጣልያ በዲፕሎማቲክ መንገድ መንግሥታችንን በማይገባ ለመጫን ስትጣጣር ፡ ደግሞ ባንድ ፊት በየቀኑ በራዲዮ የሚመጣው ወሬ በየቀኑ ወታደር የጦር መሣሪያ ጥይት ወደ ኤርትራና ወደ ኢጣልያ ሱማሌ ወሰኖቻችን ባለማቋረጥ መላኪያ እየሰማን ጦር ይሆናል የማለትን አሳብ በየጊዜው የሚያረጋግጥልን ሆነ ።

ነገሩን ሁለተኛ ወደ ዓለም መንግሥታት ማኅበር ከማድረሳችን የተነሣ በግንቦት ፲፯ ቀን ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. በርግጡ ሽማግሌዎቹ እንዲመረጡ ተቁረጠ ።

ኢትዮጵያ የሚፈረደው ፍርድ በፍጹም በሕግ መሠረት አለመድሎ እንዲሆን ምኞቷ ስለ ነበረ ከዚህ ወገን ሽማግሌ የሚሆኑትን በመንግሥታት ሕግ በዕውቀታቸውና በሥልጣናቸው እጅጉን የታወቁ አንድ የፈረንሳይ የሕግ ሊቅና አንድ የአሜሪካ ሕግ ሀዋቂ ሁለት ሰዎች መረጠች ።

ኢጣልያም በበኩሏ ከኢጣልያ መንግሥት ሹማምንት ውስጥ ሁለት የኢጣልያ ሰዎች መረጠች ።

በዚህም ምክንያት ምንም የምንቃወመው ነገር ባይኖር ፡ የኢጣልያ መንግሥት ያገሩን ሰዎች በመምረጡ ክርክሩ በሕግና አድልዎ በሌለበት መንገድ እንዲያልቅ አለመፍቀዱን ማሳሰብ የሚገባ መሆኑ ታየ ። ምክንያቱም ማንም ሰው ቢሆን እንዲከራከርላት በመረጠችው በአገሩ ላይ አድልዎ የሌለበት ፍርድ ይፈረዳል ተብሎ የማይጠረጠር ስለ ሆነ ነው ።

የኢጣልያ መንግሥት የመረጣቸው ጨዋዎች የታያቸውን እንዲፈረዱ

ነፃነት የሌላቸው በመሆናቸው ምክንያት ክርክሩ በሽምግልና ዳኝነት እንደ ማያልቅ የሚያሠጋ ስለ ሆነ ፡ የእንግሊዝም መንግሥት የዓለም መንግሥታት ሕግ ዋና መሠረቱ የዓለም ሰላም መሆኑን ተመልክቶ ፡ ደግሞ ዋና ምኞቱ በዓለም ላይ ሰላም እንዲጸድቅ ስለ ሆነ የመታረቂያ መንገድ ይገኝ እንደ ሆነ በማለት በበኩሉ መሞከር ጀመረ ። ምንም የውጋዴ አውራጃ የኢትዮጵያ መሆኑ በሕግ ረገድ የሚያጠራጥር ቢሆን ፡ ምንም ኢጣልያ ተጋፍታ መጥታ በርስታችን ላይ ክፉ አደጋ ብትጥልብን ፡ የእንግሊዝ መንግሥት ያቀረበው የዕርቅ ሐሳብ እኛ ከውጋዴ ግዛታችን አንድ ክፍል ቁርሰን ለኢጣልያ እንድንሰጥና ለዚህም ለውጥ እንግሊዝ የዘይላን በርና አንድ ክፍል ከግዛቱ ቁርሰ ለኛ እንዲሰጥ ነበር ። እኛም ሰላም ለመፈለጋችን ወሰን የለው ምና ፡ ይህን የቀረበውን የዕርቅ ሐሳብ ለመመርመር ተዘጋጅተን ነበር ። ነገር ግን ይህ የዕርቅ ሐሳብ ገና ከመቅረቡ ሙሴ ሙሶሊኒ በፍጹም አልቀበለውም ስላሉ በነገሩ እንድናስብበት የሚያስፈልግ ሆነ ።

አሁን ጨዋዎቹ የተመረጡበትን ጉዳይ ለመፈጸም አልተቻላቸውም ። የእንግሊዝ መንግሥት ያቀረበውን የዕርቅ ሐሳብ የኢጣልያ መንግሥት ዋና ሹም ባጭሩ ቁረጠው ።

ኢጣልያኖችም መሰናጃታቸውን አላቋረጡም ። የኢጣልያ መንግሥትም ታላላቁ ሹማምንት በልባቸው ያለው ዋናው አሳባቸው አገራችንን ለመውሰድ መሆኑን በግልጽ ይናገራሉ ። ስለዚህ ከእንግዲህ ወዲያ የጦርነት ሰዓት እየቀረበ መሔዱ ነው ።

ባለፈው ሰኔ ፩ ቀን የኢጣልያ መንግሥት ዋና ሹም የአፍሪቃ ምሥራቅ ተብሎ አዲስ ወደ ተሰየመው ወደ ኤርትራና ወደ ሱማሌያ በታዘዘው አምስት ሺ ወታደር ፊት ቆሞ እንደ ልማዱ ለኢጣልያ ሕዝብ ሲሰብክ የጦር ፈላጊነት መንፈሳቸውን ለማነቃቃት ብሎ እናንተ የምትሔዱት ለታሪካችን በጣም ከፍ ያለ የጀግንነት ነገር ልትጽፉ ነው ብሎ ተናገረ ።

ሙሴ ሙሶሊኒ እንደሚሉት ኢጣልያ የምትፈልገው የእኛን ሕዝብ ለማወልጠን ነው ።

ነገሩ በሰላማዊ መንገድ እንዲያልቅ ለማድረግ ኢጣልያ ካሁኑ ቁርጣሮች ። አሳቢ ብዙ ደም ፈሶ የቀድሞውን የአድዋን ብድር ለመመለስ ነው ።

አረመኔ ሕዝብ እያለች ስሙን የምታጠፋው የኢትዮጵያ ሕዝብ የሰጠውን ቃል የሚያከብርና የፈረመውን ውል የሚያጸድቅ ሕዝብ ነው ።

ኢትዮጵያ ጦርነት እንዲሆን አትፈልግም ። የመጣውን ግን መከላከል አይቀርም ። በአድዋ ጊዜም ቢሆን ጠብ አንሺ ኢትዮጵያ አልነበረችም ። ጦርነትም የሆነበት ምክንያቱ ኢጣልያኖች ወሰን አልፈው በግዛቷ ውስጥ ስለ ተገኙ ነው ። ምናልባት ደግሞ ነገ እንደዚሁ ያደርጉ ይሆናል ።

በእግዚአብሔር ቸርነት በአርበኞቹ ጀግንነት የመጣባትን መክታ ምንም በ፲፱፻፹፰ ዓ. ም. ኢትዮጵያ ድል ብትነጣ (ብታደርግ) የሚገባትን ሁሉ አልጠየቀችም። የግዛቷ ማሰፋፊያ ምክንያት አላደረገችውም።

ከቀን እስከ ቀን የማይቀር መስሎ የሚታየው ጦርነት በደረሰ ጊዜ የኢትዮጵያ መንግሥት ሕሊናው አይወቅውም። ሰላም እንዲጠበቅ የተቻለውን ሁሉ አድርጓል።

ኢትዮጵያ በሌሎች አገሮች ላይ ሥልጣን ይኑረኝ የማለት አሳብ የላትም በግዛቷ ውስጥ ባለቤት ሁኔታ ሥልጣንዋና ወሰንዋ ላይደፈር ለነፃነቷ ስትል እስከ መጨረሻው ድረስ ለመከላከል የተዘጋጀች ነች።

ተጋራ የሆነው የኢጣልያ ሕዝብ ዘመኑ ያወጣውን የአጥቂነት መሣሪያ ይዞ ሥልጣኔ ላስተምራችሁ ነው ብሎ ሲመጣ ለንጉሠ ነገሥቱና ላገሩ ለመሞት የተዘጋጀ አንድነት ያደረገበት ሕዝብ ተሰልፎ ይጠብቀዋል።

ወታደር ሆይ፣ በጦርነት ውስጥ አንድ የተከበረና የተወደደ አለቃ ለነፃነታችን ብሎ ሞተ ሲባል አትዘን፤ ተስፋ አትቁረጥ። ላገሩ የሚሞት ሁሉ ዕድለኛ ሰው መሆኑን ተመልከት እንጂ ሞት ሳያማርጥ በሰላም ጊዜ ሆነ በጦርነት የፈቀደውን ይወስዳል። ያለ ነፃነት ከመሞት ነፃነትን ይዞ መሞት ይሻላል።

አባቶቻችን አገራችንን በነፃነት ያቋደሉን ሕይወታቸውን እየሠጡ ነው። እነሱ አብንት ይሁኑዎችሁ።

ወታደር፡ ነጋዴ፡ ገበሬ፡ ልጅም፡ ሽማግሌም፡ ወንድም፡ ሴትም አንድነት ይደርባችሁ። እየተረዳዳችሁ ላገራችሁ ተከላከሉ። እንደ ጥንት ጊዜ ልማድ ሴቶችም ወታደሩን በማደፋፈር ቀሳለኛ በማስታመም ላገራቸው ይከላከላሉ። እርስ በርሳችን እንድንለያይ ምንም ኢጣልያ የተቻላትን ሁሉ ብታደርግ ክርስቲያን ሆነ ወይም እስላም አንድ ሆኖ ይመክታል።

ምሽጋችንና ጋሻችን እግዚአብሔር ነው። የአጥቂዎቻችን አዲስ መሣሪያ ለኢትዮጵያ ነፃነት ከመከላከላችሁ ከተቀደሰ አሳባችሁ አያዘንብላችሁ።

ዛሬ የሚናገር ንጉሣችሁ በዚያ ጊዜ በመከላከላችሁ ይገኛል። ለኢትዮጵያ ነፃነት ደሙን ለማፍሰስ ተዘጋጅቷል።

ሳንጨርስ ዳግመኛ አንድ የምንነግራችሁ ነገር አለ። ይኸውም ለሰላም አጥብቀን መጣጣራችንን ነው። እስከ ዛሬ ድረስ የኢትዮጵያ መንግሥት ለሰላም መድከሙን እናሳስባችኋለን። በዲፕሎማቲክ መንገድ ሰላማዊ የሆነና ለሁለታችንም ክብር ያለበት የመስማሚያ መንገድ መፈለጉን አላቋረጠም። የኢጣልያ መንግሥት በፈቃዱ የፈረመውን የወዳጅነትና የሽምግልና ዳኝነት ውል እንዲያከብር እንዲያደርግ የዓለም መንግሥታትን ማጎበር ሁለት ጊዜ ጠይቋል።

ዳግም ጦርነት በፍጹም እንዲቀር ተብሎ የቀረበውን ውል ኢትዮጵያም ኢጣልያም ከሌሎች መንግሥታት ጋራ ስለ ፈረሙ የውሉም መሥራች አሜሪካ ስለ ሆነ አሁን በቅርቡ ለአሜሪካ መንግሥት አስታውቀናል።

ደግሞ አሁን ሆላንድ አገር የሁለታችንም ጨዋዎች ክርክራችንን ሲመረምሩ የኢጣልያ ጨዋዎች ስላስቸገሩ ጋራ ስለ ያለው ሚኒስትራችን ሦስተኛ ጊዜ ለዓለም መንግሥታት ማጎበር እንዲያመለክት አዘነዋል።

እስከ መጨረሻው ድረስ ሰላም እንዲሆን እንጣጣራለን። ነገር ግን ድካማችንና መልካም አሳባችን ፍሬ ያላገኘ እንደ ሆነ ሕሊናችን አይወቅውንም። የኢትዮጵያ ሕዝብም በእምነት ተባብሮ ላገራችን ነፃነት በእውነተኛው ነገር ለመከላከል እግዚአብሔር የአርበኞቻችንን ኅይል እንዲያጸና እጁን ወደ እግዚአብሔር ይዘረጋል።

ሐምሌ ፲፩ ቀን ፲፱፻፳፯ ዓ. ም.።

ከዚህ በኋላ ደግሞ በጳጉሜ ፮ ቀን ድምፃችንን በራዲዮ በማሰማት ለዓለም ሕዝብ አስታወቅን። ቃሉም ከዚህ ቀጥሎ ያለው ነው።

«እንደ ኢትዮጵያ ቅጥር ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. በሚጀመርበት ጊዜ፡ ይህ አዲሱ ዘመን ሕዝባችንና ዓለም በጋላ ልብ የሚመኘውን አስፈላጊ የሆነውን ሰላም እንዲያመጣ እየተመኘን ባለፈው ዘመን ቀኖች የተደረጉባቸውን ዋና ዋና ነገሮች መመልከትና ማሳሰብ የተገባ መስሎ ይታየናል።

በውጋዴ ግዛታችን ውስጥ በኢትዮጵያ መሬት ላይ በወልወል በጎዳር ጳጳ ቀን ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. ብዙ መሣሪያ የያዙ በማይገባ በኢትዮጵያ ግዛት ገብተው በተገኙ እስካሁንም በዚያው ባሉ በኢጣልያ ወታደሮችና የኢትዮጵያ ንግድ የኢጣልያን ሱማሌ ግዛት ለመወሰን የታዘዙትን ሰዎች እንዲከተሏቸው በታዘዙት ወታደሮች መካከል የተደረገው ግጭት፡ ይህ ግጭት ተርታ ነገር ስለ ሆነ በዓለም መንግሥታት ማጎበር ውል እንደ ተመለከተው መሠረታዊ ነገርና ኢትዮጵያ በነሐሴ ፳ ቀን ፲፱፻፳ ዓመተ ምሕረት ከኢጣልያ ጋራ በተዋዋለችው በተለየ ውል እንደ ተጸፈው ቃል በቶሎ ሊጨረስ የሚገባው ነበር።

አደጋው እንደ ተደረገ፡ መንግሥታችን በሽምግልና ዳኞች እንዲጨረስ የጠየቀው ይህ የወልወል ግጭት በነሐሴ ፳፰ ቀን አሁን በቅርቡ ፍርድ ተሰጠ። ነገሩንም እስከዚህ ፍጹሚ ለማድረስ ኢትዮጵያ የወልወልን ግጭት ጉዳይ በሰላምና በሕግ መንገድ ለመጨረስ ስትጣጣር፡ ኢጣልያ በብርቱ ስለ ተቃወመች፡ በጥር ፲፩ ቀን፡ በግንቦት ፲፯ በመጨረሻውም በነሐሴ ፳፰ ቀን የዓለም መንግሥታት ማጎበር አማካሪዎች ጉባኤ ተሰብሰቦ እንዲመረ

ምር ለማድረግ ግድ ሆነበት ። የወልወልን ነገር እንዲመረምሩ የታዘዙት ሁለቱ የኢጣልያ መንግሥት ሰዎች ከሌሎቹ ከሦስት የሽምግልና ዳኞች ጋራ ሆነው አምስቱም ሰዎች ባንድ ቃል ኢትዮጵያም ኢጣልያም በወል ወል በተደረገው አደጋ አላፈ ሊሆኑ አይችሉም ብለው ፈረዱ ። የወልወል ነገር በዚህ ስለ ተፈጸመ ኢጣልያ መንግሥታችንን ለማዋረድ ካሳ ክፈሉ ለባንዲራ ሰላምታ ስጡ ብላ ኢትዮጵያን በዓለም ፊት አጥቂ አስመስላ ለማ ስፈረድ የጠየቀችው እንዲቀር ተደረገ ። ኢጣልያም በኢትዮጵያ ላይ ጦር ነት ለማድረግ ምክንያት ያደረገችው የወልወል ግጭት ስለ ሆነ ይህ ምክን ያት ዛሬ በፍርድ ተወገደ ።

የዓለም መንግሥታት ማኅበር አማካሪዎች በኢትዮጵያና በኢጣልያ መካከል የተነሳውን ነገር የሽምግልና ዳኞች በሚገባ እንዲጨርሱ የሚያስ ፈልገውንና የተቻላቸውን ነገር አደረጉ ። ስለሆነ የኢጣልያ መንግሥት በብ ርቱ ይቃወም ነበር ።

በኢትዮጵያና በኢጣልያ መካከል ላለው ግጭት ምክንያት የሆነው አንደኛው በግንቦት ፳ ቀን ፲፱፻ ዓ. ም. በሁለቱ መንግሥታት መካከል ስለ ሰማሌ ግዛት ወሰን የተደረገው ውል ትርጉም ሳይጨረስ ቁይቷል ። የዓለም መንግሥታት ማኅበር አማካሪዎች በጥር ወር በተሰበሰቡ ጊዜ የኢትዮጵያ መንግሥት የዚህ የወሰን ውል ትርጉም እንዲመረመር ጠይቆ በተለየም ወልወል የሚገኘው በኢትዮጵያ ወይም በኢጣልያ ግዛት ውስጥ መሆኑ እን ዲመረመርና እንዲቋረጥ ጠየቀ ። የኢጣልያ መንግሥት ግን ይህን ነገር የሽ ምግልና ዳኞች አይመረምሩብኝም ብሎ ተቃወመ ። ወልወል የሚገኘው በኢትዮጵያ ግዛት ውስጥ መሆኑን በኢጣልያ በቅኝ አገር ሚኒስቴር በአፈሲ ዬል የወጣው ካርታ አይበቃም ቢባል እንኳ ይህ የኢጣልያ መንግሥት አደ ራረግ ለማስረዳት የሚበቃ ነበር ።

በዓለም መንግሥታት ማኅበር ብርታትና በሕግ የሚገባና የሰላምን መንገድ ተከትሎ ፍጻሜ እንዲያገኝ መንግሥታችን ጠንክሮ በመያዙ በወል ወል የተደረገው ግጭት በሽምግልና ዳኞች ፍርድ ተቁርጦ ስለ ኢጣልያ ባለ ፈው ዓመት በነሐሴ ወር የወልወል ግጭት ሳይደረግ በኢትዮጵያ ላይ ጦር ነት ለማድረግ ስላሰበች ፣ ይህን ጦርነት ለማድረግ ከጅ ወር በኋላ በወልወል ላይ የተደረገውን ግጭት ምክንያት አገኘሁ ብላ የያዘችውን አላብ ዛሬም እያረጋገጠች ትሔዳለች ። ከነሐሴ ወር ፲፱፻፳፭ ዓ. ም. ጀምሮ ኢጣልያ በኢ ርትራና በሰማሌ ቅኝ አገሯ መሣሪያ መላክ ስለ ጀመረች ፣ ወታደር መሣሪያ ልዩ ልዩ የጦር መኪና ጥይት ሳታቋርጥ እየላከች ስታጠነክር ቁዮች ። የዓ ለም መንግሥታት ማኅበር አማካሪዎችና የሽምግልናም ዳኞች በኢትዮጵ ያና በኢጣልያ መካከል የተነሳውን ነገር በሰላም ለመጨረስ ሲሠሩ ኢጣ

ልያ መሣሪያና ወታደር መላክን አላቋረጠችም ።
ዛሬ የወልወል ነገር ስለ ተጨረሰና ጦርነት ለማድረግ ለኢጣልያ ምክ ንያት ስላጠረባት ኢትዮጵያ ለመከላከያ የሚያስፈልጋትን መሣሪያ እንዳታ ገኝና ሌሎቹ መንግሥታት እንዳይሸጡላት ካደረገች በኋላ ፣ የኢትዮጵያ ሕዝብ እንደ አውሬ ስለ ሆነ አሠልጣኝ ያስፈልገዋል እያለች ለዓለም ሕዝብ ለማሳመንና ኢትዮጵያን ለማስጠላት ትሠራለች ።

የኢጣልያን አኳኋን ታሪክ ይፈርደዋል ። ኢጣልያ ሥልጣኔ የተወሐ ደኝ ነኝ እያለች ስትናገር ፣ ሰላማዊ በሆነ ፣ አስቀድሞ መሣሪያ እንዳያገኝ በተደረገበት ፣ በነሐሴ ፳ ቀን ፲፱፻፳ ዓ. ም. ኢጣልያ በግልጥ ሰላምና ወዳጅ ነት ጸንቶ እንዲኖር የፈረመችውን ውል ተማምኖ በሚኖር ሕዝብ ላይ በማ ይገባ ጦርነት ታደርጋለች ። ኢጣልያ ወታደሮቿ ድል እንዲያደርጉላት ብዙም ጉዳት እንዳያገኛቸው ወደ ፊት ጦርነት እነሳብታለሁ ብላ ያሰበችበ ትና ኢትዮጵያን መሣሪያ እንዳታገኝና እንድትደክም አድርጋ በሕዝባችን ላይ ለመፈጸም የምታዘጋጀውን የማይረባ ሥራ የተገባ አስመስላ ለማስረ ዳት ትፈልጋለች ።

ስለዚህም የኢጣልያ ወታደሮች በማይገባ ወሰን ተላልፈው አገራችንን ያዙብን ብለን ላቀረብነው በሕግ ለተመሠረተው ማስረጃችን የሮማ መንግ ሥት ምላሽ ሳይሰጥ በእኛ ዘንድ የተሾሙት እንደራሴዎቹ ኢጣልያ ስለ ኢት ዮጵያ ከልብ የሆነና የማይጠፋ ወዳጅነት አላት እያሉ ብዙ ጊዜ በግልጥ እን ዲያረጋግጡ አድርጎ በግዛታችን ውስጥ የነዛቸው ቀጥራቸው የበዛ ደመ ወዝ የሚሰጣቸው ሠራተኞቹ የሚያመጡለትን ወሬ ከብዙ ጊዜ በፊት ጀምሮ እየሰበሰበ ሲያጠራቅም ኖሮ ፣ አሁን በመጨረሻው ሰዓት ለዓለም መንግሥታት ማኅበር አማካሪዎች አቀረበ ።

የኢጣልያ መንግሥት በብልግናና በሐሰት ላቀረበው ክስ ለዓለም መን ግሥታት ማኅበር አማካሪዎች በነሐሴ ፳፱ ቀን ክስ ያቀረበበት ማስታወሻ ገና ስላልቀረበልን ይህንን ክስ የምናውቀው ለጊዜው ባጭሩ ነውና አሁን ምላሹን በዝርዝር የምንሰጥበት ጊዜያት አይደለም ። ነገር ግን መንግሥታ ትን ምክንያቱ ለዓለም ሕዝብ የተገለጠ የሆነውን በመጨረሻ ሰዓት የቀረበ ውን የዚህን ክስ ምላሽ አንድ ባንድ ለመመለስና ማስረጃውን ለመስጠት የተዘጋጀ ነው ። ላሁኑ ግን በጄኔብ ያሉን መልክተኞቻችን ፣ ነገሩን የሚመረ ምር የእንተርናሲዮናል ኮሚሲዮን እንዲቆም ከዓለም መንግሥታት ማኅበር አማካሪዎች እንዲጠይቁ የተጣራ ትእዛዝ ማሳለፋችንን ብቻ ማስታወቅ ይበቃል ።

የኢጣልያ መንግሥት ያቀረበውን ክስ የሁለቱንም ነገር መርምሮ ለመ ቁረጥ የሚችል ይህ የጠየቅነው የእንተርናሲዮናል ኮሚሲዮን ነው ።

የኢትዮጵያ ሕዝብ አጥብቆ ሰላምን ይፈልጋል ። ከዚህም በቀር አገሩን በልቡ ይወዳል ። ምንም የሚበቃ መሣሪያ ባይኖረውና በኢጣልያ ፖለቲካ ምክንያት እንዳያገኝም ቢደረግ ባገር ፍቅር የተቃጠለና የከፊል ልብ ያለበት ደረቱን መክቶ ከጠላቱ በመከላከል ይቃወማል ።

በሰላም እርሻቸውን እያረሱ የሚኖሩ ክንዳቸው የጠነከረ ፡ ለነፃነታቸው ቀናተኞች የሆኑ ገበሬዎቻችን እርሻቸው በጠላት እጅ እንዳይገባ ለመከላከል ማረሻቸውን በቅልጥፍና የሚያገላብጡትን ያህል ፡ ጎራዴና ጦራቸውንም በቅልጥፍና ሊሠሩበት ይዘው ይነሣሉ ። ጦርነት እንዲደረግ አንፈቅድም ። ነገር ግን በጦርነት ስንጠቃ ሳንከላከልና ጠላታችንን ሳንቋቋም እና ሳልፍም ። ኢትዮጵያ እምነቷ በእግዚአብሔር ላይ ስለሆነ ፡ የእግዚአብሔር ፍርድ ከሰው ፍርድ እንዲበልጥ ታውቃለች ። ሰውም ወገኑን ለማጥፋት ያወጣው አዲስ መሣሪያና መድፍ የሥልጣኔ ምልክት አይደለም ።

ያሁኑ ዓለም በደረሰበት ችግር ውስጥ ምንም ሥራቸው ከልክ ያለፈና የበዛ ቢሆን ከብዙ ወራት ጀምረው ኢጣልያ ለራሷ በማሰብ ብቻ ሰላምን ለማጥፋት ስለ ተነሣች ሰላም እንዳይጠፋ ለማጠንከር የሚጥሩ የመንግሥታት ሰዎች ሁሉ ምስጋና ይገባቸዋል ።

የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት መንግሥት ፡ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያንና ሕዝቧም ፡ የመንግሥት ሰዎች የሆኑ ሁሉም ሰላምን ለመጠበቅ የሚደክሙት ድካም መልካም ፍሬ እንዲያፈራ መሪያቸው እንዲሆን ጸሎታቸውን ሳያቋርጡ ወደ እግዚአብሔር ያቀርባሉ ።

ኢትዮጵያ በውል የገባችውን ማናቸውንም የአንተርናሲዮናል ግዴታ ሁሉ አክብራ ዘወትር መፈጸምዋን ፣ ደግሞ አሁን በርሷና በኢጣልያ መካከል የተነሣው ግጭት በሰላም እንዲጨረስ ክብርዋና ማዕርን በሚፈቅድ ላት መጠን መስማሚያ መንገድ መፈለግን ታውቃለችና ፡ ሕሊናዋ አይወቅሣትም ። ታላቅ መንግሥት የተባለችው ኢጣልያ በማይገባ የምታደርገው ይህ የአጥቂነት ሥራ ለሰው ልጅ ሁሉ ሥልጣኔ የሚሰጥና ኑሮውን የሚያሻሽል ለት ሰላም መሆኑን ተረድተው አሳባቸውን በዚህ ላይ ለሚያኖሩ ለትልቅም ለትንሽም ለዓለም መንግሥታት ሁሉ የሚያሠጋ ስለሆነ በዓለም መንግሥታት ማኅበር አማካሪዎች ርዳታ በኢትዮጵያና በኢጣልያ መካከል የተነሣው ጠብ በሕግና በሚገባ ፍርድ ከዓለም መንግሥታት ማኅበር ውልጋራ የተሰማማ ሆኖ እንዲጨረስ እየተመኘች ኢትዮጵያ ተስፋ ታደርጋለች ።»

ምዕራፍ ፴፮

የክተት ዐዋጅ ስለ መንገራችን ።

የሠለጠነው ዓለም ሁሉ አንዱ መንግሥት ከሌላው መንግሥት ጋራ ጦርነት ለማድረግ የፈለገ እንደሆነ ፣ ጦርነት ለማድረግ መፈለጉን ያስታውቃል ። ካስታወቀም በኋላ የሁለቱም ወገኖች እንደራሴዎች ወደ መንግሥታቸው ይመለሳሉ ። ዜጎቻቸውም ቢፈልጉ ሊወጡ ይችላሉ ።

ኢጣልያ ግን በኢትዮጵያ ላይ ጦርነት ለማድረግ ካሰበች ብዙ ዘመን ፣ ለማድረግም ከተሰናዳችና ከቆረጠች ሦስት ዓመት ሆኖ ሳለ ጦርነት ለማድረግ አላሰብሁም እያለች ታወራ ነበር ። ነገር ግን ማናቸውም ጊዜ ጊዜው ሲደርስ መገለጡ አይቀርምና ፣ አሁን ጀኔራል ዲ ቦኖ ስለ ጦርነቱ ባወጣው መጽሐፍ ተናግሮታል ። ይኸውም በሙሴ ሙሶሊኒ ፈርማ የተፈረመ ስለሆነ ሐሰት ነው ለማለት አይቻልም ።

ጦርነቱንም ለመጀመር የወሰነችው አቅድ እስተደርስ የጦር መሣሪያና ብዙ ወታደሮች ወደ ቅኝ አገርቿ ወደ ኤርትራና ወደ ሱማሌ አገር መላካን በሰማን ጊዜ ፡ ሮማ ባለው በጉዳይ ፈጻሚያችን በኩል ምክንያቱን ብንጠይቅ ንጉሠ ነገሥቱ በቅኝ አገሮቻችን ላይ አደጋ ጥለው እንዳይወጉን ለመጠበቅ ነው እንጂ ሌላ ምክንያት የለውም የሚል ማንም ሰው እውነት ነው ብሎ ሊቀበለው የማይችል ምላሽ ሰጠ ።

ምክንያቱ ይህ ከሆነ በማለት በእኛ በኩል ይህን የመሰለ አሳብ አለመታሰቡን ለኢጣልያና ለዓለም ሁሉ በራዲዮ አስታወቅን ።

ይህንም ብናስታውቅ የጦር መሣሪያና ወታደሮች መላካን አላቋረጠ ችም ነበር ። እኛም በበኩላችን እንዳንሰናዳ ባገራችን ውስጥ የጦር መሣሪያ ለማሠራት ፋብሪካ አልነበረም ። ከውጭ አገርም እንዳንገዛ የሚበቃ ገንዘብ አልነበረንም ። ብድርም ብንጠይቅ ኢጣልያ ጦርነት ለማድረግ መቁረጧ ታውቆ ነበርና የሚያበድረን አላገኘንም ነበር ። ይልቁንም ደግሞ የዓለም መንግሥታት በጀኔብ ላይ ባቆሙት ማኅበር በቃል ኪዳኑ የተጻፈውን ኢትዮጵያና ኢጣልያ ወደው ስለ ፈረሙ ፡ በመካከላችን ማናቸውም ዓይነት ጠብ ቢነሣ እንደ ውሉ ቃል ነገሩ በማኅበሩ ታይቶ በሰላም የሚሠራ ረስ ስለ መሰለን ፡ በዚህም ላይ ደግሞ ሁለቱ መንግሥታት በተለየ በሐምሌ ፳፩ ቀን ፲፱፻፳ ዓ. ም. ባደረጉት በወዳጅነቱ ውል በጅና በጌ ቍጥር በሁለቱ መንግሥታት መካከል የተነሣውን ጠብ በዲፕሎማቲክ መንገድ ተነጋግረው የማይሠራረስ የሆነ እንደ ሆነ ፡ ነገሩ በሽማግሌቶች ይሠራላል እንጂ እስከ ፳ ዓመት በመካከላቸው ጦርነት አይደረግም ስለሚል ፡ ኢጣልያም ከሠለጠኑት ከትልልቁ መንግሥታት አንደኛው እኔ ነኝ ብላለችና የማኅበሩን ቃል ኪዳን የማታፈርስ ስለ መሰለን ፡ ይልቁንም ደግሞ የቀድሞ ዘመን አረማውያን እንደሚያደርጉት ጦርነት ለማድረግ መቁረጧን ሳታስታውቅ ጦርነት ትጀምራለች ብለን ባለመጠርጠራችን ፡ የወልወል አደጋ ከተደረገ በት ከጎዳር ፳፮ ቀን ጀምሮ በአድዋ አደጋ ጥላ ጦርነት እስከ ጀመረችበት እስከ መስከረም ፳፪ ቀን ድረስ እኛ የከተት ዐዋጅ አላደረግንም ነበር ።

ነገር ግን ኢጣልያኖች የእኛ ወታደሮች ያሉበት በየዳር አገሩ በሩቅ ስፍራ መሆኑን ያውቃሉና ማንም መንገደኛ ሊቅዝበት የማይችልበትን ክረምቱን ጠብቀው አደጋ የጣሉብን እንደ ሆነ የማለት ጥርጣራ ስለ ገባን ለመጠባበቅ የሚሆኑ ወታደሮች ከየደንቡ በቍጥር ወደ አዲስ አበባ እንዲመጡ አድርገን ነበር ።

የነዚህም መኖሪያቸው በኢትዮጵያ ምዕራብና ደቡብ በሩቅ ስለ ሆነ ፡ ለመንገዳቸውም እስቲሰናዳ ክረምቱ ገብቶ ነበርና ዝናብና ጭቃ ስላስቸገራቸው በሐምሌ ወር እየተነሡ በመስከረም እኩሉታ አዲስ አበባ መድረስ ጀመሩ ።

ኢጣልያኖች ግን ባንድ ወገን ዕርቅ የሚፈልጉ እየመሰሉ ለዓለም መንግሥታት ማኅበር ወዝ እየሰጡ ፡ በሁለተኛውም ወገን የጦር መሣሪያና ወታደሮች እየላኩ ሙሉ መሰናዳት ካደረጉ በኋላ ፡ ጦርነት ለመጀመር መቁረጣቸውን ለእኛ ወይም ለዓለም መንግሥታት ማኅበር ሳያስታውቁ በመስከረም ፳፩ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓመተ ምሕረት በአይሮፕላን ወሰን አልፈው መጥተው በአድዋ ከተማ በምብ እየጣሉ ሽማግሌውንና ሕፃናቱን ፡ ሱቱን ካሠናቱን ደበደቧቸው ፡ ዋና ዋናውንም ቤት አቃጠሉት ።

ምናልባትም ለመጠባበቂያ ብለን የቀይ መስቀል ማኅበር ቤት በአድዋ እንዲቆም አዝዘን ነበርና ያንንም አቃጠሉት ።

ባሁኑ በሠለጠነውም ዓለም ጊዜ እንዴ መንግሥት ለላውን መንግሥት ለመውጋት ሲያስብ ሳያስታውቅ አያደርግም ። ኢጣልያ ግን ከዕለት ጥቅሟ በቀር ክብርዋንና ስምዋን ሳትጠብቅ ምንም ማስታወቂያ ሳታደርግ ጦርነት ስለ ጀመረች ለታሪካ የሚያሳፍራት መሆኑ አይጠረጠርም ።

ከዚህም በቀር አዲስ አበባ የነበረው የኢጣልያ ሚኒስትር ኮንት ቤንች ትልቅ ችግር አድርጎብን ነበር ። እንደ ሠለጠነው ዓለም መንግሥት ቢሆን ፡ ኢጣልያ ጦርነት ለማድረግ መቁረጥዋን ሚኒስትርዋ እንዲያስታውቅ ማድረግ ፡ ሚኒስትሩንም መጥራት ይገባት ነበር ። ዜጎቻችን ሁሉ ከኢጣልያ ግዛት እንዲወጡ በኢጣልያ ጉዳይ ፈጻሚያችንና አሥመራ ባለው ቆንሰላችን በኩል እናስታውቅ ነበር ። ምናልባት ኢጣልያ የጦር ማስታወቂያ ሳታደርግ ሚኒስትርዋን የጠራች እንደ ሆነ ፡ ለጦርነት መሆኑን ዐውቀን እኛ እንዳንሰናዳ ፡ የከተትም ዐዋጅ እንዳንነግር ለማድረግ ሳይሆን አይቀርም ። ወይም ደግሞ ሚኒስትርዋን በጋይል ሳናስወጣ አንድ ትልቅ አደጋ የደረሰ በት እንደ ሆነ ኢትዮጵያ በኢጣልያ ሚኒስትር ላይ እንደዚህ የመሰለ የግፍ ሥራ ሠራች ብለው በዓለም ፊት እንዲፈረድብን ለማድረግ አስባ ይሆናል ።

እኛ ግን የዓለምን የሥልጣኔ መንገድ ለመከተል ጀምረን ሳለን ፡ እንደ ኢጣልያ ወደ ኋላ ተመልሰን የሕገ ወጥነት ሥራ መሥራት የማይገባ መሆኑን ስለ ተረዳነው ፡ ሚኒስትሩና ቆንሲሎቹ ፡ ወኪሎቻቸው ፡ ሌሎችም ዜጎቻቸው ሁሉ ማናቸውም ዓይነት ችግር ሳያገኛቸው በሚቀርባቸው መንገድ ወደ ሀገራቸው እንዲመለሱ አስታወቅናቸው ። ስለዚህ በሚቀርባቸው መንገድ በምሥራቅ ያሉት በጅቡቲ ፡ በደቡብ ያሉት በሞጋዲሾና በኬንያ ፡ በምዕራብ ያሉት በሱዳን ፡ በሰሜን ያሉት በአሥመራ እንዲሕዱ ተደረገ ።

ማስታወቂያ ሳያደርግ ፡ የዓለም መንግሥታት ማኅበርን ቃል ኪዳን አፍርሶ የጦርነት አደጋ የጣለ መንግሥት ፡ ዜጎቹን ጦርነቱ እስቲሠረስ እንደ እስረኞች አድርገን ብናቆያቸው እንኳ ፡ እንደ ክፉ አድራጊ ባልተቆጠርንም ነበር ። ግን ሰላምን ለመፈለግ ስንል ፡ ይህንም ለማድረግ አልፈቀድንም ። ነገር ግን እኛ ምንም እንኳ የሰላምን መንገድ ብንከተል ፡ ሚኒስትሩ ከምንም ሳይቆጥረው ቀርቶ በያውራጃው ያሉት ቆንሲሎቹና ወኪሎችም ዜጎቹም በሙሉ ሳይወጡ እኔ አልወጣም ብሎ እምቢ አለ ። እንዲያውም በጣም ለማስቸገር ሲል በዚያው በኩል ወደ ሞጋዲሾ ቢሕድ የሚቀርበውን የመጋሎን ወኪል ወደ አዲስ አበባ እንዲመጣ ጠራው ።

ከዚህም ሁሉ የባሰ ነገር ፡ ከዚህ አስቀድሞ በአዲስ አበባ በአውቶም ቢል ሲሕድ የነበረውን ትቶ አሁን በፈረስ እየሆነ ፡ ባንዲራ የያዘና ሽጉጥ

የታጠቀ አሸከር በፈረስ እያስከተለ ፡ እንኳን የውጭ አገር ሚኒስትሮችና ያገርም ትልልቅ ሰዎች በማይሔዱበት በተራ መንገድ ይሔድ ጀመረ ። ለመጠባበቅም እንዲመጡ የታዘዙት ወታደሮች አዲስ አበባ መግባት ጀምረው ነበርና ፡ ያንድ ጠላት ሚኒስትር ይኸን በመሰለው አካሄድ በከተማ ውስጥ ሲሔድ ባዩት ጊዜ ፡ ደማቸው እየፈላ በክፉ ዓይን ማየት ጀምረዋል ማለትን ስለ ሰማን ፣ ምናልባት እንደ አደጋ ያገኘው እንደ ሆነ ለሰላም ስንል እስካሁን የታገሥነው ሁሉ ከንቱ ሆኖ ይቀራል በማለት የተጠሩት ወኪሎች እስተመጡ ባንድ በተወሰነ ስፍራ ዐርፎ እንዲቀመጥ አማካይ በሆነ ባንድ ስፍራ እንዲቆይ ተደረገ ። ነገር ግን እኛ ለሰላምና ለጸጥታ ያደረግንውን እንሱ ወደ ክፉ ተርጉመው ሚኒስትሮችንን አስረው አስቀመጡት ብለው አወሩ ።

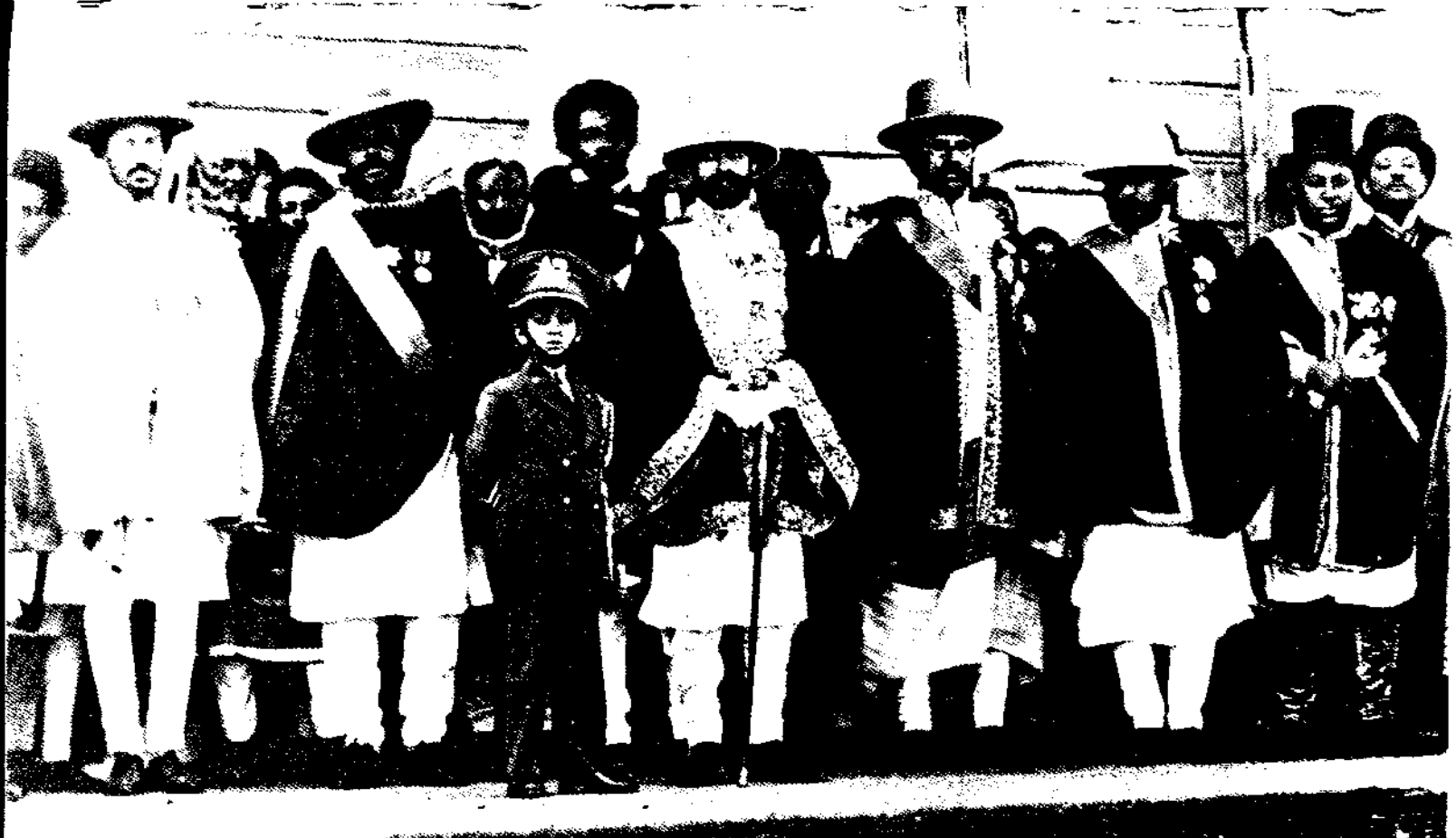
ከዚህም በኋላ ኢጣልያኖች በሰሜንም ፡ በደቡብም ወሰን እያለፉ በየከተሞቻችን ላይ በምብ እየጣሉ ፡ ሰዎች መግደላቸውን ፡ ቤቶች ማቃጠላቸውን አረጋግጠን ስለ ዐወቅን ፡ ምንም ለመከላከያ የሚሆንና የሚበቃ አዲስ መሣሪያ ባይኖረን እንኳ ፡ ላገራችን ነፃነት እንደ ተቻለ መከላከል ይገባናል በማለት ከዚህ ቀጥሎ ያለውን የክተት ዐዋጅ በመስከረም ጳጂ ቀን ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. እንዲነገር አደረግን ።

**«ሞዓ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ
ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ሥዩመ እግዚአብሔር
ንጉሠ ነገሥት ዘኢትዮጵያ ።**

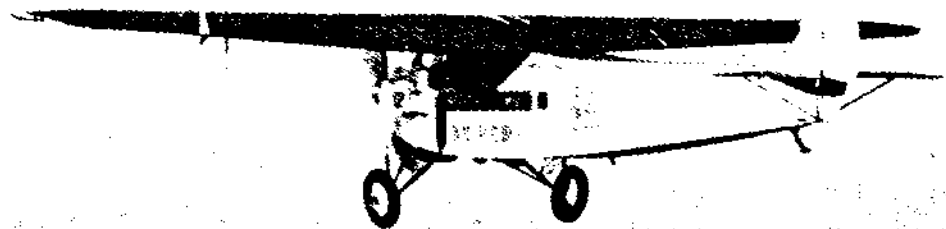
ያገሬ የኢትዮጵያ ሰው ፡ ኢትዮጵያ ከቀዳማዊ ምኒልክ ጀምሮ ሲያያዝ መምጣቱንና በነፃነቱም ታውቆና ተከብሮ መኖሩን ታውቀዋለህ ።

ካሁን ቀደም ኢጣልያ የዛሬ ሿ ዓመት በብልጥተና በጉልበቱ ተመክቶ የኢትዮጵያን ነፃነት አጥፍቶ ፡ ሕዝቡን እንደ ባሪያ አድርጎ ለመግዛት ተመኝቶ ፡ አገራችን መካከል መጥቶ ቢወጋን ፡ ግፍ የማይወደው አምላካችን ረድቶን ድል ማድረጉን ለኛ ቢሰጠን የሔደውን አገራችንን አልፈለግንም ። በሐማሴንና በሰማሌም በኩል ወሰን እየገፋ ርስታችንን ወስዶ በዚያው በወሰደው አገር ላይ ያሉት ወንድሞቻችን የተሸከሙትን የባርነት ቀንበር ዓይንህ የሚያየው ፡ ገሮህ የሚሰማው ነው ።

በእንሱ ላይ በሚሠራው ግፍ ስናዝን ፡ የሔደውን አገራችንን ሳንፈልግ ፡ አሁን ደግሞ በሞላው አገራችን በሚኖረው ሕዝብ ላይ የባርነት ቀንበር ለማሸከም አስቦ በውጋዴ በኩል በድብቅ ጦር እምጥቶ ጠብ ያልፈለጉ

ሌዕላ ራስ ጉግግ አርአያ ፣ ደጃች አቻግገላ፣ ሌዕላ ራስ ነግ፣ ደጃዝማች አደፍርበው (ራስ) ፣ ፊታውራሪ በቀለ አየላ ፣ ሌዕላ መኩንን ፣ ቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ፣ ደጃች ሰጥደበሉ ፣ ሌዕላ ራስ ኃይሉ ተክለ ሃይማኖት ፣ ሌዕላ ራስ ሥዩም ፣ ራስ ጌታቸው አባተ ፣ አቶ ተስፋዬ ተገኝ ፣ ቢትወደድ ወልደ ገብርኤል ።

በመዝናኛው በሙሴ ግድ እየተነሳ ወደ ኢትዮጵያ የመጣው አውሮፕላን

ትን የኛን ሰዎች ቢገድልብን ፡ የተዋዋልነውንም ውል ቢያፈርስብን ፡ ለዓለም ሰላም ተብሎ ወደ ቆመው የዓለም መንግሥታት ማኅበር እኛም ገብተናልና እንደ ሕጉ የወልወል ጠብ በሽማግሎች ታይቶ በደለኛው እንዲታወቅ ብለን ለዓለም መንግሥታት ማኅበር አመለከትን ።

ነገሩም ገና በሽማግሎች ሳይታይና ሳይፈረድ ኢጣልያ ጦሩን በትግራይ በውጋዴን ወሰን ስላቀረበ እንደ ገና ለዓለም መንግሥታት ማኅበር ብናመለከት ማኅበሩ ነገሩ በሽማግሎች ይታይ ብሎ ፈረደልን ። ሽማግሎቹም ነገሩን መርምረው ወልወል ላይ በተደረገው አደጋ የኢትዮጵያ መንግሥት አልበደለምና አላፈነት የለበትም ብለው ፈረዱልን ። ይህም ሁሉ ሲሆን ኢጣልያ ወደ ወሰናችን በየጊዜው ጦር እያመጣ መጨመሩን አልተወም ። እኛም ነገሩ በሽማግሌ ታይቶ በሰላም ይፈጸም የምንለውን ሁሉ ኢጣልያ ከመለማመጥ ቁጥርት ከፈሸ ዘመን ይበልጥ በነፃነት የኖረችውን በጥንታዊ ነቲ የታወቀችውን ሽማግሌዋን አገራችንን ነፃነቷን አጥፍቼ እወስዳለሁ በማለት ስለ ተመኘ ፣ ለመጠቃት በመታሰባችን እጅግ አዝኛለሁና ያገሬ የኢትዮጵያ ሰው ጉልበት ያለህ በጉልበትህ ፣ ጉልበት የሌለህ በጎዘንህ ርዳኝ ። በጉልበትም በጎዘንም የምትረዳበት ምክንያቱ ለሃይማኖትህና ለነፃነትህ ፡ እንደ አባትና እንደ ልጅ እየተሳሰበ ሲረዳህ ለኖረው ለንጉሠ ነገሥትህ ፣ ኩርቶ ነፃነቱን ለሚያሳየው ባንዲራህ ስትል ነው ።

ነፃነትም የሌለው ሕዝብ በጠላት እጅ እንደ ከብት እየተነዳ ካገሩ የሚሰደድ ፡ በገዛ ምድሩ ርስቱን በሌላ ሰው እጅ እያየ ጭሰኛ ሆኖ በውርደትና በመረረ ጎዘን የሚኖር ፡ በከብቱና በንብረቱ በመቃብሩ መሬት እንኳ የማያዝበት ፡ ለዘሩ የሚተላለፍ ባርነትን ወርሶ የሚኖር ሕዝብ ማለት ነው ። ስለዚህ ስንኳን ሌላው ሰው ንጉሥም ጳጳስም ቢሞት ሰው ነውና ዘሩ ይተካበታል ። ያገር ነፃነት ሲጠፋ ግን ምትክ የሌለው ፡ ባርነቱም ከዘር ሲተላለፍ ከማይሞት ስም ጋራ የሚኖር የዘላለም እስር ነውና ፣ ኢጣልያ ምንም በመሣሪያው ቢከራ ሞት የጋራ መሆኑ የታወቀ ነው ።

፩ኛ ፡ በሳል በጉንፋን የምትሞተውን ሞት ከሩቅ አገር እኛን ለማጥቃት ለመጣው ጠላታችን ባገርህና በርስትህ በቤትህ ላይ ሆነህ መመከት አቅቶህ ላገርህ ለኢትዮጵያ ሞት ብትነፍጋት ፡ ደምህንም ሳታፈስ ብትቀር በፈጣሪህ የምትወቀስበት በዘርህ የምትረገምበት ነውና ፣ የተለመደ የጅግን ነት ልብህን ሳታበርድ ወደ ፊት የሚቁይህን ታሪክህን እያሰብህ ጠንክረህ ለመዋጋት ቁርጠህ ተነሣ ።

፪ኛ ፡ አነሣሥህም ጭፍራ ካለቃህ ፣ ሎሌ ከጌታህ ሳትለይ በጥቅምት ፲፪ ቀን ለሚካኤል ደሴ ላይ ክተት ። ስትጓዝም ከሣርና ከገለባ ከኩበት በቀር እንኳን ከቤት ያለውን ገንዘቡን ከውጭም ያለውን ከብቁንና አዝመራውን

የነዚህ አብሮህ የሚሞተውን ወንድምህን መግደልህ ነውና ገንዘቡን በጥፍ ከፍለህ ትቀጣለህ ።

፫ኛ : በየመንገዱ ላይ ያለህ ባላገር ለኢትዮጵያ ነፃነት የሚዘምተው ወታደር እንዳይቸገር አገረ ገዥህ በሚነግርህ ቀን በሚሰፍርበት ቦታ እያወጣህ ገበያ አቁምለት ። እስፈርም እያመጣህ ለምትገበያየው ነገር የዘመቻው ጊዜ እስቲያልቅ ድረስ ቀረጥ አትነካም ምሬሃለሁ ።

፬ኛ : ባላባትም የሆነክ ሁሉ ለዘመቻ የደረሱትን ልጆችህን ይዘህ ላገር ጥበቃ አላፈ የሚሆን እንደራሴህን ላገረ ገዥው እንደራሴ እየሰጠህ ካገረ ገዥህ ጋራ እንድትነግ ። በሽምግልና ዘመቻ የማትችል ግን አንተ አገር ጠብቅ ። ልጆችህ ካገረ ገዥው ጋራ ይነሱ ።

፭ኛ : የሹማምንትና የወታደርም ልጅ ለዘመቻ የደረሰህ ከዚህ ቀደም ከደንብ ያልገባህና ለጌታ ያላደርክ ባገር ውስጥ ሥራ ላትይዝ የተቀመጥክ ፣ ጠበንጃ ያለህ ጥይትና ሥንቅህን ፣ ጠበንጃም የሌለህ ጠበንጃ ጥይት ሥንቅህንም ዳርጌሃለሁና አገረ ገዥህን ተከትለህ እንድትዘምት ።

፮ኛ : ከደንብ ከገባህ በኋላ ደንብህን ለቀህ በያገሩ የምትኖር ወታደር ሁሉ እየተመለሰክ በያለቃህ ከደንብህ እየገባህ ዝመት ። የመኳንንትና የወታደር አሽከርም በያገሩ የተቀመጥህ የተጣላህም ብትኖር ታርቀህ ከጌታህ ጋራ ዝመት ። በብርቱ ተበድያለሁና ከጌታዬ ጋራ ታርቁ ለመኖር አልችልም የምትል ግን መሣሪያውንና በደንብ የተቀበልከውን ማናቸውንም ገንዘብ በጦር ሚኒስቴር ዳኛ ለጌታህ አስረክበህ ከጦር ሚኒስቴር ባልደረባና ጠበንጃ እየተቀበልክ እንድትዘምት በፍጥነት አዲስ አበባ እንድትመጣ ይሁን ።

፯ኛ : ገበሬና ነጋዴም የሆንህ ያለህን ብረት ባገረ ገዥህ ሹም አስቁጥረህ በመዝገብ አጽፈህ አገር ጠባቂው እንደራሴ የሚያዘህን ትእዛዝ እንድትሰማና በሚቸግርበት ሁሉ እንድትረዳ ይሁን ።

፰ኛ : በያገሩም ያለህ ነጋዴና ባላገር ካህንም ብትሆን ከራዩን እከፍልሃለሁና ከዐሥራቱ እህል ላይ እየጫንክ ክተት እተባለበት ቦታ ድረስ እየወሰድህ አግባልኝ ።

፱ኛ : ለዘመቻ ከታዘዝህ በኋላ ወስልተህ ከዘመቻው የቀረህ ግን ባገሩ ሹም ወይም በከላሻ እየተያዘህ በርስትሁና በገንዘብህ ባካልህም ትቀጣለህ ፣ ለከላሻም ከገንዘብህ ሳለውን መርቁለታለሁ ።

፲ኛ : ካሁን ቀደም ነፍስ ገድለህ ባለደምህን ፈርተህ ወንበዴም ሆነህ ቤት አቃጥለህ የሰው ገንዘብ ቀምተህ ሸሽተህ በዱር በገደል የምትኖር ምሬሃለሁና በጥቅምት ፭ ቀን በየሻለቃህ ግባ ። ስትገባም በሻለቃህ ከየአገረ ገዥው መዝገብ እየተጻፍክ ባልደረባም ሊጋባውን ሰጥቼሃለሁና ከሱ ጋራ

ወይም ከሻለቃህ ጋራ ዝመት ። በተወሰነልህ ቀን ሳትገባ የቀረህ ግን በተያዝክበት አገር ትሰቀላለህ ። የሚቼ ወገን የሆንህ ባለደምም ጉማውን እኔ እከፍልሃለሁና ባለደምህን ማርልኝ ።

፲፩ኛ : የዘመቻ ዐዋጅ ከተነገረ በኋላ የወንበዴነት ሥራ ስትሠራ ለጠላት ሥንቅም ነገርም ስታቀብል የተገኘህ ርስትህንና ገንዘብህን ትወረሳለህ ። ያለ ምሕረትም በሞት ፍርድ ትቀጣለህ ።

የጦርነቱንም ድርጅት ከዚህ ቀጥሎ እንደ ተጻፈው አደረግን ። በሰሜን በትግሬ በኩል ለመጣው ጠላት ተከላካይ ዋናው ጠቅላይ አዝማች ራስ ካሣ ሆኖ ፣ በውስጡ የሙሉ ትግሬ ጦር አዛዥ ራስ ሥዩም መንገሻ ፣ ራስ ሙሉጌታ ይገዙ ፣ ራስ ከበደ መንገሻ ፣ ራስ እምሩ ኃይለ ሥላሴ ፣ ራስ ጌታቸው አባተ ፣ ደጃች አያሌው ብሩ ፣ ደጃች መሸሻ ወልዴ ፣ ደጃች በየነ ወንድ ማኅኘሁ ፣ ደጃች መንገሻ ይልማ ፣ ቢትወደድ መኰንን ደምሰው ፣ ደጃች አድማሱ ብሩ ፣ ደጃች አበራ ተድላ ፣ ደጃች አውራሪስ ዱሉ ፣ ደጃች ወልደ ማርያም በዳዳ ፣ ደጃች በላይነህ ደባልቀው ፣ ያልጋ ወራሽ ጦር አዛዥ ደጃች ወዳጂ ውቤ ፣ ደጃች አምባቸው ገሠሠ ፣ የዋግ ጦር አዛዥ ደጃች ኃይሉ ከበደ ፣ ደጃች ወንድ በወሰን ካሣ ፣ ደጃች አበራ ካሣ ፣ ደጃች ኃይሉ ተስፋዬ ፣ ጸሐፊ ትእዛዝ አፈ ወርቅ ወልደ ማርያም ፣ በጅርንድ ለጥይብሉ ገብሬ ፣ ቀኛ ዝማች ደገኔ ወልደ ማርያም ናቸው ።

ራስ ካሣም ከክረምቱ በፊት ወደ ግዛቱ ወደ በጌምድር ሔዶ ከርም ነበርና በቶሎ ተነሥቶ ሔዶ ለራስ ሥዩም እንዲደርሰላቸው ትእዛዝ አሳለፍንልት ። ከሸዋም የጦር ሚኒስትራችን ራስ ሙሉጌታ ከዚህ በላይ የተቆጠሩትን የጦር አለቆች ይዞ እንዲቀድም አደረግን ።

በጥቅምት ፰ ቀን የጦር ሠራዊቱን አሰልፎ ከፊታችን ቀርቦ ሲሰናበተንም ሊከተለው ስለሚገባው ጥንቃቄ ለርሱና በዙሪያችን ተሰልፎ ላለው የጦር ሠራዊት ከዚህ ቀጥሎ ያለውን ትእዛዝ ሰጠነው ።

«ላገርህ ነፃነትና ለኛ ለንጉሠ ነገሥትህ ክብር ደምህን ለማፍሰስ ቆርጠህ መነሣትህን ማየታችን ደስ የሚያሰኝ ነው ።

ጌታ ገንዘቡን የሚያስጠብቀው ላመነው አሽከሩ ስለ ሆነ ፣ አንተም እምነትህን በእግዚአብሔር ላይ አድርገህ ፣ የጦር ሠራዊታችንን እየጠበቅህ ፣ በማናቸውም ችግራቸው ሁሉ እየረዳህ ፣ ለጠላት እንድትመክት አዝዘንሃል ።

አሁን የመጣብን ጠላት ደም የተቃባነው ፣ ከጥንት የቁየ ነው እንጂ አዲስ ድንገተኛ ጠላት አይደለም ። ሰላም ፈላጊ የሆነውን የዓለም መንግሥታትን ማገበር አምነን ፣ ጦራችንን ወደ ግምባር ባለ ማስቀደማችን አሁን ያገኘውን ሁሉ በጭካኔ ከመግደል በቀር እንኳን ለወታደር ለሽማግሌና

ለሱት ፡ ለሕፃንም ይራራል ተብሎ አይጠረጠርም ። ለሱቶችና ለሕፃናትም አለመራራቱን ባጀማመሩ ስምተነዋል ።

በማናቸውም ቢሆን ሞት አይቀርምና እገሉ በሰላና በጉንፋን ፡ በተሰበ ሞት ከመባል ላገሩ ነፃነት ፡ ለንጉሡ ክብር ፡ ለትውልድ ስም ደሙን አፍስሶ ሞተ መባል ትልቅ ጥቅም ያለው መሆኑን መዘንጋት አይገባም ። በጦርነት ላይ አንዱ ቢሞት ተራውን ተወጣ ይባላል እንጂ እገሉ ሞቷል ብሎ መደናገጥ የጀግንነትን ክብር የሚያዋርድ መሆኑን ማወቅ ነው ።

ለወታደርም ፡ ለባላገርም ፡ ለነጋዴም ቢሆን ትልቁ ዠራቱ ያገሩ ነፃነት መሆኑ የማይጠረጠር ነው ። ስለዚህ ከመካከላችሁ ጠብና ተንኮል እንዲጠፋ ፡ ፍቅርና አንድነት እንዲሰፋ ፡ ሎሎ ለጌታው ፡ ጭፍራ ላለቃው መታዘዝን እንዲያውቅ በሚቻላችሁ ሁሉ ማስረዳት ነው ። ኢጣልያኖች በመሣሪያቸው ቢኩሩብን እኛም ትልቁ መሣሪያችን የእግዚአብሔር እርዳታ በመሆኑ እንኩራባቸዋለን ።

ቀይና ብጫ አረንጓዴ ባንዲራችን ፡ «ሞዓ እንበሳ» የሚለው ማኅተማችን የነፃነታችን ምልክት ነውና ፡ ይህ የነፃነታችን ምልክት እንዳይጠፋ እስከ መጨረሻ ጠብታ ደማችንን እያፈሰሰን ብንሞትም ለስማችንና ለታሪካችን ትልቅ ክብር ነው ።

ይህንንም ስላልናችሁ እንደ ዘመኑ ግደነት ጦርነት እየተዋጋችሁ ኢትዮጵያን ከጠላት እጅ ለማዳን ነው እንጂ ባለመጠባበቅና በንዴት እንደ እሳት እራት በጦርነት ውስጥ እየገባችሁ ለመሞት ብቻ የሆነ እንደ ሆነ ለጠላት የተመቸ ይሆናል ።

የምታደርጉትም ጥንቃቄ ከዚህ እንደሚከተለው ነው ።

፩ኛ ፡ ድንኳን ስትተክሉ በየሻምበሉ እየተለየ ስፍራ ቢያጋጥም በጎድጓዳና በዛፍ ፡ በዱር ውስጥ መትከል ነው ። አተካከሉም ካንዱ ድንኳን እስከ ፴ ክንድ እንዲራራቅ ማድረግ ነው ።

፪ኛ ፡ አይሮፕላን ሲበር በታየ ጊዜ ገላጣውንና ትልቁን መንገድ ሰፊውንም ሚዳ ትቶ በዘብጥና በጎድጓዳ በዘወርዋራ መንገድ ፡ ዛፍና ዱር ባለበት ስፍራ መጓዝ ነው ።

፫ኛ ፡ አይሮፕላን ዐምብ ለመጣል ሲመጣ ፫ ሜትር ያህል ዝቅ ካላለ አይመቸውምና ፡ ለዚህ ሥራው ዝቅ ባለ ጊዜ በመልካም በረጃጅም ጠበንጃ እሮምታ ተኩሶ በፍጥነት መበታተን ነው ። ሦስት ወይም አራት ጥይት ከመታው አይሮፕላኑ መውደቁ አይቀርም ። ለዚህም ተኩሶ የተመረጠውን መሣሪያ ይዘው ለመተኮስ የታዘዙት ብቻ ይተኩሱ እንጂ ጠበንጃ ያለው

ሁሉ ቢተኩስ ጥይት ከማባከንና ያሉበትን ስፍራ ከማሳየት በተር ጥቅም የለውም ።

፬ኛ ፡ አይሮፕላኑ ገና ብቅ ሲል የተበታተናችሁ እንደ ሆነ የምትበታተኑትን አቅጣጫ እንዳያየው ጥቂት ቀረብ እስቲል በጥንቃቄ ቁደቶ መበታተን ነው ። ጦርነት በሚደረግበት ጊዜ ጣፋ ጋሻ ፡ ጉሜ ፡ ብርና ወርቅ ለምድ ፡ ግምጃ ቀሚስ ፡ ይህን የመሰለ ሁሉ ለጠላት ጠበንጃ ማነጣጠር ይመቻልና ፡ ኩት ያለው ኩቱን ፡ የሌለው ደበስ ያለ እጀጠባብ ብቻ መልበስ ነው ። ይህንንም የወርቅና የብር ሽልማታችሁን እግዚአብሔር ረድቶን ስንመለስ ታደርጉታላችሁ ። አሁን እየተዋችሁት መሔድ ነው ። ይህንንም ሁሉ የምክር ቃል ማስታወቃችን ባለመጠንቀቅ ትልቅ ጉዳት እንዳያገኛችሁ ብለን ነው እንጂ በሐምሌ ፲፩ ቀን በተናገርነው ዲስኩር እንዳስረዳናችሁ ፡ በጦርነቱ ጊዜ በመካከላችሁ ሆነን ስለ ኢትዮጵያ ነፃነት ደማችንን ለማፍሰስ የተዘጋጀን መሆናችንን ስናረጋግጥላችሁ ደስ ይለናል ።»